

A photograph of an elderly man wearing a camouflage cap, a light blue denim vest over a dark long-sleeved shirt, and brown trousers. He is bent over, sowing seeds from a small packet into a row of tilled soil in a field. The background is a blurred landscape with trees and a fence. The left side of the image is covered by a solid purple vertical bar.

2022 ГОДИШЊИ ИЗВЈЕШТАЈ

О ПОСЛОВАЊУ Пензијског резервног фонда
Републике Српске и Друштва за управљање
Пензијским резервним фондом Републике Српске

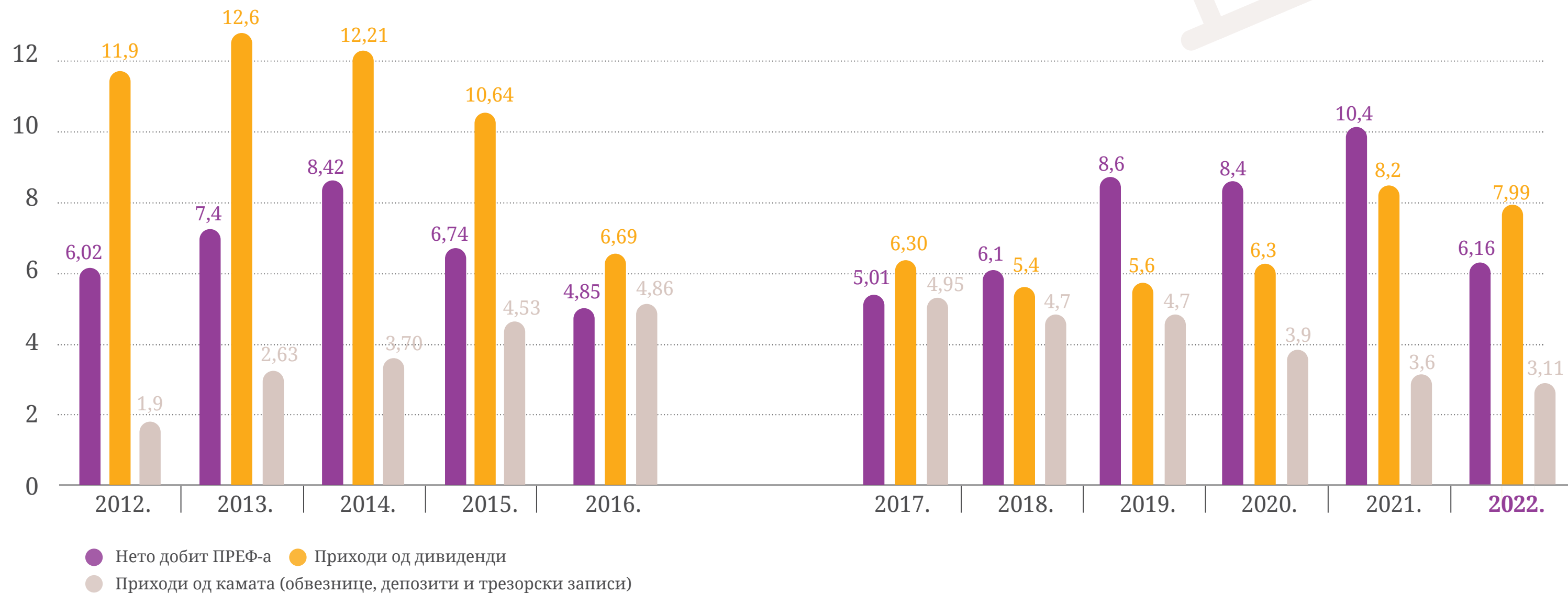
Садржај

3	● УВОД
6	ПРЕФ у 2022. години
8	Основне информације о пословању ПРЕФ-а: 2011 - 2022. година
10	Писмо Управе Друштва за управљање
12	Пословни амбијент у 2022. години у Републици Српској
15	Тржиште капитала
17	● ПРЕДСТАВЉАЊЕ ПЕНЗИЈСКОГ РЕЗЕРВНОГ ФОНДА РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ
18	Укратко о ПРЕФ-у
20	Финансијски резултат ПРЕФ-а
22	Приходи од дивиденде
24	Камате по основу улагања у обвезнице, трезорске записе и банкарске депозите
27	Реализовани добици и губици од продаје хартија од вриједности
28	Трошкови пословања ПРЕФ-а
29	Ребалансирање портфеља ПРЕФ-а
33	Продаја хартија од вриједности
36	Куповина хартија од вриједности
38	Структура портфеља ПРЕФ-а
41	О Европском добровољном пензијском фонду
42	Корпоративне активности
44	Стечајни поступци и брисање емитената из портфеља ПРЕФ-а
47	Извјештај о ризицима ПРЕФ-а
51	Инвестициона политика ПРЕФ-а у 2023. години и осврт на 2022. годину
52	● ПРЕДСТАВЉАЊЕ ДРУШТВА ЗА УПРАВЉАЊЕ
53	Укратко о Друштву за управљање
54	Извјештај о пословању Надзорног одбора и извјештај о раду Управе
59	Тим Друштва за управљање
61	Извршење Финансијског плана Друштва
64	Приноси, финансијски и имовински положај
67	Етички кодекс и друштвено одговорно пословање
69	Интерна контрола у Друштву за управљање
71	Извјештај о ризицима Друштва за управљање
74	Прилог 1: Скраћени финансијски извјештаји Пензијског резервног фонда Републике Српске, са мишљењем ревизора
81	Прилог 2: Скраћени финансијски извјештаји Друштва за управљање Пензијским резервним фондом Републике Српске, са мишљењем ревизора
89	● ENGLISH VERSION

ПРЕФ у 2022. години

у мил. КМ

Основне информације о пословању ПРЕФ-а: 2012 - 2022. година

	2012.	2013.	2014.	2015.	2016.	2017.	2018.	2019.	2020.	2021.	2022.
Нето добит ПРЕФ-а (у мил. КМ)	6,02	7,4	8,42	6,74	4,85	5,01	6,1	8,6	8,42	10,42	6,16 ¹
Максималан дио добити која може бити исплаћена Фонду ПИО РС (у мил. КМ)	5,57	6,8	7,79	6,23	4,49	4,63	5,8	5,17	5,08	5,87	5,55
Приходи од дивиденди (у мил. КМ)	11,9	12,6	12,21	10,64	6,49	6,30	5,4	5,6	6,28	8,18	7,99
Приходи од камата (обвезнице и депозити) (у мил. КМ)	1,9	2,63	3,70	4,53	4,86	4,95	4,75	4,7	3,9	3,55	3,11
Инвестиције у обвезнице и трезорске записе (у мил. КМ)	16,72	22,18	28,22	20,33	28,41	11,57	10,38	41,3	5,29	1,38	18,78
Инвестиције у акције и друге власничке ХОВ (у мил. КМ)	0,44	0	0	0	0	0	0	0	3,97	22,90	17,09
Нето вриједност имовине ПРЕФ-а (31.12.) (у мил. КМ)	258,5	261	261,88	260,77	220,56	225,08	221,23	232,78	238,79	269,5	293,9
Вриједност обвезница, депозита, трез. записа, готовине и потраживања (у мил. КМ)	32,07	48,93	63,41	76,71	81,58	88,35	93,50	100,57	102,96	92,42	94,91
Број предузећа у портфељу ПРЕФ-а (31.12.)	593	504	445	415	376	346	301	288	283	315	322 ²
Број пакета акција понуђених на продају	207	199	132	57	92	90	101	127	96	84	69

1 Добит би износила 11.157.366 КМ да су задржани исти стандарди као и 2021. године. Такође, с друге стране, да су 2021. године примиијењени нови стандарди, добит би у тој години износила 13.083.976 КМ.

2 Број пакета акција домаћих предузећа и предузећа у иностранству.

	2012.	2013.	2014.	2015.	2016.	2017.	2018.	2019.	2020.	2021.	2022.
Број продатих цјелокупних пакета акција	44	48	29	9	13	10	16	10	6	8	9
Број предузећа у којима је дјелимично смањено учешће у власништву	2	2	1	1	0	0	0	0	0	1	1
Укупна вриједност продатих акција (у мил. КМ)	5,54	6,02	7,07	2,89	1,80	1,17	1,78	1,44	3,16	1,00	3,91
Број закључених стечајних поступака (брисано из портфеља)	41	41	29	25	26	22	19	11	6	8	10
Број отворених стечајних поступака	22	7	7	8	8	4	5	5	3	4	3
Реализовани губици по основу стечајева, смањења капитала, губитака изнад капитала и остали расходи (у мил. КМ)	5,23	6,66	6,22	7,28	4,97	5,61	1,84	1,50	2,11	1,09	0
Број предузећа који је исплаћивао дивиденду	10	11	11	10	9	9	8	10	17	37	43 ³
Број датих налога за продају и куповину хартија од вриједности	789	817	419	416	335	270	289	288	375	340	299
Вриједност реализованих налога за продају и куповину хартија од вриједности (у мил. КМ)	29, 5	40,06	41,92	30,07	37,69	12,02	12,16	53,11	14,86	24,89	58,35
Број одржаних скупштина акционара емитената из портфеља	400	336	243	212	218	209	180	179	166	172	161

3 Шест домаћих предузећа, 23 инострана предузећа и 14 фондова из иностранства.

Писмо Управе Друштва за управљање

Током прошле године вриједност имовине под управљањем је увећана за 24,39 милиона КМ или за 9,05 одсто, те сада износи 293,9 милиона конвертибилних марака, што даје допринос увећању и очувању нашег портфеља. Забиљежен је раст прихода од 5,7%, који су у 2022. години износили 14 милиона КМ.

Наши резултати су посљедица подршке Владе у активностима које су спроведене на домаћем и страним финансијским тржиштима. Као и до сада, наше улагачке активности врше се у складу са конкретно и мјерљиво постављеним начелима сигурности, ликвидности, диверзификације и профитабилности.

Остварена добит износи 6,16 милиона КМ. Овај износ узима у обзир примјену међународног стандарда финансијског извјештавања – МСФИ 9. Примјена овог стандарда представља велики изазов у пословању и извјештавању о нашим резултатима. Овај стандард је замијенио међународни рачуноводствени стандард 39. Његова примјена уводи нове захтјеве у односу на класификацију финансијских инструмената и њихов утицај на резултате фонда. Ступање на снагу МСФИ 9 битно утиче на пословање свих институција и предузећа, јер уводи додатну неизвјесност и изазове са становишта управљања и извјештавања. Очекиване промјене првенствено се одражавају у подручју класификације и мјерења улагања за инвестиционе и пензијске фондове. Конкретно, промјене фер вриједности финансијске имовине означене по фер вриједности кроз биланс успјеха се одражавају на нето резултат фонда. Дакле, промјене тржишних цијена се директно одражавају на резултат текућег периода. У нашем случају, смањење вриједности имовине на страним тржиштима током 2022. године је износило 4,99 милиона КМ. Упркос томе што тај губитак није реализован он се одражава на нето резултат.

Да смо имали могућност да одлучимо да не примијенимо стандард те да је постојала могућност хеџинга иностраних финансијских инструмената исказана добит би износила

11,16 милиона КМ. Упркос томе, можемо бити задовољни.

Законом је уређено да се дио годишње нето добити може исплатити оснивачу, односно Фонду за пензијско и инвалидско осигурање, под условом да износ исплаћене нето добити не буде већи од 50% вриједности дивиденди које је Резервни фонд примио у новцу и 50% прихода од камата које је остварио Резервни фонд. Уколико Скупштина ПРЕФ-а буде доносила одлуку о исплати дивиденде, имајући у виду прописани максимални износ, досадашњу праксу и инвестиционе потребе за ликвидношћу, може бити исплаћена дивиденда у износу од 5,55 милиона КМ. Овај износ је једнак просјеку до сада исплаћених годишњих дивиденди. Подсјећања ради, укупан износ остварене добити за 12 година пословања Фонда износи 89,6 милиона КМ, а исплаћене дивиденде, узевши у обзир и наведено, износе око 68 милиона КМ.

У протеклој години смо на аукцији за пакет акција методом „све или ништа“ продали пакете акција у девет емитената. Наша политика продаје акција је да их не продајемо само због интереса купаца у одређеном тренутку, већ да их продајемо по адекватним цијенама које сматрамо прикладнима у датом моменту. Ефекат ових продаја је остварен прилив у износу од 2,31 милион КМ и реализовани добитак у износу од 192.408 КМ.

Описани показатељи су резултат наше стратегије још од оснивања – сталног и дугорочног реструктурирања портфеља. Стратегија подразумева улагање у ликвидне финансијске инструменте са стабилним приносом и улагање у инструменте са већим ризиком и потенцијалом за већи профит. У инфлаторним условима, прекомјерна орјентисаност на дужничке финансијске инструменте носи са собом додатне ризике губитка реалне вриједности. С тим у вези, одлучни смо да наставимо инвестирање у иностране финансијске инструменте с циљем повећања профитабилности ПРЕФ-а уз задржавање приближно истог нивоа ризичности портфеља. Започете су активности хеџинга

власничких финансијских инструмената у иностранству кроз изградњу партнерских односа са домаћим и иностраним брокерским кућама. Новац добијен улагањем у иностранство ће бити подршка домаћем економском систему. Као и до сада, спремни смо наставити подршку фискалном оквиру Републике Српске исплатом дивиденде, инвестирањем у домаће обвезнице и развојем нових домаћих финансијских инструмената.

Инвестициони циљеви Резервног фонда су ребалансирање портфеља ради оптимизације структуре имовине, ризика и приноса у петогодишњем периоду, стратегијом портфолио приступа са циљем увећања вриједности капитала у дугом року и остваривање текућих прилива, а ради пружања подршке дугорочној финансијској одрживости обавезног пензијског осигурања. Наша мисија јесте да се бринемо о старијој популацији. Наставићемо да задржимо постојећи курс како бисмо обезбиједили дугорочну подршку пензијског система Републике Српске.

Кроз учешће у раду управних и надзорних одбора у привредним друштвима из портфеља ПРЕФ-а настојимо да подржимо пословање емитената и да учествујемо у остваривању бољих пословних резултата тих привредних друштава. На тај начин ћемо активно радити на унапређењу корпоративног управљања. У складу са усвојеном инвестиционом политиком, управљачку функцију ћемо обављати кроз сталну сарадњу са нашим представницима у тим предузећима. Осим тога, заговараћемо усвајање дивидендне политике код оних емитената који не исплаћују дивиденду.

Осим испуњавања мисије Пензијског резервног фонда, кроз разне активности и донације Друштва за управљање ПРЕФ-ом смо се трудили да помогнемо удружења пензионера, пензионере и лица са инвалидитетом. Досадашње акције су се показале ефикасним што нам даје потврду да сличне активности треба да наставимо и у будућности.

Поносни смо на сарадњу са Владом Републике Српске и Фондом за пензијско и инвалидско осигурање. Настојаћемо да и даље унапређујемо активности на управљању портфељом на портфолио принципу на домаћем и иностраном финанијском тржишту са циљем смањења концентрације цјеновном ризику. Кроз више различитих стратегија у иностранству изабраћемо оне стратегије које максимизирају однос ризика и приноса и наше даље улагачке активности биће базирани на резултатима. Поједина лоша искуства која смо имали, а које није лишен ниједан управљачки систем послужиле нам као лекција за будућност, позитивно утицати на криву учења наше организације и наших запослених. Подстицај на резултат ће нам послужити као идеја водиља у развоју улагачких активности, уз строгу контролу презетих ризика. Увјерени смо да дугорочно излагање прихватљивом нивоу ризика има позитиван утицај на ПРЕФ као конзервативног инвеститора.

На крају, али не и најмање важно, поносни смо на добро функционисање и организовање пословања у Друштву за управљање ПРЕФ-ом. Резултата ПРЕФ-а не би било да нема свакодневног залагања запослених.

др Милош Грујић
Директор

мр Љиљана Амицић-Глигорић
Извршни директор

др Саша Стевановић, FRM
Извршни директор

Пословни амбијент у 2022. години у Републици Српској

На привредна кретања у Републици Српској у великој мјери утичу кретања у окружењу, односно глобална економска кретања. Посљедице сложених политичких и економских прилика у вези са дешавањима у Украјини су већ у многоме присутне кроз трговинске шокове и цјеновне притиске. Према процјенама међународних финансијских институција, очекују се негативне посљедице на свјетском нивоу, што се огледа кроз раст цијена енергената и хране, те раст каматних стопа. Ово ће се негативно одразити на даљи опоравак свјетске приведе, након кризе

изазване корона вирусом, тако да су и пројекције глобалног раста међународних финансијских институција ревидиране наниже. Поред директних ефеката, негативни утицаји кретања у окружењу одразили су се на домаћу економију и кроз инострану тражњу.

У наредној табели су приказани основни макроекономски показатељи, као и процјене и пројекције за Републику Српску, који нам пружају основне податке и информације о општем економском стању и развијености једне земље.

Табела 1 - Преглед макроекономских показатеља и процјена за 2022-2025

Опис	2018.	2019.	2020.	2021.	2022.	2023.	2024.	2025.
БДП								
БДП номинални у мил. КМ	10.701	11.251	11.132	12.500	14.016	15.320	16.377	17.245
Број становника – у мил.	1,148	1,142	1,136	1,128	1,124	1,119	1,113	1,113
БДП по становнику у КМ	9.322	9.848	9.795	11.078	12.467	13.693	14.711	15.491
% раста БДП-а, номинално	6%	5,1%	-1,1%	12,3%	12,1%	9,3%	6,9%	5,3%
% раста БДП-а, реално	3,9%	2,5%	-2,5%	6,9%	4,4%	3,1%	3,4%	3,2%
Инфлација–просјечна	1,2%	0,5%	-1,2%	1,7%	13,3%	6%	3,5%	2%
(реалне стопе раста %)								
Приватна потрошња*	2,5	2,8	0,2	3,9	3,5	2	2,6	2,4
Потрошња државе	1,8	1,5	3,9	2,5	3	1,5	1,8	1,1
Бруто инвестиције у стална средства	11,1	-2,2	10,1	3,5	10,5	-1	9	3,9
Извоз	7,4	1,5	-13,9	19,7	15,1	7	7,5	8
Увоз	7,4	-2,4	-3,8	15,3	14,6	5,5	5,9	6,9
Претпоставке:								
Просјечне нето плате у КМ	857	906	956	1.004	1.140	1.208	1.262	1.312
Стопа незапослености %**				14,3%	11,6%	10,7%	9,9%	9,2%

Извор: РЗС РС (2018–2021); процјена (2022) и пројекција (2023–2025) Министарства финансија Републике Српске.

Ради упоредних показатеља за основне макроекономске показатеље, у наставку је дата табела у којој су приказане процјене за економске индикаторе у земљама Европске уније из прошле године, што је засигурно значајно измијењено наведеним ратним сукобом у Украјини који је

проузроковао реакцију развијених земаља у виду оштрих санкција према Русији што је даље довело у питање очекивани економски раст, као и до неизвјесности у погледу економског планирања.

Табела 2 - Макроекономске пројекције, за Европску унију, јесен 2021.

Показатељ	2022.	2023.
Реални раст БДП (% г/г)	2,7	2,3
Инфлација (% г/г)	6,8	3,2
Незапосленост (%)	6,7	6,5
Укупне инвестиције (%)	6,2	5,4
Буџетски дефицит/суфицит, општа влада (%БДП)	-3,6	-2,5
Укупни дуг, општа влада (%БДП)	87,1	85,2
Биланс текућег рачуна (%БДП)	2,1	2,6

Извор: Програм економских реформи РС за период 2022–2024. године

БДП

Према подацима РЗС РС, реални БДП Републике Српске по кварталима у 2022. години је имао позитивну стопу раста (QI: 4,3%, QII: 4,7%, QIII: 2,8% и QIV: 1,8%). Усљед наставка кризе у Украјини у 2022. години, отежаног снабдијевања робом, те наставка инфлаторних притисака, очекује се да ће се раст БДП-а одржати у наредном периоду, али у nižем интензитету. На годишњем нивоу, раст привредне активности је био вођен растом у подручјима дјелатности трговине и индустрије. Коначна потрошња је, иако неутралисана растом потрошачких цијена, остала стабилна. У другом дијелу 2022. године се одвило успоравање раста спољнотрговинске размјене уз повећање спољнотрговинског дефицита. С друге стране оставрен је благи раст инвестиција.

Инфлација

Спољни инфлаторни притисци су утицали на кретање цијена у 2022. години. У периоду јануар–децембар 2022. године, у поређењу са истим периодом претходне године, цијене су просјечно више за 12,7%. У посматраном периоду, цијене су највише порасле у одјељку Превоз (30,4%), и у одјељку Храна и безалкохолна пића (21,2%). Базна инфлација у Републици Српској током 2022. године је забиљежила раст од 5,6%. Раст инфлације углавном је посљедица кризе у Украјини и санкција уведених Русији од стране западних земаља, проузрокујући повећање увезене инфлације, односно пораста цијена сировина и индустријских производа на свјетском тржишту.

Просјечна нето плата и пензија

За период јануар–децембар 2022. године, просјечна плата након опорезивања износила је 1.217 КМ, што представља номинални раст од 17,2% на годишњем нивоу. У наредном периоду плата

након опорезивања ће се кретати у распону од 1.208 КМ у 2023. до 1.312 КМ у 2025. години. Од почетка 2022. године, пензије у Републици Српској су повећане за 14%. Просјечна пензија на крају 2022. износила је 475,23 КМ и виша је за 20,69% у односу на исти период 2021. године. За првих девет мјесеци исплаћена је просјечна пензија у износу од 475 КМ и у односу на исти период претходне године већа је за 16,7%. Такође, биљежимо и благо повећање броја пензионера, тако да просјечан број пензионера за поменути период износи 276.503 лица.

Запосленост и рад

Просјечан број незапослених током 2022. године износи 68.602, што је за 11,9% мање у односу на исти период претходне године, када је било регистровано 77.829 незапослених. У истом периоду, број лица брисаних са евиденције Завода ради запослења износи 21.626 и на годишњем нивоу мањи је за 5%. Закључно са 31. децембром 2022. године, у Републици Српској регистровано је 289.098 запослених, што представља повећање од 2,3% у односу на децембар 2021. године. Према подручјима дјелатности, најзначајније смањење броја запослених лица било је у подручју Прерађивачка индустрија, те Пољопривреда, шумарство и риболов, док је повећање запослених забиљежено у подручју Образовања, те дјелатност Информације и комуникације. Према подацима из Анкете за 2022. годину, просјечна стопа запослености за два квартала износи 41,6%, док стопа незапослености износи 12%.

Спољна трговина

У току 2022. године дошло је до позитивних кретања у спољнотрговинској размјени Републике Српске, при чему је обим спољнотрговинске

размјене износио 6.448.406.000 Еура, од чега се 43% односило на извоз, а 57% на увоз. Значајнији раст увоза (28,6%) у односу на раст извоза (22,7%), за резултат је имао покривеност увоза извозом од 75,7%. Истовремено, спољнотрговински дефицит износи 1.745 милиона КМ. Највећи разлог који је довео до значајног раста спољне трговине у посматраном периоду су снажни инфлаторни притисци. Највећи допринос расту увоза је имао раст редовног увоза.

Финансијски сектор

Банкарски сектор Републике Српске је током 2022. године одржао стабилност. У овом периоду на нивоу банкарског сектора Републике Српске, који чини осам банака, одржани су ликвидност, капитал и показатељи адекватности капитала на задовољавајућем нивоу, међутим, забиљежен је благи пад билансне активе за 3% у

односу на крај претходне године, као резултат смањења новчаних средстава услед пада депозита. Догађај који је посебно обиљежио прво полугодиште 2022. године јесте успјешно спровођење поступка реструктурирања „Sberbank“ а. д. Бања Лука. Све банке су исказале нето добит, која је укупно износила 78,3 милиона КМ и већа је за 22% у односу на исти период 2021. године. На крају 2022. године депозити у банкама Републике Српске износили су 7,1 милијарди КМ и мањи су за 383,8 милиона КМ или 5% у односу на 2021. годину.

Укупни кредити године износили 5,8 милијарди КМ и већи су за 1% или 74,9 милиона КМ у односу на крај 2021. године. Кредитирање је и даље углавном усмјерено на грађане, док кредити приватним предузећима чине 34,4% укупних кредита и већи су за 1% у односу на крај 2021. године.

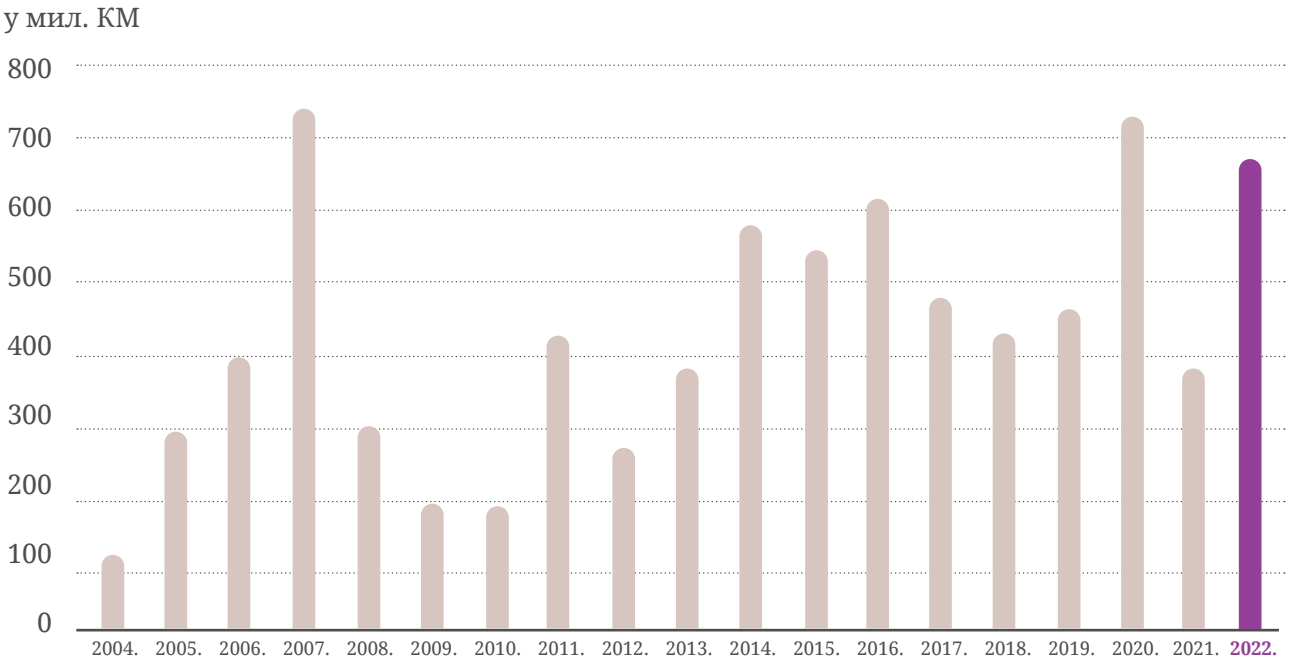
Тржиште капитала

Тржишна капитализација домаћег тржишта капитала износи 4,72 милијарди КМ или 33,67% БДП-а Републике Српске у 2022. години. У односу на претходну, 2021. годину, тржишна капитализација је већа за 13,73%. Укупно је листирано 531 хартија од вриједности. У суспендованом статусу је 31 хартија од вриједности. Укупан промет на Бањалучкој берзи у 2022. години износио је 688 милиона КМ и већи је за 310 милиона КМ у односу на 2021. годину. Укупан промет можемо посматрати према промету финансијских инструмената. Финансијски инструменти којима се тргује на домаћем тржишту капитала су обвезнице, акције и трезорски записи. Већину промета чиниле су обвезнице и трезорски записи којима се само на примарном тржишту трговало у износу од 434 милиона КМ. Очигледно је повећање промета дужничких финансијских инструмената у овој у односу на претходну годину. Дужнички финансијски инструменти

представљају тржишни материјал који као класа активе све више проналази мјесто у портфељима финансијских институција. На домаћем тржишту капитала и даље су присутне тежње акционарских друштава за делистирање и формирање облика организовања другачијег од акционарског друштва. Најквалитетнија хартија од вриједности – власнички финансијски инструмент, мјерена дивидендним приносом је Телеком Републике Српске који и даље заузима високо мјесто на Бањалучкој берзи. Дивидендна стопа од преко 10% утицала је на то да акције Телекома, у тргованом износу од 16 милиона КМ, буде други финансијски инструмент са највећим редовним прометом на Бањалучкој берзи у 2022. години. Иако је у питању квалитетна хартија од вриједности, због ризика концентрације у портфељу, у наредном периоду управљачким активностима настојаћемо и даље умањивати ризик концентрације.

Графикон 1 - Промет на Бањалучкој берзи

Табела 3 - Регионални берзански индекси

Берза	Индекс	Процентуална промјена по годинама										Кумулативна промјена
		2013.	2014.	2015.	2016.	2017.	2018.	2019.	2020.	2021.	2022.	
Бањалучка берза	BIRS	-7,9	-3,0	-8,6	-17,0	-0,6	4,1	9,3	-6,7	15,8	25,9	4,3
Сарајевска берза	SASX-10	-2,1	-4,1	-2,2	-1,2	-18,5	11,5	24,2	-0,4	27,9	6,65	39,1
Београдска берза	BELEX15	6,5	19,5	-3,4	11,4	5,9	0,2	5,3	-6,6	9,6	-0,05	56,6
Загребачка берза	Crobex	3,1	-2,7	-3,2	18,1	-7,6	-5,1	15,4	-13,8	19,6	-6,98	11,3
Љубљанска берза	SBI TOP	3,2	19,6	-11,2	3,1	12,4	-0,2	15,0	-2,8	39,8	-17,43	63,6
Македонска берза	MBI 10	0,4	6,1	-0,6	16,5	18,9	36,6	34,0	1,2	30,8	8,14	284,3
Монтенегро берза	MONEX 20	0,0	15,3	6,8	-5,1	-11,6	6,5	5,2	-9,4	-4,5	43,3	43,5

У 2022. години дошло је до раста четири регионална индекса и пад код три. Бањалучка берза је имала други највећи раст, али је у кумулативној промјени још увијек са најлошијим перформансама. Лидер регионалних берзанских индекса је Македонска берза која је у десетогодишњем периоду остварила раст од скоро

300%. Најмањи раст код индекса Бањалучке берзе потврђује исправност одређеног да се реструктурира портфељ ПРЕФ-а и смањивање учешће капитала ПРЕФ-а на домаћем тржишту акција у наредном периоду настави код емитената који не исплаћују дивиденду прије свега.

Табела 4 - Глобални берзански индекси

Берза	Индекс	Процентуална промјена по годинама										Кумулативна промјена
		2013.	2014.	2015.	2016.	2017.	2018.	2019.	2020.	2021.	2022.	
NASDAQ NYSE	Dow Jones Industrial Average	26,5	7,5	-2,2	14,1	24,9	-6,0	23,8	6	18,7	-8,78	153,2
NASDAQ NYSE	S&P 500	29,6	11,4	-0,7	10,5	19,4	-7,0	28,9	16,3	26,9	-19,4	169,7
London SE	UK FTSE 100	14,4	-2,7	-4,9	15,0	6,6	-12,0	12,1	-14,3	14,3	0,91	26,5
Frankfurt SE	DAX	25,5	2,7	4,9	12,8	11,0	-17,8	26,5	2,5	16,7	-13,09	83,0
Euronext Paris	CAC 40	18,0	-0,5	8,5	5,3	8,3	-10,5	26,4	-7,1	28,9	-9,46	78,2
Tokyo SE	NIKKEI	56,7	7,1	5,7	6,2	20,0	-16,8	18,6	17,5	7,5	-10,94	150,9

Представљање
Пензијског
резервног фонда
Републике Српске

Укратко о ПРЕФ-у

Пензијски резервни фонд Републике Српске (у даљем тексту: ПРЕФ) основан је 31.05.2010. године, у складу са Законом о Пензијском резервном фонду Републике Српске („Службени гласник РС“, број: 73/08/, 50/10, 102/12, 20/18, 111/21 - у даљем тексту: Закон). Оснивач ПРЕФ-а је Фонд за пензијско и инвалидско осигурање Републике Српске, а основан је с циљем подршке обезбјеђењу дугорочне финансијске одрживости обавезног пензијског осигурања.

Пун назив: Пензијски резервни фонд Републике Српске а.д. Бања Лука

Скраћени назив: ПРЕФ а.д. Б. Лука

Назив на енглеском језику: Pension Reserve Fund of Republic of Srpska

Вриједност основног капитала: 278.608.989 КМ

Датум регистрације у судском регистру: 20. јануар 2011. године

Датум уписа у Регистар код Комисије за хартије од вриједности РС: 07.02.2011.

Датум регистрације у Централном регистру хартија од вриједности: 18.02.2011.

Матични број: 11072810

Дјелатност: 64.30 - трустови, фондови и слични финансијски субјекти

Адреса: Бана Милосављевића 8, 78.000 Бања Лука

Власничка структура: 100% Фонд ПИО Републике Српске

Број запослених: нема запослених

Овлашћени ревизор за 2022. годину: „Grant Thornton” д.о.о. Бања Лука

Депозитар: Централни регистар хартија од вриједности а.д. Бања Лука

Ступањем на снагу Закона о Пензијском резервном фонду Републике Српске 16.08.2008. створени су услови за формирање Друштва за управљање и ПРЕФ-а. Како је то већ напоменуто, ПРЕФ је основан 31.05.2010. године, а оснивач ПРЕФ-а је Фонд ПИО. Наиме, орган ПРЕФ-а је Скупштина, а њену функцију врши Управни одбор Фонда ПИО, док Управа Друштва за управљање заступа Друштво за управљање и ПРЕФ, односно у складу са чланом

ПРЕФ-ом, у складу са Законом, управља Друштво за управљање Пензијским резервним фондом Републике Српске а.д. Бања Лука (у даљем тексту: Друштво за управљање), које оснива Фонд ПИО. Одлука о оснивању Пензијског резервног фонда Републике Српске и Друштва за управљање Пензијским резервним фондом Републике Српске а.д. Бања Лука донесена је на сједници Управног одбора Фонда ПИО дана 15.06.2010. године.

32. став (5) Закона, Управа Друштва за управљање има овлашћења, именује се и дјелује као управа ПРЕФ-а.

Дјелатност ПРЕФ-а је улагање у хартије од вриједности и другу имовину у складу са Законом, а ради увећања имовине ПРЕФ-а. Испуњење овог циља захтијева професионално управљање ПРЕФ-ом, односно усвајање и спровођење инвестиционе политике која за циљ има оптимизацију односа

приноса и ризика, уз уважавање принципа сигурности, солвентности, ликвидности и диверзификације, у мјери у којој то омогућава постојећи портфељ ПРЕФ-а, којег су приликом оснивања чиниле искључиво акције предузећа из поступка приватизације у Републици Српској.

По питању имовине, Фонд за пензијско и инвалидско осигурање Републике Српске је, као оснивачки улог, унио имовину стечену у складу са прописима о приватизацији државног капитала у предузећима и средства која је стекао управљањем том имовином, а којима је располагао на дан оснивања ПРЕФ-а. Поменутом имовином коју је Фонд ПИО стекао по основу прописа о приватизацији након оснивања ПРЕФ-а, повећан је оснивачки улог – основни капитал ПРЕФ-а. Предвиђена је и могућност да ПРЕФ може стицати имовину из вишкова средстава Фонда ПИО, као и из других извора.

У складу са Методологијом о утврђивању нето вриједности имовине Акцијског фонда Републике Српске и Фонда за реституцију Републике Српске („Службени гласник РС“, број: 95/06, 2/07, 7/07 и 120/08, у даљем тексту: Методологија) процијењена је вриједност оснивачког улога и на дан оснивања ПРЕФ-а износила је 274.812.575 КМ. Накнадним докапитализацијама у новцу (190.320 КМ) и по основу нових улога у акцијама (3.439.328 КМ и 166.765 КМ), основни капитал ПРЕФ-а, у претходној години износио је 278.608.988 КМ. Уписом у судски регистар, те регистре Комисије за хартије од вриједности и Централног регистра хартија од вриједности, извршена је промјена основног капитала, дана 04.02.2021. године. Основни капитал износи 278.608.989 КМ.

Финансијски резултат ПРЕФ-а

Приходи од дивиденде

ПРЕФ је у 2022. години остварио нето добит у износу од 6.157.464 КМ. Највећи дио прихода остварен је од дивиденде у износу од 7,99 милиона КМ и мањи су за 2,32% у односу на исти период 2021. године. Највећи дио, 3,92 милиона КМ, се односи на дивиденду „Телекома Српске”.

Приходи од камата

Приходи од камата по основу улагања у дужничке хартије од вриједности износили су 3,11 милиона КМ, што је резултат процеса ребалансирања портфеља, односно инвестиција у обвезнице и трезорске записе.

Реализовани добици и губици од продаје ХОВ

У 2022. години је реализовано укупно 1.261.316 КМ добитка по основу продаје акција, док су реализовани губици износили 673.505 КМ, што је резултирало у реализованом нето добитку по овом основу у износу од око 587.811 КМ. Ефекат од продаје је и већи од наведеног за износ већих остварених позитивних курсних разлика у односу на негативне у укупној вриједности од 765.618 КМ. Узимајући у обзир и остале реализоване добитке и губитке, који се односе на продају обвезница, укупно остварени реализовани нето добици од продаје хартија од вриједности су износили 1.426.964 КМ.

Пословни расходи

На страни реализованих расхода, највећи дио у износу од 1.065.587 КМ се односи на накнаду Друштву за управљање. Остали пословни расходи износе 539.984 КМ. То су: трошкови куповине и продаје хартија од вриједности у износу од 69.133 КМ, накнаде банци депозитару

који износе 34.800 КМ, расходи по основу пореза у износу од 126.704 КМ, те остали дозвољени расходи фонда који износе 309.347 КМ (трошкови екстерне ревизије, банкарске и кастоди услуге, трошкови вођења књиге акционара, накнаде за таксе и порезе, расходи по основу амортизације премије обвезнице).

Нереализовани добици и губици

С обзиром да је ПРЕФ на крају 2022. године имао 16,89 милиона КМ имовине уложене у иностранству, класификоване према Међународном стандарду финансијског извјештавања 9 (МСФИ 9) по фер вриједности кроз биланс успеха, тржишна кретања цијена ових средстава се рефлектују на биланс успјеха и резултате фонда. Тако су у извјештајном периоду настали нереализовани добици у износу од 9.250.069 КМ и нереализовани губици од 14.249.971 КМ, што је у нето износу дало нереализовани губитак од 4.999.902 КМ. Упркос томе, није умањен капацитет исплате дивиденде оснивачу захваљујући приходима од дивиденде и камата.

Исплата добити Фонду ПИО РС

Законом је уређена могућност исплате добити оснивачу, односно Фонду ПИО РС. Нето добит ПРЕФ-а у 2022. години износи 6.157.464 КМ, а у складу са чланом 8. закона: „Годишња нето добит остварена пословањем Резервног фонда, на основу одлуке органа Резервног фонда, може се исплатити оснивачу искључиво за финансирање текућих пензија корисника, под условом да износ исплаћене нето добити не буде већи од 50% вриједности дивиденди које је Резервни фонд примио у новцу и 50% прихода од камата које је остварио Резервни фонд. Уколико Скупштина ПРЕФ-а буде доносила одлуку о исплати дивиденде, имајући у виду прописани максимални износ, досадашњу праксу и инвестиционе потребе за ликвидношћу, може бити исплаћен износ од 5.553.967,50 КМ, што представља износ и већи од просјека дивиденди у петогодишњем периоду и већи дио нето добити (90%).

Табела 5 - Скраћени биланс успјеха ПРЕФ-а за 2022. годину

Опис прихода / добитка	Износ (у КМ)
Приходи од дивиденди	7.998.505
Приходи од камата и амортизација премије (дисконта) по основу хов са фиксним роком доспјећа и остали пословни приходи	3.110.444
Реализовани добици по основу продаје ХОВ	1.261.316
Реализоване позитивне курсне разлике	1.499.102
Остали реализовани добици	75.039
Укупно реализовани приходи	13.944.406

Опис расхода / губитка	Износ (КМ)
Пословни расходи	1.605.571
Реализовани губици по основу продаје ХОВ	673.505
Реализоване негативне курсне разлике	506.460
Остали реализовани губици	1.504
Укупно реализовани расходи	2.787.040
Реализована добит	11.157.366

Нереализовани добици и губици	Износ (КМ)
Нереализовани добици	9.250.069
Нереализовани губици	14.249.971
Укупни нереализовани добитак (губитак)	(4.999.902)

Укупна нето добит: **6.157.464**

Приходи од дивиденде

Када је ријеч о приходима које ПРЕФ остварује по основу дивиденде коју исплаћују предузећа из портфеља, може се констатовати да је остварена релативна стабилност у односу на 2021. годину. Наиме, укупни приходи од дивиденде (домаћих и страних емитената) су износили 7.998.504 КМ, што је незнатно мање (за 2%) него претходне године. На домаћем тржишту је било укупно шест емитената који су одлучили да исплате дивиденду акционарима укупног износа 7.454.580 КМ, а на иностраним тржиштима је било 37 емитената који су исплатили дивиденду укупног износа 543.924 КМ.

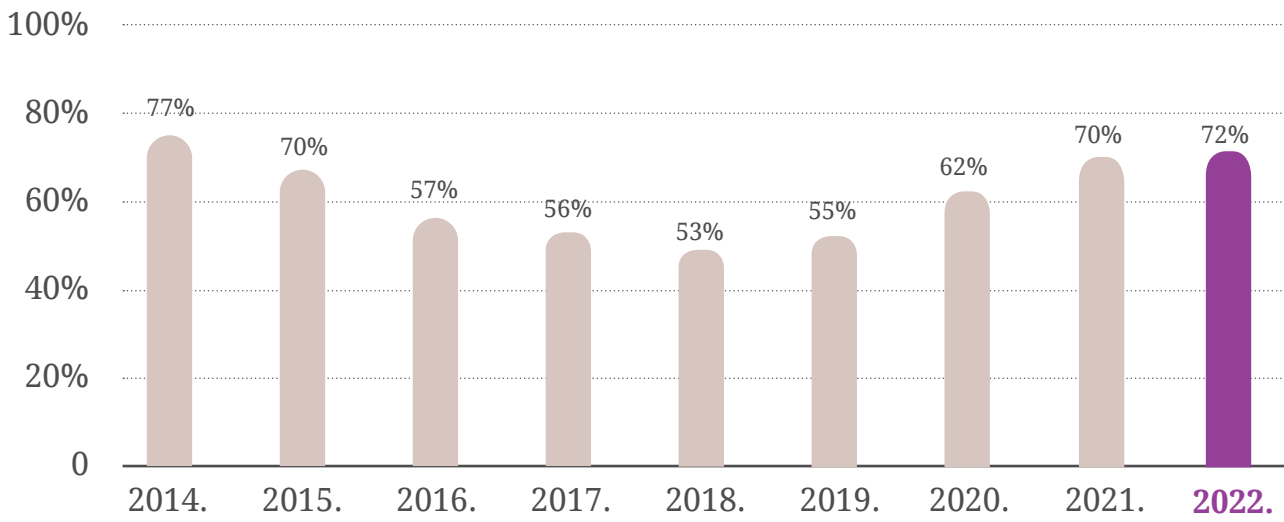
Као и свих година од оснивања ПРЕФ-а доминантно учешће у укупним приходима од дивиденди има дивиденда Телекома Српске, у укупном износу од 3.918.319 КМ. Приходи од дивиденди који су остварени од Телекома Српске су мањи у 2022. години за 43% него годину раније (у 2021. години су били већи за 29%, у 2020. години су били већи за 6,9%, док је у периоду 2016-2019 био присутан негативан тренд). Учешће прихода од дивиденди Телекома Српске у укупним приходима од дивиденди износило је 52,56%, док је у неким претходним годинама заузимало и већи проценат учешћа.

Осим Телекома Српске, још неколико емитената редовно исплаћује дивиденду, док се исплата дивиденде код осталих емитената најчешће дешава спорадично. И ове године су емитенти ГП Крајина а.д. Бања Лука, ТГТ а.д. Лакташи, Гас промет а.д. Источно Сарајево–Пале, и Романијапутеви а.д. Соколац показали висок ниво корпоративне културе кроз исплаћивање дијела добити акционарима на континуиран начин, док је РЖР „Љубија“ ад Приједор први пут исплатио дивиденду, и то у значајнијем износу у два наврата.

Како је ПРЕФ у 2020. години почео улагати у акције емитената у иностранству, то су остварени износи дивиденди иностраних хартија још увијек на нижим нивоима. По овом основу је укупно остварени приход износио 543.924 КМ, што је 2,4 пута више него претходне године, а резултат је исплате дивиденди од стране 37 емитената (23 предузећа и 14 фондова).

Учешће прихода од дивиденде у пословним приходима ПРЕФ-а је износило 72%, док је у 2021. години износило 69,73%, у 2020. години ова врста прихода у укупним пословним приходима заузимала је 61,83% (у периоду 2016-2019. године учешће прихода од дивиденде се кретало између 50 и 60%, док је у годинама до 2015. године било изнад 70%).

Графикон 2 - Учешће дивиденди у укупним приходима

Табела 6 - Приходи од дивиденди домаћих емитената у 2022. години

Емитент	Ознака емитента	Датум пресека	% ПРЕФ-а у емитенту на дан пресека	Број акција ПРЕФ-а на дан пресека	Дивиденда по акцији у КМ	Дивиденда у КМ
Телеком Српске ад Бања Лука	TLKM-R-A	15.07.2022.	8,7437	42.685.269	0,09179559	3.918.319
РЖР „Љубија“ а.д. Приједор	LJUB-R-A	27.04.2022.	10,00	5.077.739	0,2954	1.499.999
РЖР „Љубија“ а.д. Приједор	LJUB-R-A	05.09.2022.	10,00	5.077.739	0,2954	1.499.999
Крајина ГП а.д. Бања Лука	KRJN-R-A	21.07.2022.	16,5838	1.872.179	0,18	336.992
ТГТ а.д. Лакташи	TGTN-R-A	20.05.2022.	6,9075	67.008	2,58	172.881
Гас промет а.д. Источно Сарајево – Пале	GPIS-R-A	15.06.2022.	10,0000	469.063	0,0312	14.613
Романијапутеви а.д. Соколац	ROPT-R-A	23.12.2022.	10,0000	785.139	0,015	11.777
УКУПНО:						7.454.580

Табела 7 - Приходи од дивиденди из иностранства у 2022. години

Емитент	Ознака емитента	Дивиденда у КМ
Total SA	TOT	62.989
AT&T Inc	T	54.659
BASF SE	BASFN	45.219
Allianz SE	ALV	42.246
Rio Tinto PLC	RIO	40.028
UniCredit SpA	CRDI	31.567
iShares International Select Div ETF	IDV	28.614
Schwab US Dividend Equity ETF	SCHD	26.485
Arkema SA	AKE	20.536
Invesco S&P 500 High Dividend Low Volatility ETF	SPHD	16.162
PPG Industries Inc	PPG	16.151
Sanofi-Aventis S.A.	SNW	15.631
Paramount Global	VIAC	14.662
iShares Select Dividend ETF	DVY	13.694
iShares Core EURO STOXX 50 UCITS ETF EUR (Dist)	EUN2	13.156
Colgate-Palmolive Company	CL	12.358
Schneider Electric SE	SCHN	10.777
iShares MSCI Europe ex-UK UCITS ETF EUR (Dist)	IQQU	10.270
International Business Machines	IBM	8.412
iShares STOXX Europe 600 Health Care UCITS ETF (DE)	EXV4	6.717
iSHARES EURO DIVIDEND	IQQA	6.107
FedEx Corporation	FDX	5.048
iShares FTSE 250 UCITS ETF GBP (Dist)	MIDD	4.494
iShares STOXX Europe 600 Personal & Household Goods UCITS	EXH7	4.152
Invesco Dynamic Food & Beverage ETF	PBJ	4.078
Prologis Inc	PLD	3.565
AbbVie Inc	ABBV	3.512
Coca-Cola Co	KO	3.217
General Motors Company	GM	3.094
iShares STOXX Europe 600 Financial Services UCITS	EXH2	3.030
Apple Inc	APPL	2.726
iShares STOXX Europe 600 Food & Beverage UCITS	EXH3	2.704
Diamondback	FANG	2.685
Invesco QQQ Trust	QQQ	2.113
CVS Health Corp	CVS	1.795
General Electric	GE	865
NVIDIA Corporation	NVDA	404
УКУПНО:		543.924

Камате по основу улагања у обвезнице, трезорске записе и банкарске депозите

У наредној табели је приказана вриједност и структура прихода од камата по основу улагања у обвезнице, трезорске записе и депозите по виђењу у 2022. години:

Табела 8 - Вриједност и структура прихода од камата по основу улагања у обвезнице, трезорске записе и депозите по виђењу у 2022. години

Ознака	Назив	Количина	Номинална вриједност	Набавна вриједност	Фер вриједност	Приходи /расходи од камата	Приходи / расходи по основу дисконта
RSBD-O28	РЕПУБЛИКА СРПСКА 3,5% 20/05/29	800	800.000,00	795.224,23	812.561,22	17.336,99	264,23
RSBD-O30	РЕПУБЛИКА СРПСКА 4% 22/07/27	300	300.000,00	293.860,41	299.219,31	5.358,90	460,41
RSDS-O-H	РЕПУБЛИКА СРПСКА-стара девизна штедња 8	1.706.310	341.262,00	341.072,81	343.371,45	12.820,76	543,82
RSRS-O-D	РЕПУБЛИКА СРПСКА-измирење ратне штете 4	4.254.913	850.982,60	801.405,90	851.169,12	15.649,92	60.584,94
RSRS-O-E	РЕПУБЛИКА СРПСКА-измирење ратне штете 5	4.629.168	1.388.750,40	1.218.777,33	1.379.675,96	23.856,07	124.746,29
RSBD-O11	РЕПУБЛИКА СРПСКА 4% 05/04/29	13.000	13.000.000,00	13.542.902,61	15.567.482,19	520.000,00	-77.705,05
RSRS-O-H	РЕПУБЛИКА СРПСКА-измирење ратне штете 8	2.426.466	970.586,40	850.876,50	959.936,54	17.482,02	59.879,55
RSRS-O-J	РЕПУБЛИКА СРПСКА-измирење ратне штете 10	2.399.633	1.439.779,80	1.229.323,06	1.411.812,57	25.353,24	65.797,19
RSRS-O-K	РЕПУБЛИКА СРПСКА-измирење ратне штете 11	2.008.807	1.406.164,90	1.201.920,21	1.373.322,28	24.112,77	55.226,02
SLRF-O-A	ОПШТИНА СОКОЛАЦ	21.000	1.987.869,05	1.987.869,05	1.989.552,33	92.525,80	0,00
RSBD-O03	РЕПУБЛИКА СРПСКА 4,50% 21/06/27	1.000	1.000.000,00	1.006.243,61	1.036.917,81	45.000,00	-1.316,47
RSBD-O14	РЕПУБЛИКА СРПСКА 2,50% 21/08/26	4.000	4.000.000,00	4.083.437,93	4.036.438,36	100.000,00	-22.065,70
RSRS-O-M	РЕПУБЛИКА СРПСКА-измирење ратне штете 13	3.506.338	3.506.338,00	3.386.830,15	3.414.933,06	52.595,07	21.048,03
OPNS-O-A	Општина Петрово	0	0,00	0,00	0,00	35,03	0,00
OSPE-O-A	ОПШТИНА ПЕЛАГИЋЕВО	3.000	288.255,86	288.255,86	288.889,39	8.133,53	0,00
OSSK-O-A	ОПШТИНА ШЕКОВИЋИ	4.000	361.606,18	361.606,18	361.964,87	15.301,55	0,00
OSVL-O-A	ОПШТИНА ВЛАСЕНИЦА	8.000	668.918,64	668.918,64	670.572,92	27.953,19	0,00
RAGB	Austrija Tf 2,1% St2117 Eur	540	1.056.148,20	872.353,40	790.731,35	4.068,99	-50,83
REPSBN	REPUBLIC OF SRPSKA 4,75% 27/04/2026	777	1.519.679,91	1.518.071,75	1.538.530,16	72.184,81	651,47
RSBD-O15	РЕПУБЛИКА СРПСКА 2,30% 09/10/29	5.902	5.902.000,00	5.902.161,40	6.061.903,78	135.746,00	-167,03
RSBD-O34	РЕПУБЛИКА СРПСКА 6% 16/12/32	5.200	5.200.000,00	5.200.000,00	6.253.676,71	13.676,71	0,00
RSRS-O-I	РЕПУБЛИКА СРПСКА-измирење ратне штете 9	655.621	327.810,50	321.723,74	325.839,15	5.639,24	2.481,24
EKBL-O-A	Електрокрајина а.д. Бања Лука - обвезнице	800	731.903,36	731.903,36	741.996,86	26.470,21	0,00
OSKI-O-A	ОПШТИНА СРБАЦ - четврта емисија	5.800	580.000,00	580.000,00	581.546,67	23.200,00	0,00
REPSBNFR	REPUBLIC OF SRPSKA 4,75% 27/04/2026	1.400	2.738.153,09	2.713.615,23	2.786.638,42	86.945,98	-1.688,47
RSOD-O-A	Република Српска - обавезе добављачима 1	0	0,00	0,00	0,00	102,09	644,50
RSOD-O-B	РЕПУБЛИКА СРПСКА-обавезе добављачима 2	11.510	1.151,00	1.048,02	988,36	33,72	199,39
RSRS-O-N	РЕПУБЛИКА СРПСКА-измирење ратне штете 14	662.681	662.681,00	636.206,56	644.788,61	10.351,23	4.086,62
KNTSK2A	ОБВЕЗНИЦЕ КАНТОНА САРАЈЕВО – 4. емисија	0	0,00	0,00	0,00	1.200,83	0,00
KSIN-O-A	ОПШТИНА КОСТАЈНИЦА - друга емисија	1.800	59.765,76	59.765,76	60.132,27	4.169,33	0,00
OPBC-O-A	ОПШТИНА БИЛЕЋА	2.000	200.000,00	200.000,00	200.158,06	2.958,06	0,00
OSFC-O-A	ОПШТИНА ФОЧА	2.500	215.393,75	215.393,75	215.900,39	8.003,34	0,00
RSBD-O-N	РЕПУБЛИКА СРПСКА 4,5% 03/03/23	1.476	1.476.000,00	1.476.000,00	1.580.470,47	66.420,00	0,00

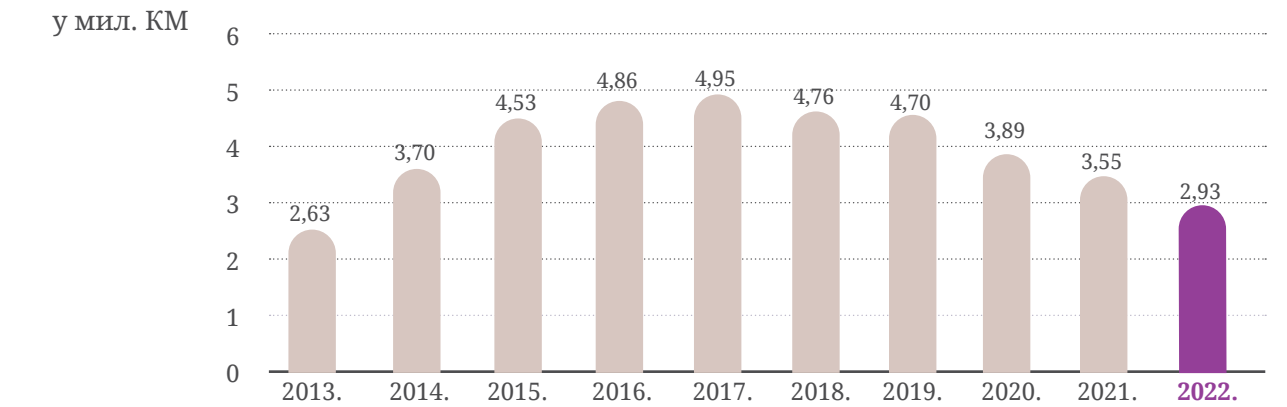
Ознака	Назив	Количина	Номинална вриједност	Набавна вриједност	Фер вриједност	Приходи /расходи од камата	Приходи / расходи по основу дисконта
RSIO-O-A	РЕПУБЛИКА СРПСКА -опште обавезе	281.637	28.163,70	25.774,87	27.893,63	833,33	4.594,74
RSRS-O-F	РЕПУБЛИКА СРПСКА-измирење ратне штете 6	712.554	213.766,20	193.454,98	212.448,47	3.645,74	15.289,29
SPSD-O-A	Општина Шипово	0	0,00	0,00	0,00	944,56	0,00
BLKI-O-C	ГРАД БАЊА ЛУКА - обвезнице 3. емисија	10.000	881.583,69	883.193,76	936.874,53	36.920,53	-416,26
INSR-O-A	ОПШТИНА ИСТОЧНО НОВО САРАЈЕВО	25.000	1.986.958,93	2.044.184,94	1.992.362,99	93.679,72	-8.963,51
KDRF-O-A	ОПШТИНА КОЗАРСКА ДУБИЦА	9.999	644.429,96	644.429,96	645.417,39	38.986,87	0,00
KSFO-O-A	ОПШТИНА КОСТАЈНИЦА - прва емисија	2.700	101.007,56	101.007,56	103.033,28	6.607,45	0,00
RSBD-O31	РЕПУБЛИКА СРПСКА 5% 26/08/27	5.000	5.000.000,00	5.000.000,00	5.087.671,23	87.671,23	0,00
RSRS-O-L	РЕПУБЛИКА СРПСКА-измирење ратне штете 12	6.591.876	5.932.688,40	5.321.965,78	5.846.136,16	90.696,99	138.862,21
KMSR-O-A	КП Комуналац а.д. Србац - обвезнице	1.000	80.140,13	80.140,13	80.540,84	4.994,18	0,00
OKRZ-O-A	ОПШТИНА КОТОР ВАРОШ - обвезнице 2. емисија	7.077	619.310,28	619.283,40	625.871,24	29.236,86	-24,01
OPIG-O-B	ОПШТИНА ИСТОЧНИ СТАРИ ГРАД	2.700	270.000,00	270.000,00	273.821,77	3.821,77	0,00
RSBD-O04	РЕПУБЛИКА СРПСКА 4% 04/08/27	4.910	4.910.000,00	4.910.000,00	5.521.974,33	196.400,00	0,00
RSBD-O06	РЕПУБЛИКА СРПСКА 3,5% 03/11/22	0	0,00	0,00	0,00	11.027,40	-7.800,00
RSBD-O16	РЕПУБЛИКА СРПСКА 2,30% 04/12/26	6.903	6.903.000,00	7.059.037,04	7.014.582,74	158.769,00	-38.228,48
RSBD-O-V	РЕПУБЛИКА СРПСКА 4,5% 07/12/23	4.908	4.908.000,00	4.929.580,94	5.176.380,20	220.860,00	-22.512,13
RSRS-O-G	РЕПУБЛИКА СРПСКА-измирење ратне штете 7	3.914.814	1.174.444,20	1.058.392,59	1.156.039,21	23.360,18	73.473,34
Обвезнице укупно:		33.925.820	86.634.693,45	85.627.213,40	91.282.168,65	2.473.141,19	447.895,34
RS22-T06	РЕПУБЛИКА СРПСКА - ТРЕЗОРСКИ ЗАПИСИ 6М 22/05/23	250	2.500.000,00	2.485.603,50	2.485.603,50	0,00	3.838,50
RS22-T04	РЕПУБЛИКА СРПСКА - ТРЕЗОРСКИ ЗАПИСИ 6М 22/05/23	0	0,00	0,00	0,00	0,00	796,40
Трезорски записи укупно:		250	2.500.000,00	2.485.603,50	2.485.603,50	0,00	4.634,90
Камате на орочене банкарске депозите		0	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Камате на репо послове		0	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Камате на депозите по виђењу		0	0,00	0,00	0,00	0,00	1.364,19
Остале камате укупно:		0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	1.364,19
Појединачно:		33.926.070	89.134.693,45	88.112.816,90	93.767.772,15	2.473.141,19	453.894,43
УКУПНО						2.927.035,62	

Како је приказано у табели, укупни приходи од камата по основу улагања у обвезнице за 2022. годину, умањени за расходе по основу амортизације дисконта (182.609 КМ) су износили 2.921.036,53 КМ. Сходно наведеном се и даље може констатовати да је задржан континуитет процеса реструктуирања портфеља ПРЕФ-а и улагања у мање ризичну финансијску имовину која доноси стабилније и сигурније приносе, те унапријед познате приливе.

У претходној табели је посебно уочљиво да разлика између укупне набавне и фер вриједности инвестираних средстава износи 5.654.955,25 КМ, поред чега се, као позитиван утицај на вриједност имовине ПРЕФ-а, могу додати и ефекти реинвестирања средстава од прилива по основу главнице и камата од купљених хартија од вриједности.

Тренд кретања укупних прихода од камата за период 2011-2022. године, је приказан на следећем графикону.

Графикон 3 - Приходи од камата по годинама

Структура претходно наведених прихода од камата за период 2013-2022. годину је приказана на сљедећем графикону:

Графикон 4 - Структура прихода од камата по годинама

Како видимо из претходног графика, у посматраном периоду и даље најзначајније учешће у структури прихода имају приходи од камата на обвезнице, као и приходи по основу дисконта приликом куповине обвезница, док се мањи

дио односи на приходе од камата на депозите по виђењу, док у 2022. години није било прихода по основу камата на орочене депозите, те прихода по основу затезних камата.

Реализовани добици и губици од продаје хартија од вриједности

ПРЕФ је у извјештајном периоду изнио на продају укупно 106 акција емитената (69 домаћих емитената и 37 страних), од којих је продато власништво код 35 емитената (9 домаћих емитената и 26 страних емитената) и дјелимично власништво код једног домаћег емитента (Телеком Српске а.д. Бања Лука).

Такође, осим акција, ПРЕФ је продавао и државне обвезнице Републике Српске укупне вриједности 991.280 КМ.

Књиговодствени реализовани добитак по основу продаје хартија од вриједности износи 1.792.016 КМ, док књиговодствени реализовани губитак по основу продаје хартија од вриједности износи 365.052 КМ.

Укупно нето реализовани добитак од продаје хартија од вриједности износи 1.426.964 КМ.

Табела 9 - Добити и губици по основу продатих пакета акција

Опис	2014.	2015.	2016.	2017.	2018.	2019.	2020.	2021.	2022.
Број пакета акција понуђених на продају	132	57	92	90	101	127	96	84	106
Број продатих пакета акција	29	9	13	10	16	10	6	8	35
Број дјелимично продатих пакета акција	1	1	0	0	0	0	0	1	1
Набавна вриједност продатих пакета акција (у КМ)*	7.254.136	2.955.575	2.291.145	841.051	2.437.397	2.426.835	1.786.622	3.283.124	18.292.175
Фер вриједност продатих пакета акција (у КМ)	5.396.803	2.912.889	1.539.773	867.287	1.422.024	842.407	2.142.853	2.976.014	18.601.756
Вриједност продатих пакета акција (у КМ)	7.072.008	2.885.277	1.797.135	1.174.521	1.786.832	1.447.994	3.168.676	3.411.060	19.113.441
Реализована добит – акције (у КМ)	1.519.202	414.085	399.042	657.496	534.783	625.392	1.485.401	684.367	1.716.977
Реализовани губитак – акције (у КМ)	1.702.245	494.627	897.301	324.025	1.191.955	1.609.527	47.198	281.326	363.548
Реализована добит – обвезнице (у КМ)						1.871.473	77.351	711.050	75.039
Реализовани губици – обвезнице (у КМ)			3.999			0		1.682	1.504
Реализована добит трезорски записи (у КМ)	15.975	7.313	162			0			
Реализовани губици трезорски записи (у КМ)		1.418				0			
Укупно реализовани добити/губици (у КМ)	-167.068	-74.646	-502.097	333.471	-657.171	887.338	1.515.554	1.112.408	1.426.964

Трошкови пословања ПРЕФ-а

Највећи појединачни трошак који настаје у редовном пословању ПРЕФ-а почев од оснивања је накнада према Друштву за управљање. Ова накнада се до 23.06.2018. године обрачунавала у складу са Одлуком Владе Републике Српске о накнади за управљање (Службени гласник Републике Српске, 06/14) у износу од 0,375% од просјечне годишње нето вриједности имовине ПРЕФ-а на мјесечном нивоу, док је од 23.06.2018. године ступила на снагу нова Одлука Владе (Службени гласник РС, 53/18) у износу од 0,42%, као посљедица измјене Закона („Службени гласник Републике Српске“, 20/18), која се тиче основице за обрачун накнаде (Члан 26. и Члан 44.в). Ови трошкови су порасли за око 16%, јер је просјечна нето вриједност имовине била виша.

Услуге банке депозитара обавља Централни регистар хартија од вриједности и накнада износи 0,00125% нето вриједности имовине фонда мјесечно, а највише 2.900,00 КМ мјесечно.

Трошкови куповине и продаје ХОВ су искључиво посљедица активности ПРЕФ-а, а односе се на провизије које се плаћају према берзанским посредницима. Ови трошкови су виши у односу на претходни период због динамичнијих инвестиционих активности на страним берзама. Такође, због истих разлога, трошкови банкарских услуга и кастоди банке су били већи него у години раније (за око 5%). Накнаде, таксе и порези су биле веће за више од двоструко, с обзиром да се већи дио ових трошкова у 2022. години односи на трошкове пореза код исплате дивиденде (126.704 КМ).

Укупни трошкови су већи за 25% у односу на 2021. годину, јер је наплаћена већа провизија за управљање усљед раста имовине под управљањем фонда. Посматрајући ове трошкове у поређењу са имовином под управљањем и профитабилност портфеља, они су још увијек на ниском нивоу.

Табела 11 - Трошкови пословања ПРЕФ-а

ОПИС	Износ 2022.	Износ 2021.	Износ 2020.	Индекс 2022/2021	Индекс 2022/2020
Накнада Друштву за управљање	1.065.587	918.113	869.509	116,06	122,55
Трошкови куповине и продаје ХОВ	69.133	38.626	9.527	178,98	725,65
Накнада банци депозитару	34.800	31.900	34.779	109,09	100,06
Накнаде, таксе и порези	172.768	70.365	25.348	245,53	681,58
Трошкови банкарских услуга и кастоди банке	66.898	63.750	10.674	104,94	626,74
Трошкови Централног регистра ХОВ	5.010	5.010	5.255	100,00	95,34
Накнада за судске таксе	150	0	6.866	*	2,18
Трошкови екстерне ревизије	7.315	4.389	4.997	166,67	146,39
Остали дозвољени расходи фонда	1.300	910	1.588	142,86	81,86
УКУПНО	1.422.961	1.133.064	968.543	125,59	146,92

Ребалансирање портфеља ПРЕФ-а

Оснивањем Пензијског резервног фонда 2011. године Законом о пензијском резервном фонду одређен је оквир за управљање портфељом ПРЕФ-а. Основна начела улагања постављена за-конским оквиром су:

- начело сигурности,
- начело диверзификације,
- начело ликвидности,
- начело профитабилности.

С циљем одређивања оквира и активности за дневно управљање портфељом, као и управљање помоћу перформанси, постављена начела су квантификована на следећи начин.

Начело сигурности имовине Фонда - Фонд ће улагати у финансијске инструменте емитената с високим кредитним рејтингом - ниским ризиком. Као финансијски инструменти с високим кредитним рејтингом тј. ниским ризиком на домаћем тржишту капитала обухваћени су следећи инструменти:

- новчани депозити код банака и сертификати о депозиту које емитују банке у БиХ,
- дужничке хартије од вриједности које емитује или за које гарантују БиХ, Централна банка БиХ, Република Српска, Федерација БиХ и Брчко дистрикт БиХ,
- дужничке хартије од вриједности које емитују или за које гарантују јединице локалне самоуправе Републике Српске и дужничке хартије од вриједности које емитују јединице локалне самоуправе и кантони Федерације БиХ,
- дужничке хартије од вриједности које емитују стране државе или страна правна лица с кредитним рејтингом инвестиционог ранга, а који утврђују екстерне институције за процјену кредитног рејтинга регистроване код Европске агенције за банкарство и којима се тргује на берзи или другом уређеном јавном тржишту у државама чланицама ЕУ, ОЕЦД-а и ЦЕФТА.
- Репо уговори с хартијама од вриједности из овог члана.

- Благајнички записи (инструмент тржишта новца - краткорочне хартије од вриједности) које емитују банке или друге финансијске организације.

Начело диверзификације портфеља - улагање ће се вршити у финансијске инструменте који се разликују према врсти и емитентима, као и према другим обиљежјима. Диверзификација се постиже улагањем у финансијске инструменте чији приноси имају релативно ниске позитивне корелације, негативну корелацију или су индиферентни.

Начело ликвидности - улагање ће се вршити у финансијске инструменте које је могуће брзо и ефикасно купити и продати по релативно уједначеној и стабилној цијени као и финансијске инструменте чији је новчани ток извијестан и унапријед познат.

Начело профитабилности - улагање ће се вршити на начин да се у структури портфеља Фонда налазе финансијски инструменти који, уз уважавање претходних начела, доносе највећи принос за преузети ниво ризика.

Продајом предузећа из портфеља смањује се број продатих пакета из године у годину. У току 2022. године продали смо акције девет емитената. Треба додати и да смо смањили изложеност акцији Телекома продајом преко 1 милиона акција. Крајем 2022. године смо повећали учешће у предузећу Сарајево Гас а.д. Источно Сарајево и стекли учешће од 27,87%. Инвестиција у ово предузеће је усклађена са јавним интересом очувања енергетске стабилности Републике Српске. Код великог броја предузећа из портфеља евидентни су показатељи угрожености дугорочних перспектива, усљед увећаних дугова или губитка тржишта што се рефлектује у мањим приходима. Портфељ ПРЕФ-а се, највећим дијелом, може сматрати реструктурираним. Повећано је учешће ликвидне имовине на задовољавајући ниво, а износи ликвидности које посједујемо и које очекујемо су довољни да сервисирамо редовно своје обавезе према оснивачу. Измјенама Закона о ПРЕФ-у отворена нам је

могућност повећања изложености у ризичније инструменте, а с циљем остварења већих стопа профитабилности.

Настојимо да дијелимо и стичемо специфична знања за инвестирање у директне пласмане. Будући да та излагања представљају већи и директнији ризик, мањи ниво транспарентности, измјенама Закона о ПРЕФ-у омогућено је да у ове облике инвестиција укључимо међународне финансијске институције и на тај начин умањимо ризик услед мање транспарентности и директног излагања. Ово ћемо постићи на начин да по дијелимо овај ризик са њима, да искористимо њихово специфично знање, али и да им будемо један од локалних партнера. На тај начин, осим очекиваног повећања профитабилности, иско-

ристићемо будуће приливе и ликвидност као подршку њиховим активностима у Републици Српској. У 2020. години направљен је искорак у нову класу активе – акције у иностранству. Укупна вриједност уложена у иностранство до на крају 2021. године износила је 19,14 милиона КМ. Крајем 2022 године укупна изложеност акцијама у иностранству износила је 16,89 милиона КМ. Такође, дио имовине уложен је у домаћи фонд који улаже у иностранство, WVP фонд, у износу од 550.000 КМ чија вриједност на дан извјештавања износи 532.150 КМ. У наредном периоду постоји опредјељење да се активности излагања у иностранство наставе с циљем повећања профитабилности ПРЕФ-а уз задржавање приближно истог нивоа ризичности портфеља.

Табела 9 - Диверзификација имовине портфеља ПРЕФ-а

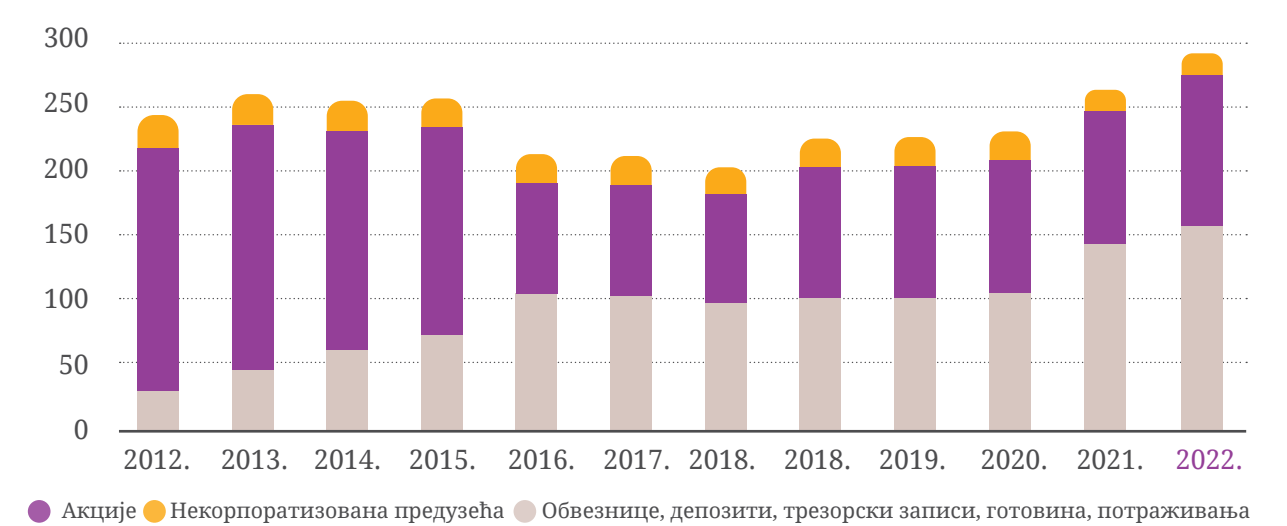
Опис	Укупна вриједност на дан извјештавања 31.12.'22.	Учешће у вриједности имовине Фонда (%) 31.12.'22.	Учешће у вриједности имовине Фонда (%) 31.12.'21.
Акције	166.597.785,16	56,38	55,14
Обвезнице	91.282.168,65	30,89	30,00
Остале ХОВ	31.512.800,33	10,66	10,73
Депозити и пласмани		0,00	0,00
Готовина и гот. еквиваленти	3.630.002,65	1,23	3,16
Остала имовина	2.493.110,55	0,84	0,97
УКУПНО:	295.515.867,34	100	100

Кретање структуре имовине ПРЕФ-а по годинама приказаћемо наредном табелом.

Табела 10 - Структура имовине ПРЕФ-а по годинама

Датум	Акције акционарских друштава	Удјели у некорпоратизованим предузећима	Обвезнице, депозити, трезорски записи, готовина, потраживања и АВР
2010.	242.190.008	32.672.566	-
2011.	215.030.191	29.748.947	19.320.096
2012.	197.518.715	29.150.730	32.073.949
2013.	183.307.772	29.129.858	48.926.710
2014.	169.924.456	29.129.830	63.414.378
2015.	156.931.906	28.611.058	76.710.413
2016.	111.486.358	28.543.257	81.584.386
2017.	107.556.156	28.543.257	90.154.805
2018.	99.314.434	28.495.047	93.498.152
2019.	104.456.972	28.495.047	100.573.668
2020.	108.241.105	28.495.047	102.963.891
2021.	149.318.165	28.495.047	92.984.688
2022.	166.597.785	28.495.047	100.423.035

Графикон 5 - Кретање структуре имовине ПРЕФ-а по годинама

Посебну пажњу наших управљачких активности у 2022. години је представљало инвестирање у иностранство гдје је кроз пет стратегија улагања постигнут резултат приказан следећом табелом.

Табела 11 - Нереализовани добици и губици иностраних хартија од вриједности осим обвезница

Ознака хартије	Назив емитента	Број акција фонда	Укупна набавна вриједности	Укупна вриједност на дан извјештавања	Учешће у вриједности фонда	Нереализован добитак/губитак	Нереализован добитак/губитак у %
AKE	Arkema SA	3.500	828.704,61	574.192,50	0,19	-254.512,11	-30,71%
ALV	Allianz SE	2.000	812.256,20	785.852,40	0,27	-26.403,80	-3,25%
BASFN	BASF SE	6.800	804.625,33	616.970,80	0,21	-187.654,53	-23,32%
BB	BlackBerry Ltd	6.500	90.505,61	38.856,35	0,01	-51.649,26	-57,07%
CRM	Salesforce Inc	1.400	520.024,87	340.383,26	0,12	-179.641,61	-34,54%
CUSS	iShares MSCI USA Small Cap ETF USD Acc	220	191.863,01	167.831,73	0,06	-24.031,28	-12,53%
EAPI	Euroapi SAS	104	0,00	2.817,17	0,00	2.817,17	
EUN2	iShares Core EURO STOXX 50 UCITS ETF EUR (Dist)	5.950	509.999,49	450.766,65	0,15	-59.232,84	-11,61%
EVRE	EVRAZ plc	75.000	816.461,29	0,00	0,00	-816.461,29	-100,00%
EXH2	iShares STOXX Europe 600 Financial Services UCITS	1.340	195.145,67	146.817,90	0,05	-48.327,77	-24,76%
EXH3	iShares STOXX Europe 600 Food & Beverage UCITS	1.190	202.975,80	173.580,30	0,06	-29.395,50	-14,48%
EXH7	iShares STOXX Europe 600 Personal & Household Goods UCITS	950	199.553,30	173.893,80	0,06	-25.659,50	-12,86%
EXS3	iShares MDAX UCITS ETF (DE)	855	491.218,96	348.242,87	0,12	-142.976,09	-29,11%
EXV4	iShares STOXX Europe 600 Health Care UCITS ETF (DE)	2.160	456.847,56	421.614,29	0,14	-35.233,27	-7,71%
FBNY	Meta Platforms Inc	3.200	1.138.205,52	706.137,92	0,24	-432.067,60	-37,96%
FDX	FedEx Corporation	2.370	781.775,10	752.706,55	0,25	-29.068,55	-3,72%
FIVN	Five9 Inc	2.400	292.372,36	298.644,48	0,10	6.272,12	2,15%
GE	General Electric	1.440	234.749,38	172.650,82	0,06	-62.098,56	-26,45%
GM	General Motors Company	9.000	767.403,79	550.957,50	0,19	-216.446,29	-28,21%
HEAL	iShares Healthcare Innovation UCITS ETF USD (Acc)	11.754	194.256,01	157.013,46	0,05	-37.242,55	-19,17%

Ознака хартије	Назив емитента	Број акција фонда	Укупна набавна вриједности	Укупна вриједност на дан извјештавања	Учешће у вриједности фонда	Нереали-зован добитак/ губитак	Нереали-зован добитак /губитак у %
HEXO	Hexo Corp Company	428	516,04	792,66	0,00	276,62	53,60%
IDV	iShares International Select Div ETF	7.630	410.533,68	379.999,94	0,13	-30.533,74	-7,44%
IQQA	iSHARES EURO DIVIDEND	3.400	141.275,44	116.145,70	0,04	-25.129,74	-17,79%
IQQU	iShares MSCI Europe ex-UK UCITS ETF EUR (Dist)	6.190	513.924,75	440.377,03	0,15	-73.547,72	-14,31%
KD	Kyndryl Holdings Inc	600	18.740,34	12.234,48	0,00	-6.505,86	-34,72%
MIDD	iShares FTSE 250 UCITS ETF GBP (Dist)	4.055	208.454,17	157.754,10	0,05	-50.700,07	-24,32%
NVDA	NVIDIA Corporation	1.360	541.685,58	364.449,54	0,12	-177.236,04	-32,72%
PBJ	Invesco Dynamic Food & Beverage ETF	2.650	206.147,21	221.827,79	0,08	15.680,58	7,61%
PLD	Prologis Inc	2.450	571.075,41	506.448,32	0,17	-64.627,09	-11,32%
PPG	PPG Industries Inc	3.600	1.052.639,20	830.052,36	0,28	-222.586,84	-21,15%
QDVE	iShares S&P 500 Informa- tion Technology Sector UCITS ETF USD (Acc)	29.550	1.130.698,25	838.602,41	0,28	-292.095,84	-25,83%
QDVH	iShares S&P 500 USD Fi- nancials Sector UCITS	20.600	387.953,62	363.779,52	0,12	-24.174,10	-6,23%
QQQ	Invesco QQQ Trust	1.750	973.582,27	854.488,25	0,29	-119.094,02	-12,23%
RIO	Rio Tinto PLC	1.950	225.251,72	254.591,61	0,09	29.339,89	13,03%
RIOADR	Rio Tinto ADR	1.050	121.289,39	137.087,79	0,05	15.798,40	13,03%
RIVN	Rivian Automotive Inc	6.400	528.539,47	216.289,28	0,07	-312.250,19	-59,08%
SCHD	Schwab US Dividend Equity ETF	6.000	837.815,49	831.108,60	0,28	-6.706,89	-0,80%
SCHN	Schneider Electric SE	1.900	561.128,84	485.765,59	0,16	-75.363,25	-13,43%
SNW	SNW - Sanofi-Aventis S.A.	2.400	415.793,76	421.708,32	0,14	5.914,56	1,42%
SXR8	iShares Core S&P 500 UCITS ETF USD (Acc)	268	226.522,04	194.259,85	0,07	-32.262,19	-14,24%
SXRV	iShares NASDAQ 100 UCITS ETF USD (Acc)	143	230.403,43	161.293,59	0,05	-69.109,84	-30,00%
SXZR	iShares Nikkei 225 UCITS ETF JPY (Acc)	482	201.881,36	170.046,03	0,06	-31.835,33	-15,77%
TOT	Total SA	6.400	558.647,68	734.140,16	0,25	175.492,48	31,41%
TSLANY	Tesla Inc	2.100	765.629,97	474.339,18	0,16	-291.290,79	-38,05%
UBER	Uber Technologies Inc	9.400	642.174,93	426.266,50	0,14	-215.908,43	-33,62%
VIAC	Paramount Global	8.200	452.917,27	253.813,78	0,09	-199.103,49	-43,96%
WBD	Warner Bros Discovery Inc	9.435	408.561,85	164.013,32	0,06	-244.548,53	-59,86%

У наредном периоду инвестициони процес у иностранству ћемо усмјеравати у правцу управљања портфељом путем кључних индикатора успјешности, дужине држања појединих инвестиционих позиција, оствареног приноса мјереног реализованим и нереализованим добицима и губицима, примљених дивиденди, а све у циљу

задовољавања индикативне стопе приноса на финансијске инструменте у иностранству (осим обвезница) од 7% изражене на годишњем нивоу. Као индикатор ризика посматраћемо ризичну вриједност са нивоом поузданости од 95% која не прелази 5% на укупни портфељ и бета коефицијент испод 2.

Продаја хартија од вриједности

У току 2022. године на берзи су понуђени пакети акција у 69 предузећа на домаћем тржишту. Укупна продајна вриједност понуђених пакета акција износила је 8.675.509КМ.

Табела 12 - Пакети акција понуђени на продају

Опис	2022. година
Број пакета акција понуђених на продају	69
Набавна вриједност пакета акција понуђених на продају	16.913.033
Фер вриједност пакета акција понуђених на продају	12.393.971
Почетна продајна вриједност пакета акција понуђених на продају	8.675.509
Број продатих цјелокупних пакета акција	9
Број дјелимично продатих пакета акција	1
Почетна вриједност продатих пакета акција	3.914.650
Вриједност продатих пакета акција	3.914.650

Укупно је продато комплетно власништво у девет предузећа укупне вриједности 2.310.580 КМ, док је дјелимично продат пакет емитента Телеком Српске а.д. Бања Лука укупне вриједности 1.604.070 КМ. Продате акције на домаћем тржишту су приказане у табели испод.

Табела 13 - Продати пакети акција у 2022. години

Назив	Симбол ХОВ	Начин продаје	Датум продаје	Број акција	Цијена	Врије- дност	Бро- керска прови- зија	Укупна врије- дност
АУТОПРЕВОЗ АД БАЊА ЛУКА	APBL-R-B	Редовно трговање	15.11.2022	846.127	0,207	175.148	648	174.500
БОСНАМОНТАЖА АД ПРИЈЕДОР	BMNT-R-A	Редовно трговање	23.9.2022	63.611	3,66	232.816	861	231.955
БОСКА РК АД БАЊА ЛУКА	BOSK-R-A	Редовно трговање	28.11.2022	1.913.246	0,39	746.166	2.761	743.405
ХЕМИЈСКА ИНДУСТРИЈА ДЕСТИЛАЦИЈА АД ТЕСЛИЋ	DEST-R-A	Редовно трговање	21.9.2022	1.791.732	0,36	645.024	2.387	642.637
КП ГРАДСКА ЧИСТОЋА АД ГРАДИШКА	GCGR-R-A	Редовно трговање	30.9.2022	30.141	1,48	44.609	165	44.444
МАТЕХ АД БАЊА ЛУКА	MATE-R-A	Редовно трговање	28.12.2022	742.961	0,54	401.739	1.486	400.253
НЕМЕТАЛИ АД ПРИ- ЈЕДОР	NMTL-R-A	Редовно трговање	19.9.2022	80.393	0,28	22.510	83	22.427
ТЕЛЕКОМ СРПСКЕ АД БАЊА ЛУКА	TLKM-R-A	Редовно трговање	14.6.2022	135.000	1,504	203.038	751	202.287
ТЕЛЕКОМ СРПСКЕ АД БАЊА ЛУКА	TLKM-R-A	Редовно трговање	15.6.2022	240.000	1,5007	360.163	1.333	358.831
ТЕЛЕКОМ СРПСКЕ АД БАЊА ЛУКА	TLKM-R-A	Редовно трговање	30.6.2022	280.000	1,5156647	424.386	1.570	422.816
ТЕЛЕКОМ СРПСКЕ АД БАЊА ЛУКА	TLKM-R-A	Редовно трговање	4.8.2022	12.121	1,55	18.788	70	18.718
ТЕЛЕКОМ СРПСКЕ АД БАЊА ЛУКА	TLKM-R-A	Редовно трговање	14.12.2022	122.625	1,62	198.653	735	197.917
ТЕЛЕКОМ СРПСКЕ АД БАЊА ЛУКА	TLKM-R-A	Редовно трговање	27.12.2022	250.000	1,62	405.000	1.499	403.502
ВОДОВОД ЈП АД ГАЦКО	VDVG-R-A	Редовно трговање	19.9.2022	380.625	0,06	22.838	85	22.753
ВИТКОВЦИ АД ВИТКОВЦИ	VITK-R-A	Редовно трговање	21.12.2022	62.775	0,451	28.312	105	28.207
УКУПНО:						3.929.188	14.538	3.914.650

Све продаје пакета акција на домаћем тржишту, које су неликвидне, претходно су најављиване у дневним новинама и на интернет страници Бањалучке берзе и Друштва за управљање ПРЕФ-ом.

Друштво за управљање је прије изношења домаћих акција на продају, у складу са обостраним интересима, настојало да предметне продаје у већини привредних друштава износи заједно са Инвестиционо развојном банком а.д. Републике Српске, а како би се формирао већи и атрактив-

нији пакет акција у циљу постизања веће продајне цијене.

За све пакете акција које су понуђене на продају, у складу са интерним актима, Друштво за управљање је одређивало почетну цијену анализом финансијских извјештаја, тржишних цијена и других јавно доступних информација.

У току 2022. године реализоване су и одређене продаје хартија од вриједности на иностраним тржиштима капитала:

Табела 17 - Продате акције на иностраном тржишту

Симбол ХОВ	Назив	Број акција	Укупна набавна вриједност (КМ)	Укупна продајна вриједност (КМ)	Реализовани добитак (губитак) (КМ)
ABBV	AbbVie Inc	1.460	341.130	352.608	11.478
AMGN	Amgen Inc	365	143.775	143.335	-440
APPL	Apple Inc	750	229.815	238.898	9.083
APPLNY	Apple Inc	1.750	513.002	557.429	44.427
BB	BlackBerry Ltd	6.500	104.875	99.232	-5.643
BRKbNY	Berkshire Hathaway B	3.750	1.931.734	1.981.235	49.501
CHD	Church & Dwight Company Inc	1.000	176.877	179.244	2.367
CL	Colgate-Palmolive Company	5.200	751.029	777.595	26.566
CRDI	UniCredit SpA	30.000	544.827	616.086	71.259
CVS	CVS Health Corp	600	106.810	117.707	10.897
DVY	iShares Select Dividend ETF	2325	491.842	552.877	61.035
FANG	Diamondback	400	74.444	113.443	38.999
FBNY	Meta Platforms Inc	700	406.291	380.452	-25.839
FIVN	Five9 Inc	1.660	338.592	357.852	19.260
GLD	SPDR Gold Shares	1.800	531.025	554.858	23.833
IBM	International Business Machines	4.500	1.032.786	1.081.149	48.362
KO	Coca-Cola Co	2.000	204.349	236.273	31.924
MRNA	Moderna Inc	2.000	517.222	536.740	19.518
NFLX	Netflix Inc	790	337.812	339.351	1.538
NVDA	NVIDIA Corporation	1.350	509.945	671.972	162.027
RIVN	Rivian Automotive Inc	6.300	503.592	585.463	81.870
SPHD	Invesco S&P 500 High Dividend Low Volatility ETF	9.000	703.229	756.785	53.556
T	AT&T Inc	39.000	1.247.008	1.404.531	157.523
TAP	Molson Coors Brewing Co	5.000	399.915	453.472	53.557
TOT	Total SA	5.000	436.444	522.633	86.189
TSLA	Tesla Inc	200	364.722	343.866	-20.857
TSLANY	Tesla Inc	400	603.011	730.043	127.032
WSV2	Vienna Insurance group AG	10.288	501.028	513.663	12.636
УКУПНО:			14.047.131	15.198.791	1.151.659

Продаја обвезница

У току 2022. године извршена је продаја више серија државних обвезница, а како је приказано у табели:

Табела 15 - Продаја обвезница у 2022. години

Симбол	Назив	Количина	Укупна вриједност реализоване продаје (КМ)
RSRS-O-N	РЕПУБЛИКА СРПСКА-измирење ратне штете 14	266.138	257.915,14
RSRS-O-J	РЕПУБЛИКА СРПСКА-измирење ратне штете 10	270.000	185.481,34
RSRS-O-K	РЕПУБЛИКА СРПСКА-измирење ратне штете 11	270.000	211.800,09
RSRS-O-N	РЕПУБЛИКА СРПСКА-измирење ратне штете 14	3.862	3.743,14
RSRS-O-H	РЕПУБЛИКА СРПСКА-измирење ратне штете 8	270.000	133.756,74
REPSBNFR	REPUBLIC OF SRPSKA 4,75% 27/04/2026	100	198.583,85
УКУПНО:			991.280,30

Наведене продаје су извршене са циљем ослобађања додатних средстава у сврху улагања у хартије од вриједности на иностраним тржиштима капитала, те су све предметне продаје

реализоване по цијени већој од набавне вриједности, чиме је остварен позитиван ефекат на вриједност имовине ПРЕФ-а.

Куповина хартија од вриједности

Током 2022. године је, у складу са Инвестиционом политиком ПРЕФ-а, настављен процес ребалансирања портфеља ПРЕФ-а, с тим да се поред учешћа на примарном и секундарном трговању обвезницама и трезорским записима на домаћем тржишту капитала, активно учествовало у инвестирању средстава на иностраним тржиштима капитала.

Опредјељење за наведена улагања је засновано на ранијем дугорочном тренду нижих камат-

них стопа и непостојања довољног броја квалитетних алтернатива за улагање на домаћем тржишту капитала, као и процјени да се улагањем у хартије од вриједности на иностраним тржиштима капитала, уз прихватљиви ниво ризика, могу остварити већи приноси и дугорочно позитивнији ефекти на вриједност имовине ПРЕФ-а.

Све наведено је приказано у сљедећој табели:

Табела 16 - Куповина хартија од вриједности у 2022. години

Симбол	Назив	Количина	Укупна вриједност реализоване куповине (КМ)
Домаће тржиште капитала - Примарне емисије		24.790	15.495.632,78
RSBD-O28	Република Српска 3,50% 20/05/29	800	795.357,48
OSPE-P01	Општина Пелагићево	3.000	300.150,00
RS22-T04	Република Српска - трезорски записи 6М 16/12/22	40	399.203,60
RSBD-O30	Република Српска 4% 22/07/27	300	293.546,70
OPBC-P01	Општина Билећа	2.000	200.100,00
OPIG-P02	Општина Источни Стари Град	2.700	270.135,00
RSBD-O31	Република Српска 5% 26/08/27	5.000	5.002.500,00
RS22-T06	Република Српска - трезорски записи 6М 22/05/23	250	2.481.765,00
RSBD-O34	Република Српска 6% 16/12/32	5.200	5.202.600,00
GRPR-P01	Град Приједор - јавна понуда обвезница	5.500	550.275,00
Домаће тржиште капитала - Секундарна трговина		1.000	1.034.292,10
RSBD-O06	Република Српска 3,50% 03/11/22	1.000	1.034.292,10
Домаће тржиште капитала – акције		2.932.152	2.930.393,00
SGAS-R-A	Сарајево гас а.д. Источно Сарајево	2.932.152	2.930.393,00
Инострана тржишта капитала - акције		167.175	14.156.325,71
AKE	Arkema SA	900	200.101,36
APPL	Apple Inc	1.000	281.996,35
BASF	BASF SE	1.600	176.743,86
BB	BlackBerry Ltd	6500	91.584,47
BRKb	Berkshire Hathaway	1250	644.044,21
CL	CL Colgate-Palmolive Co	1.000	132.358,25
CRDI	UniCredit SPA	30.000	547.006,64
CRM	Salesforce.com inc	1.400	513.218,79
EVRE	EVRAZ plc	65.000	681.835,65
FB	Facebook Inc	1.075	521.810,07
FDX	FedEx Corporation	2.370	782.101,07
FIVN	Five 9 Inc	4.060	626.948,67
GM	General Motors Company	9.000	769.322,30

Симбол	Назив	Количина	Укупна вриједност реализоване куповине (КМ)
IBM	International Business Machines	1500	342.122,50
META	Meta inc	1.700	371.352,32
MRNA	Moderna inc	2.000	510.513,98
NFLX	Netflix Inc	790	337.947,11
NVDA	NVIDIA Corporation	2.710	1.045.142,24
PLD	Prologis inc	2.450	571.412,38
PPG	PPG Industries Inc	550	145.345,89
QQQ	Invesco QQQ Trust	1.750	973.822,97
RIVN	Rivian Automotive Inc	12.700	1.033.645,99
SCHD	Schwab US Dividend Equity ETF	2.470	345.749,05
SCHN	Schneider Electric SE	1.900	564.495,61
TSLA	Tesla	2500	1.366.348,48
UBER	Uber Technologies, Inc	6.000	396.889,61
VIAC	ViacomCBS Inc Class B	3.000	182.465,89
Инострана тржишта капитала - обвезнице		540.700	2.255.325,37
ML2	Austria Tf 2,1% St2117	540.000	885.488,83
TBD	Republic of Srpska 4,75% 27.04.2026	700	1.369.836,54
УКУПНО		3.665.817	35.871.968,96

Из претходне табеле је видљиво да је:

- укупна вриједност средстава инвестираних у обвезнице и трезорске записе у примарним емисијама у току 2022. године износила 15.495.632,78 КМ, а што се односи на десет примарних емисија, од чега се 4 емисије односе на муниципалне обвезнице, а преосталих 6 на јавне понуде обвезница и трезорских записа Републике Српске,
- на секундарном тржишту је инвестирано 1.034.292,10 КМ у обвезнице Републике Српске,

- кроз јавну понуду за преузимање акција емитента Сарајево гас а.д. Источно Сарајево, заједно са Акцијским фондом РС и Фондом за реституцију РС, ПРЕФ је стекао акције у укупној количини од 2.932.152 и вриједности од 2.930.393 КМ. Наведеном трансакцијом ПРЕФ је стекао право власништва од 27,88%.
- укупан износ инвестираних средстава на иностраним тржиштима капитала 16.411.651,08 КМ, што се односи на куповину акција глобалних компанија и ЕТФ-ова (Exchange-traded-fund)¹ у вриједности од 14.156.325,71, као и на обвезнице у вриједности од 2.255.325,37 КМ.

⁴ врста инвестиционих фондова са јасно утврђеном стратегијом улагања чијим акцијама се редовно тргује на тржиштима капитала

Структура портфела

Посматрајући структуру портфела ПРЕФ-а закључно са 31.12.2022. године, већинско учешће у портфелу имају домаће акције (51%), од чега 23,19% припада акцијама „Телекома Српске”, а 12,46% акцијама „Електропривреде Републике Српске”. Наведено указује да је настављен процес ребалансирања портфела, јер су средства добијена од продаје акција и прихода од дивиденде инвестирана у обвезнице и трезорске записе, као и хартије од вриједности на иностраним тржиштима капитала.

На дан извјештавања домаће обвезнице у портфелу фонда износе 90,49 милиона КМ или 30,62%, док средства инвестирана на иностраним тржиштима капитала износе 17,68 милиона КМ или 5,98%, што је резултат процеса реструктуирања, те заједно са осталом ликвидном имовином ПРЕФ-а чини око 114 милиона КМ или 38,68% укупне имовине Фонда. Дешавања на домаћем финансијском тржишту се огледају у ранијем тренду смањења каматних стопа на обвезнице и депозите, а који се у току 2022. године промијенио, јер је дошло до значајнијег раста каматних стопа на тржишту, те су и улагања у те врсте хартија порасла у току године. Структура портфела на годину дана планира се вођењем рачуна о потенцијалној исплати дивиденде Фонду ПИО РС и умањењем ризика ликвидности по том основу.

Током 2021. и 2022. године нето вриједност имовине ПРЕФ-а се кретала у распону од 235,13 милиона до 272,8 милиона КМ, док је на крају 2022. године износила око 293,9 милиона КМ. Мјесечни извјештаји о нето вриједности имовине ПРЕФ-а се до 15. у мјесецу објављују за претходни мјесец на интернетским страницама Друштва за управљање (pref.rs.ba) и Фонда ПИО РС (fondpiors.org).

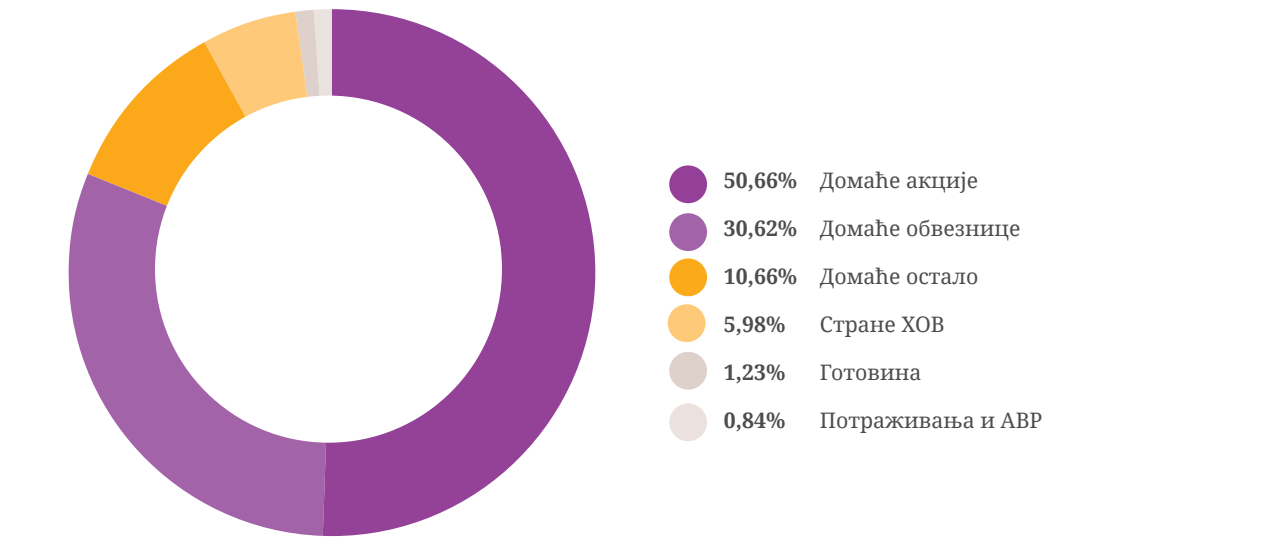
Кретање нето вриједности имовине ПРЕФ-а од оснивања до краја 2012. године било је усклађено с кретањем берзанског индекса Републике Српске. Од почетка 2013. године кретање нето вриједности имовине у мањем дијелу зависи од кретања берзанског индекса. Нашим активностима које су резултирале смањењем учешћа акција и упошљавањем капитала у обвезнице, остварена је стабилизација кретања вриједности имовине. Наше очекивање за наредни период је повећање вриједности имовине и по том основу стабилно и дугорочно повећање нето вриједности имовине Фонда. Дисконтни фактор ће у наредном периоду имати све мању улогу у вриједности имовине ПРЕФ-а, јер се трудимо да капитал из неликвидних акција са слободног тржишта упослимо у финансијске инструменте нижег степена ризика.

Број предузећа из портфела ПРЕФ-а се константно смањује. Мишљења смо да ћемо смањивањем броја предузећа на ефикаснији начин управљати ризицима портфела и да ћемо моћи искористити статистичко-математичке инструменте управљања ризицима. Број предузећа 31.12.2010. године износио је 773. Од оснивања смо продајом акција (250 емитената), брисањем због стечаја и ликвидације, као и усљед неуређености евиденција, те по другим основама смањили број акција домаћих емитената на 232. На овај начин смо, осим мандата да улажемо у складу с начелима сигурности, ликвидности, профитабилности и диверзификације, ближи циљу одрживости пензијског система Републике Српске. Смањујући број емитената, ослобађањем капитала из непрофитабилних и неликвидних инвестиција отварамо могућност пласирања капитала у инвестиције које ће повећати профитабилност портфела.

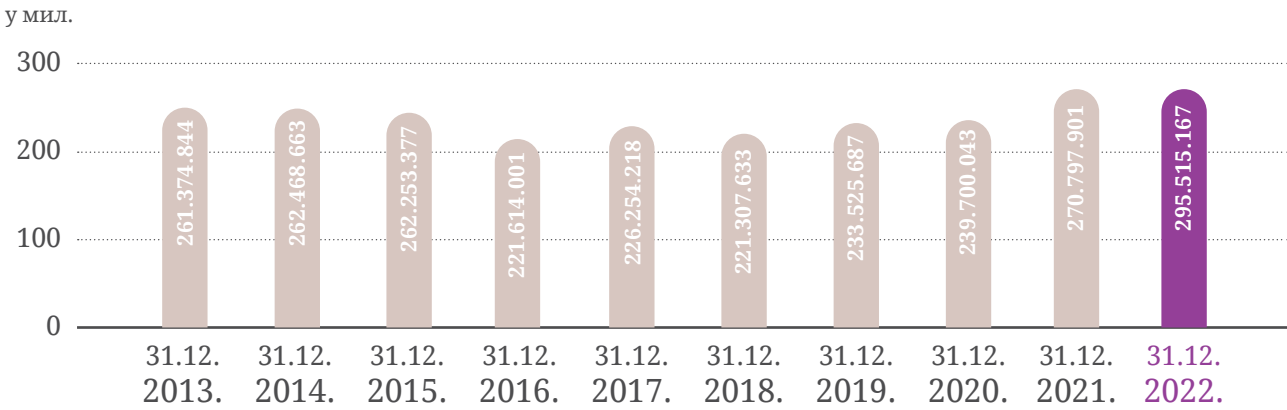
Табела 20 - Структура портфела ПРЕФ-а по годинама

Структура улагања	Стање на крају године	2013.	2014.	2015.	2016.	2017.	2018.	2019.	2020.	2021.	2022.
Готовина		1.416.904	857.552	1.855.973	2.325.183	6.584.872	10.204.849	4.341.296	7.787.574	8.564.945	3.630.003
Депозити и пласмани		11.700.000	4.700.000	4.500.000	0	1.500.000	4.500.000	1.300.000	0	0	0
Потраживања и АВР		955.838	2.604.435	4.924.391	3.893.343	3.290.401	2.236.047	76.567	2.271.729	2.628.481	2.492.411
Домаће хов		247.302.102	254.306.677	250.973.013	215.395.475	214.878.944	204.366.737	227.807.824	225.380.521	237.846.769	271.710.417
Акције		183.318.276	169.924.455	156.931.906	111.486.358	109.362.603	99.314.434	104.456.972	103.923.956	127.560.460	149.706.179
Обвезнице		31.883.605	48.647.393	65.430.049	75.365.860	76.973.085	76.557.256	94.855.805	92.409.237	81.230.330	90.491.438
Остало		32.100.221	35.734.828	28.611.058	28.543.257	28.543.257	28.495.047	28.495.047	29.047.327	29.055.979	31.512.800
Стране хов		0	0	0	0	0	0	0	4.260.220	21.757.706	17.682.337
Акције									995.313	13.439.581	9.615.714
Обвезнице											790.731
Остало									3.264.906	8.318.125	7.275.892
Укупна имовина		261.374.844	262.468.663	262.253.377	221.614.001	226.254.218	221.307.633	233.525.687	239.700.043	270.797.901	295.515.167

Графикон 6 - Структура портфела ПРЕФ-а

Графикон 7 - Кретање вриједности имовине ПРЕФ-а по годинама

О Европском добровољном пензијском фонду

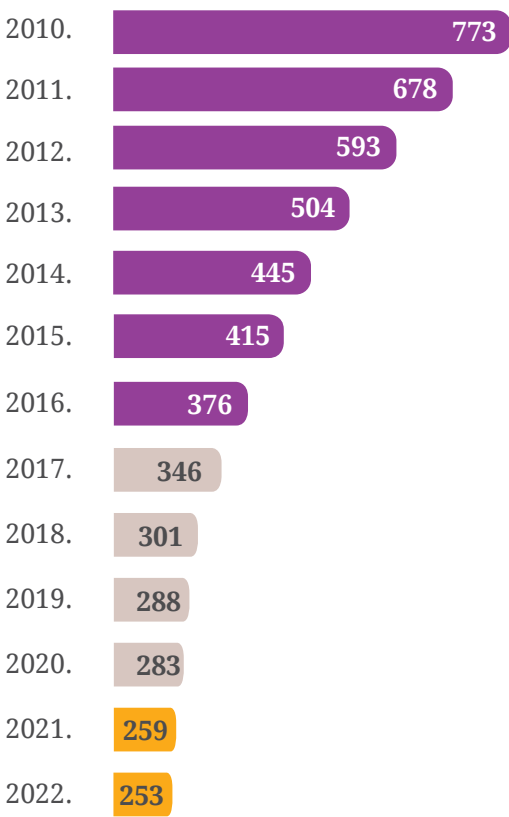
Све до 2017. године, коју је обиљежило оснивање Друштва за управљање Европским добровољним пензијским фондом, у Републици Српској и у Босни и Херцеговини није било добровољног пензијског осигурања. Овај пројекат је остварен уз подршку Владе Републике Српске, с партнерима Европском банком за обнову и развој и Скупном покојнинском дружном из Љубљане (садашњом Триглав покојнинском дружом, чланицом Триглав групе). Оснивање првог добровољног пензијског фонда представља важан корак у процесу реформе пензијског система у Републици Српској и од значаја је како за финансијски сектор на овим просторима, тако и за друштво у цјелини. Оснивање Друштва за управљање Европским добровољним пензијским фондом је завршено у 2017. години.

Приликом оснивања Друштва за управљање ЕПФ-ом унесен је оснивачки улог ПРЕФ-а у висини 33% учешћа у власништву. Да би Друштво за управљање ЕПФ-ом својим активностима достигло тачку рентабилности, потребно је да се у Европском добровољном пензијском фонду

повећа обим имовине под управљањем и прошири база чланова. С тим у вези, у претходној, изразито изазовној, 2022. години, Друштво за управљање ЕПФ-ом је надмашило очекивања и планове по питању броја чланова. На дан 31.12.2022. године, ЕПФ је имао 36.418 чланова, за које су вршене уплате у претходном периоду. У току 2022. године било је 1.341 исплата члановима ЕПФ-а или њиховим наследицима који су, у складу са законским прописима, поднијели захтјев за располагање акумулираним средствима у ЕПФ-у. Све више послодаваца и појединаца препознаје предности и значај добровољног пензијског осигурања, односно штедње у ЕПФ-у.

На дан 31.12.2022. године нето имовина ЕПФ-а је износила 26.437.344,67 КМ и континуирано се повећава, као и број чланова. Прикупљена средства се инвестирају у складу са законским прописима и инвестиционом политиком ЕПФ-а. Очекујемо да ће Друштво за управљање ЕПФ-ом до планираног момента достићи тачку рентабилности и покрити планиране губитке настале у почетним годинама пословања.

Графикон 8 - Број акција привредних друштава у портфељу ПРЕФ-а по годинама

Корпоративне активности (скупштине акционара и чланство у органима)

У току 2022. одређивање тима ПРЕФ-а сходно новонасталој ситуацији је да задржи активно учешће на скупштинама акционара, са повећаном пажњом да се односи према достављеним материјалима, контактима са емитентима сходно прописаним мјерама. Током протекле године одржано је 161 скупштина акционара привредних друштава из портфеља ПРЕФ-а, а тим Друштва за управљање присуствовао је на 84 скупштина личним присуством. Наше лично присуство пружа нам додатне информације о пословању привредних друштава из нашег портфеља и представља значајну подлогу за наше управљачке активности. Укупно искуство са 2.982 скупштина од 2011. године обогатило је нашу корпоративну праксу, указало на практичне проблеме са којима се друштва из нашег портфеља сусрећу. Наше корпоративне активности, носим присуствовања скупштини акционара, обухватају и све већи број судских поступака које смо покренули, са циљем заштите имовине којом управљамо. Више о судским поступцима могуће је пронаћи у дијелу законодавна регулатива и покренути судски поступци. Иако имамо смањен број привредних друштава у нашем портфељу, интензитет укључивања у рад привредних друштава се повећава. Наше инсистирање на добијању додатних информација о раду привредних друштава прије свега је мотивисано нашим мандатом за очување имовине којом управљамо. У 2022. години наша комуникација са привредним друштвима, институцијама тржишта капитала и осталим институцијама у Републици Српској манифестовала се кроз 539 упућених дописа. Циљ наше комуникације је мотивисан жељом за отвореношћу и интерактивним рјешавањем проблема са којима се сусрећемо приликом управљања нашим портфељом. Одржано је више састанака на ову тему с циљем рјешавања проблема. Наше анимирање осталих институционалних инвеститора за рјешавање ових проблема јасна је порука да заштита нашег портфеља нема алтернативу. Наше инвестиције у акционарска друштва настојимо пратити и путем чланства у органима управљања. Закључно са 31.12.2022. године били смо чланови у 28 органа управ-

љања. Према заштити права малих акционара Босна и Херцеговина заузима 134. мјесто од 137 земаља. Ова позиција указује на велики простор и потребу за подизањем нивоа корпоративне свијести, заштити права мањинских акционара, наставак започетих судских процеса на заштити наших права као мањинског акционара, указивање на пропусте и проблеме корпоративног управљања код предузећа из портфеља Пензијског резервног фонда Републике Српске и заштите имовине фонда.

Законодавна регулатива и покренути судски поступци

По питању судских поступака, у 2022. години, активности ПРЕФ-а односе се на предузимање многобројних парничних радњи, достављање поднесака, те заштиту правних интереса ПРЕФ-а изучавањем и прикупљањем документације и доказне грађе како би се омогућило покретање поступака пред надлежним органима, а поготово покретање судских поступака, заступање пред истим, те наплате потраживања редовним и принудним путем.

Да би се омогућила поменута заштита правних интереса, истој увијек претходи детаљна процјена оправданости било каквих правних радњи, јер се увијек тежи ка предузимању радњи у правцу мирног рјешавања спорова. Али, уколико се ипак процијени да се иницира судски поступак, неопходно је детаљно припремање поднесака и благовремено подношење истих, посебно иницијалних парничних радњи и правних лијекова.

Прошла година је такође обиљежена доношењем одлука од стране правосудних органа. Остваривање судске заштите интереса ПРЕФ-а се врши покретањем поступака по основу коришћења права несагласних акционара, обавезе преузимања, те за накнаду штете. На дан 31.12.2022. године процијењени активни судски спорови у којима је Фонд тужилац износе 1.011.281 КМ.

Када је у питању законска регулатива, током

2022. године нису донесене знатне измјене и допуне закона који се односе на пословање ПРЕФ-а. Посљедња законска рјешења у сфери привредних друштава донесена су 2019. године, односно донесен је Закон о измјенама Закона о привредним друштвима, којим су наступиле измјене Закона о привредним друштвима у области која се односи на оснивачки акт и друге акте који могу да постоје поред оснивачког акта у привредном друштву, те у дијелу посебних права несагласних акционара, прецизније права акционара на несагласност и на откуп акција од акционарског друштва. Посљедња рјешења у смислу регулативе у уској вези са ПРЕФ-ом јесу у 2021. години, а огледају се у доношењу Статута ПРЕФ-а – Пречишћени текст, који је објављен почетком 2021. године, а Закон о измјенама и допунама Закона о Пензијском резервном фонду објављен је крајем исте године. У Статуту је измијењен износ основног капитала ПРЕФ-а и то због докапитализације у акцијама, која је извршена крајем 2020. године. Уписом у судски регистар, те регистре Комисије за хартије од

вриједности и Централног регистра хартија од вриједности, извршена је промјена основног капитала, дана 04.02.2021. године, па основни капитал износи 278.608.989 КМ.

У Закону о ПРЕФ-у, знатно је измијењен дио који се односи на инострану улагања, чиме је омогућено превазилажење баријера и раније постављених ограничења, и то све ради постизања бољих пословних резултата. Предметним измјенама омогућено је да ПРЕФ оствари значајне позитивне ефекте по основу заједничких улагања са међународним финансијским организацијама и мултилатералним развојним банкама и улагања у иностранство.

Истичемо да се у 2023. години очекује предузимање одређених активности ради окончања већ започетих судских поступака. Такође, уколико се наметне потреба, очекује нас предузимање нових правних радњи за остваривање судске заштите интереса ПРЕФ-а покретањем нових поступака.

Стечајни поступци и брисање емитената из портфеља ПРЕФ-а

У току претходне године је из надлежних регистара обрисано десет предузећа, свих десет корпоратизованих емитената, који су брисани из судског регистра, Регистра емитената Комисије за хартије од вриједности РС, из Централног регистра ХОВ и са Бањалучке берзе.

Важно је истакнути да иако ови емитенти немају учешће у вриједности нето имовине

Табела 18 - Стечајни поступци и брисање емитената из портфеља ПРЕФ-а

Ознака ХОВ	Назив емитента	Учешће у капиталу (%)	Надлежни суд	Датум брисања
PTBL-R-A	Пут а.д. Бања Лука	5,04	Бања Лука	04.01.2022.
SINT-R-A	Синтетик а.д. Бања Лука	10,00	Бања Лука	10.01.2022.
PLDN-R-A	Планинско добро а.а.д Невесиње	10,00	Требиње	21.03.2022.
CVJR-R-A	Цвјећар а.д. Бања Лука	10,00	Бања Лука	16.08.2022.
KPVL-R-A	КП чистоћа а.д. Власеница	10,00	Бијељина	02.09.2022.
LAST-R-A	Ласта а.а. Источно Сарајево	9,67	Источно Сарајево	02.09.2022.
RDNK-R-A	Радник ГИК а.д. Сребреница	10,00	Бијељина	06.09.2022.
RAOP-R-A	Енергоинвест расклопна опрема а.д. Источно Сарајево	9,89	Источно Сарајево	25.10.2022.
GSMB-R-A	Графосемберија а.д. Бијељина	7,5	Бијељина	31.10.2022.
KLKM-R-A	Климакомерц а.д. Источно Сарајево	9,99	Источно Сарајево	08.11.2022.

Будући да је Друштво за управљање ПРЕФ-ом руководећи се начелом опрезности негативне ревалоризационе резерве настале по основу отварања стечаја, као и по другим основама када је процијенило да доступне информације представљају објективан доказ умањења вриједности улагања у складу са Међународним рачуноводственим стандардом 39, признавало кроз биланс успеха у претходним годинама, наведена брисања и закључења стечајних поступака нису имала значајније негативно дејство на резултат пословања ПРЕФ-а. За све емитенте који су брисани у току 2022. године, а који су имали одређену набавну вриједност, расходи су признати у ранијим периодима, те није било негативних ефеката на резултат пословања ПРЕФ-а у 2022. години.

ПРЕФ-а, Друштво још од оснивања учествује у активностима у вези са предузећима, која се налазе у некој фази стечаја или нису корпоратизована, те прати и скупља актуелне информације у вези с њима. Зато за претходну годину можемо констатовати да су сва предузећа брисана у надлежним регистрима извршена на иницијативу Друштва за управљање.

Завршени стечајни поступци

Осим емитената који су у току 2022. године брисани из надлежних регистара, како је наведено у претходном тексту, за још 13 емитената је завршен стечајни поступак, али због чињенице да још увијек нису доступна рјешења о правоснажности за закључење тих стечајних поступака, она нису брисана из надлежних регистара у току 2022. године, или се без обзира на рјешење о правоснажности које је уредно достављено чека на брисање из надлежних регистара, али се то свакако може очекивати у наредном периоду. Генерални утисак је, да након првобитног напретка који је остварен у комуникацији са надлежним институцијама, а који се тиче ефикасног завршетка процеса

брисања емитената, будући да се на сам процес стечаја по природи ствари и надлежностима ПРЕФ-а као акционара не може утицати, у 2022. години долази до успоравања ових процеса, било да је ријеч о издавањима правоснажних

рјешења од стране надлежних судова и њиховом достављању, било да је ријеч о самом брисању емитената из надлежних регистара након доступности правоснажних рјешења о закључењима стечаја.

Табела 19 - Завршени стечајни поступци

Ознака ХОВ	Назив емитента	Учешће у капиталу (%)	Датум отварања стечаја	Датум закључивања стечаја
INBL-R-A	Инбел а.д. Бања Лука	10,00	10.05.2012	21.12.2015
RMUM-R-A	Рудник мрког угља а.д. Миљевина	10,00	24.11.2006	23.05.2016
VEZN-R-A	Везионица а.д. Зворник	10,00	15.12.2003	28.11.2016
ZPDR-R-A	Житопромет Дрина а.д. Зворник	9,06	18.05.2012	23.12.2016
FAST-R-A	Фаст а.д. Источно Сарајево	10,00	20.04.2012	10.01.2017
DEKO-R-A	Декоратива а.д. Гацко	10,00	25.12.2017	14.05.2019
FGUM-R-A	Фагум а.д. Зворник	9,28	13.12.2011	18.11.2019
ZLTB-R-A	Златибор ГП а.д. Бијељина	10,00	11.04.2007	30.12.2019
BILE-R-A	Билећанка а.д. Билећа	10,00	04.11.2010	08.09.2020
SAVA-R-A	Сава ВП а.д. Градишка	8,50	16.10.2014	11.02.2021
RADB-R-A	Рад ГП а.д. Бијељина	7,36	15.12.2009	25.10.2021
FSBN-R-A	Фабрика шећера Бијењина а.д. Велика Обарска	3,38	11.12.2015	31.05.2022
TRGL-R-A	Трговина Лопаре а.д. Лопаре	9,73	02.09.2009	30.09.2022

Отворени стечајни поступци

У току 2022. године отворена су три стечајна поступка над емитентима из портфеља ПРЕФ-а. Процеси стечаја, посебно за емитенте који су имали одређену набавну вриједност су били

предмет пажње како би се стекло разумно увјерење као основа за спровођење теста импаритета. Код већине предузећа, која су у стечају, негативне ревалоризационе резерве су отписане у ранијим годинама.

Табела 20 - Отворени стечајни поступци

Ознака ХОВ	Назив емитента	Учешће у власништву издаваоца (%)	Датум отварања стечаја	Укупна набавна вриједност (КМ)
VSBN-R-A	Ветеринарска станица а.д. Бијељина	3,13	10.02.2022	14.682,12
HDRU-R-A	Хидраулик а.д. Кнежево	10,00	27.04.2022	0,00
GOVF-R-A	Farmland а.д. Нова Топола	5,28	04.10.2022	0,00

Извјештај о ризицима ПРЕФ-а

Имајући у виду значај очувања имовине, којом управљамо, од почетка оснивања развијали смо систем за мјерење и управљање ризицима, а који је утемељен у Правилнику о управљању ризицима. Сталним настојањем за усавршавањем система управљања ризицима тежимо да достигнемо највише стандарде.

Тржишни ризик, ризик каматне стопе и цјеновни ризик

На дан извјештавања, укупна вриједност обвезница у портфељу је износила 91,2 милиона КМ, што чини 31% имовине ПРЕФ-а. Иако је вриједност обвезница на крају 2022. године за 12% већа у односу на крај 2021. године, учешће обвезница у укупној имовини је остало исто. По емитенту и врсти обвезнице, у портфељу ПРЕФ-а преовладавају обвезнице Републике Српске и „Bullet“ обвезнице.

Опис	31.12.2022		31.12.2021	
	Вриједност “Bullet”	Ануитетне	Вриједност “Bullet”	Ануитетне
Муниципалне		8.946.098		8.886.742
Корпоративне		822.538		898.289
Обвезнице Републике Српске	62.774.447	17.948.355	49.285.775	21.857.275
Обвезнице кантона Сарајево			302.249	
Емитенти са сједиштем изван БиХ	790.731			
Укупно	63.565.178	27.716.990	49.588.024	31.642.307
Учешће	70%	30%	61%	39%
	91.282.169		81.230.330	

- Друштво ризик каматне стопе прати и квантификује дурацијом, која представља апроксимативну мјеру осјетљивости цијене обвезнице на промјене каматне стопе. На
- извјештајни период модификована дурација портфеља обвезница износила је 4,5%, што у апсолутној вриједности износи 4,1 милион КМ.

Опис	Вриједност на 31.12.2022.		VaR1	Вриједност на 31.12.2021.		
	0,95			0,95		VaR1
Акције емитената са сједиштем изван БиХ	16.891.606	3,70%	624.145	21.757.706	2,16%	469.966
Мтел ад Бања Лука	68.526.847	2,94%	2.014.689	61.538.848	1,91%	1.175.392
Акције емитената са сједиштем у БиХ	81.179.331	n/a	n/a	66.021.612	n/a	n/a
Укупно	166.597.785			149.318.166		

- Друштво управља цјеновним ризиком процјеном ризичне вриједности Var (Value at risk) ликвидних акција које су куповане на тржиштима изван Босне и Херцеговине, акција на домаћем тржишту ознаке TLKM-R-A.
- На бази кретања цијене у посљедњих годину дана, са вјероватноћама 95% прорачун Var-а за портфељ иностраних акција износи 3,7%, док Var за акције Мтел ад Бања Лука износе 2,94%.

Ризик реинвестирања обвезница

Варијабилност у повратима од реинвестирања по основу изабране стратегије и услед промјене тржишних стопа, представља ризик реинвестирања. Ризик реинвестирања је већи што је дужи период доспјећа обвезница, и уколико су више заступљене обвезнице са ануитетским отплатама.

- Друштво управља ризиком реинвестирања помијерањем структуре обвезница у корист веће заступљености „bullet“ обвезница, те на извјештајни период њихов удио у портфељу обвезница износи 70%, и за 9 процентних поена је веће у односу на 2021. годину.

Валутни ризик

Валутни ризик представља вјероватноћу (неизвјесност) негативног утицаја промјене девизног курса на вриједност портфеља Резервног фонда. На 31.12.2022. године улагања Резервног фонда у хартије од вриједности емитената са сједиштем изван Босне и Херцеговине износе 17,6 милиона КМ, од чега је 16,9 милиона КМ изложено власничким хартијама док 0,78 милиона изложено обвезницама Аустрије.

Хартије емитената са сједиштем изван Босне и Херцеговине деноминирање у USD чине 8,2 милиона односно 47% портфеља ино улагања, док је преостала изложеност улагања изван Босне и Херцеговне према ЕУР-у. Var (value at risk) ризична вриједност девизног курса EUR-USD уз вјероватноћу 95% износи мање од 1%.

Ризик ликвидности

Ризик ликвидности Резервног фонда Републике Српске се процјењује у складу са начелом ликвидности прописаним Правилима пословања, према којима се улаже у финансијске инструменте који обезбјеђују редовне приливе средстава за измирење свих тренутних и будућих финансијских обавеза Резервног фонда у наредних годину дана или које испуњавају критеријум ликвидности. Стални приливи су обезбијеђени по основу дужничких финансијских инструмената. Ликвидном хартијом од вриједности сматрају се хартије од вриједности (акције) које кумулативно испуњавају услове:

- да се са хартијом од вриједности емитента посљедњих шест мјесеци трговало најмање на 30% дана трговања и

- да се хартијом од вриједности емитента у посљедњих шест мјесеци, у просјеку трговало најмање у вриједности од 5.000 КМ дневно.

У складу са прописаним начелом и критеријумом ликвидности на посматрани датум, 63% имовине Резервног фонда је класификовано као ликвидна имовина, која обезбјеђује стални прилив као што су дужничке хартије од вриједности или власничке хартије од вриједности/удјели, који се могу у кратком року и без значајних губитака и умањења стопе приноса, конвертовати у готовину.

Расходи по основу накнаде за управљање Фондом обрачунавају се у складу са Одлуком Владе Републике Српске о накнади за управљање Друштва за управљање Резервним фондом (“Службени гласник Републике Српске”, број 53/18). На посматрани датум обавезе Резервног фонда према Друштву за управљање износе 1,6 милиона КМ, што чини мање од 1% имовине.

На основу Закона, годишња нето добит остварена пословањем Резервног фонда, на основу одлуке органа Резервног фонда, може се исплатити у виду дивиденде под условом да не буде већа од 50% вриједности дивиденди које је Резервни фонд примио у новцу и 50% прихода од камата које је остварио Резервни фонд.

Кредитни ризик

Кредитни ризик може да се сагледа кроз: ризик погоршања кредитне способности дужника услед “defaulta” и ризик да ће вриједност обвезнице опати и/или цијена обвезница се погоршати у односу на друге обвезнице због тога што (а) тржиште захтијева већи „spread“ због уоченог повећања ризика емитента или (б) се додјељени рејтинг оцјене обвезница снизи.

Изложеност кредитним ризицима Резервни фондима према емитентима дужничких хартија од вриједности, и на дан извјештавања ова изложеност износи 91,2 милиона КМ, а највећи проценат 98% је изложено према Републици Српској или јединицама локалне самоуправе за које Република Српска гарантује.

Као резултат својих анализа у фебруару 2022. године, агенција Standard & Poor’s потврдила је Босни и Херцеговини суверени кредитни рејтинг „Б са стабилним изгледима“, док је Moody’s Investors Service потврдила Босни и Херцеговини суверени кредитни рејтинг „Б3 са стабилним изгледима“ у јулу 2022. године. Актуелни кредитни рејтинг БиХ код обје агенције на дан 31.12.2022. године, дат је испод:

- В / стабилни изгледи
4.2.2022.
Потврђен рејтинг

- В3 / стабилни изгледи
22.7.2022.
Потврђен рејтинг

Ризик концентрације

Ризик концентрације је свака појединачна директна или индиректна изложеност према једном лицу односно групи повезаних лица или скуп изложености које повезују заједнички фактори ризика. Резервни фонд има велику изложеност према акцијама емитента Телеком Српске ад Бања Лука ознаке ТЛКМ-Р-А, која је на дан 31.12.2022. године износила 25,82% нето вриједности имовине Резервног фонда на коју се обрачунава провизија.

- Резервни фонд управља ризиком концентрације за акције које испуњавају услове ликвидности продајом и усклађивањем, водећи рачуна о дубини тржишта на којем котирају акције.

Ризик усклађености

Значајније измјене регулативе су оне које захтијевају усклађивање рачуноводствено-књиговодствених политика Резервног фонда Републике Српске, а односе се на Правилник о Контном оквиру и садржини рачуна у Контном оквиру за инвестиционе фондове („Службени гласник Републике Српске“ број 113/21), те Правилник о садржају и форми финансијског извјештаја за инвестиционе фондове („Службени гласник Републике Српске број 116/21). Акта су у примјени од 01.01.2022. године, те њихово усвајање представља предуслов за примјену стандарда МСФИ 9, Међународног стандарда финансијског извјештавања 9, који поред Методологије за обрачун нето вриједности имовине Акцијског фон-

да Републике Српске и Фонда за реституцију Републике Српске, значајније детерминише рачуноводствене политике.

Примјеном наведеног стандарда наметнути су нови захтјеви у односу на класификацију и вредновање финансијских инструмената, што битно утиче на пословање и резултате фонда, јер уводи додатну неизвјесност и изазове у погледу управљања порфељом и извјештавања. У вези с наведеним, уколико би дошло до измјене методологије за обрачун нето вриједности имовине, то би могло имати материјално значајан утицај на вредновање имовине и резултате Фонда.

Системски ризик

На привредна кретања у Републици Српској у великој мјери утичу кретања у окружењу, односно глобална економска кретања. Посљедице сложених политичких и економских прилика у вези са дешавањима у Украјини су већ у многоме присутне кроз трговинске шокове и цјеновне притиске. Према процјенама међународних финансијских институција, очекују се негативне посљедице на свјетском нивоу, што се огледа кроз раст цијена енергената и хране, те раст каматних стопа. Ово ће се негативно одразити на даљи опоравак свјетске приведе, након кризе изазване корона вирусом, тако да су и пројекције глобалног раста међународних финансијских институција ревидиране наниже. Поред директних ефеката, негативни утицаји кретања у окружењу одразили су се на домаћу економију и кроз инострану тражњу.

Спољни инфлаторни притисци настављају се и у 2022. години и утичу на кретање цијена у 2022. години. У 2022. години, цијене су просјечно више за 13,6%. Раст инфлације углавном је посљедица кризе у Украјини и санкција уведених Русији од стране западних земаља, проузрокујући повећање увезене инфлације, односно пораста цијена сировина и индустријских производа на свјетском тржишту.

Како ће наведена дешавања у наредном периоду утицати на имовинску и зарађивачку моћ фонда није могуће предвидјети.

Инвестициона политика ПРЕФ-а у 2023. години и осврт на 2022. годину

Поред циљева које Резервни фонд жели остварити улагањем, Инвестиционом политиком су поближе одређена начела којих се Резервни фонд придржава приликом улагања: сигурност, диверзификација, ликвидност и профитабилност.

Начело сигурности инвестирања средстава Резервног фонда детаљније дефинише улагање у хартије од вриједности којима се може постићи поступак ребалансирања, које су ликвидне, те имају чешће промјене цијена. Висином ризичне вриједности (Value at risk) чији VaR са нивоом поузданости од 95% треба да буде испод 5% или β коефицијент испод 2, узимајући притом нижу вриједност од претходне двије, које се односе на акције емитената са сједиштем изван Босне и Херцеговине, задовољава се поменуто начело.

Инвестициони циљ Резервног фонда је остваривање приноса на дужи рок кроз улагање имовине Резервног фонда, те политику ребалансирања. Политика ребалансирања представља процес у којем је потребно постићи оптималну структуру имовине Резервног фонда, гдје би учешће од преко 50% у вриједности портфеља Резервног фонда имали финансијски инструменти који максимизирају однос преузетог ризика и очекиваног приноса.

У току протекле године је улагано у хартије од вриједности емитената са сједиштем унутар и изван Босне и Херцеговине, док дужничке хартије од вриједности које су биле предмет куповине, углавном је емитовала Република Српска.

Представљање Друштва за управљање

Пун назив: Друштво за управљање Пензијским резервним фондом Републике Српске а.д. Бања Лука

Скраћени назив: Друштво за управљање ПРЕФ-ом а.д. Бања Лука

Назив на енглеском језику: Republic of Srpska's Pension Reserve Fund Management Company

Вриједност основног капитала: 100.000 КМ

Датум регистрације у судском регистру: 11.11.2010. године

Датум уписа у Регистар код Комисије за хартије од вриједности РС: 09.12.2010.

Датум регистрације у Централном регистру хартија од вриједности: 17.12.2010.

Матични број: 11070329

Дјелатност: 66.30 - управљање фондовима

Адреса: Бана Милосављевића 8, 78.000 Бања Лука

Власничка структура: 100% Фонд ПИО Републике Српске

Број запослених: 9 запослених са пуним радним временом и један запослени на допунском раду

Овлаштени ревизор за 2022. годину: „Grant Thornton” д.о.о. Бања Лука

Укратко о Друштву за управљање

Пензијским резервним фондом Републике Српске управља Друштво за управљање. Друштво за управљање је основано у облику акционарског друштва, а у складу са Законом о Пензијском резервном фонду Републике Српске („Службени гласник РС“, број: 73/08/, 50/10, 102/12, 20/18, 111/21 - у даљем тексту: Закон). Одлука о оснивању Друштва за управљање донесена је на сједници Управног одбора Фонда ПИО дана 15.06.2010. године (објављена у „Службеном гласнику Републике Српске“, број: 65/10), а исто је Окружни привредни суд Бања Лука дана 11.11.2010. године уписао у судски регистар. Сједиште Друштва за управљање је у Бањој Луци.

Основни циљ оснивања и пословања Друштва за управљање је управљање имовином ПРЕФ-а, с циљем очувања и повећања вриједности имовине ПРЕФ-а, како би се обезбиједила подршка дугорочној финансијској одрживости обавезног пензијског осигурања у Републици Српској. Односно, дјелатност Друштва за управљање је управљање ПРЕФ-ом и другом имовином коју му повјери Фонд ПИО на привремено управљање као и управљање другим пензијским фондовима основаним у складу са посебним законом.

Органи Друштва за управљање су Надзорни од-

бор и Управа. У складу са одредбама Закона, након истека мандата Управе, Надзорни одбор је именовао Управу Друштва за управљање и то 2015. године, а затим 2020. године, на мандатни период од пет година. Надзорни одбор има пет чланова које именује Влада Републике Српске и то једног члана на приједлог оснивача, Фонда ПИО, једног члана предлаже већински репрезентативни синдикат организован на нивоу Републике Српске и три члана се бирају на основу јавног конкурса. Надзорни одбор у четвртом сазиву именован је у октобру 2022. године на период од четири године.

Друштво за управљање ПРЕФ-ом управља искључиво у интересу ПРЕФ-а. Такође, Друштво за управљање обрачунава мјесечне извјештаје о нето вриједности имовине ПРЕФ-а, које потврђује Депозитар (Централни регистар хартија од вриједности). Мјесечни извјештаји о нето вриједности имовине ПРЕФ-а се објављују на интернет страницама Друштва за управљање (pref.rs.ba) и на интернет страницама Фонда ПИО РС (fondpior.org). Организациона и кадровска структура Друштва за управљање је одређена Правилником о унутрашњој организацији и систематизацији радних мјеста у Друштву.

Извјештај о пословању Надзорног одбора и извјештај о раду Управе

Надлежности Надзорног одбора Друштва за управљање Пензијским резервним фондом Републике Српске а.д. Бања Лука

У 2022. години, Надзорни одбор радио је у једном мандату до јуна мјесеца 2022. године, након чега је, истеком периода на који су именовани, именован нови Надзорни одбор у другом мандату. На основу Рјешења Владе Републике Српске број: 04/1-012-2-1437/18 објављеном у „Службеном гласнику Републике Српске“, број: 53/18 и које је ступило на снагу 16.06.2018. године, функцију чланова Надзорног одбора Друштва за управљање Пензијским резервним фондом Републике Српске а.д. Бања Лука (у даљем тексту: Друштво за управљање) су обављали: Сања Рашевић – предсједник, Далибор Томаш – замјеник предсједника, Божана Радошевић – члан и Славиша Рисовић – члан.

У октобру мјесецу 2022. године, на основу Рјешења Владе Републике Српске број 04/1-012-2-3554/22 од 21.09.2022. године, објављеном у „Службеном гласнику Републике Српске“, број 98/22 и које је ступило на снагу дана 07.10.2022. године, функцију чланова Надзорног одбора Друштва за управљање обављају:

- Сања Рашевић, предсједник,
- Јеленко Коњевић, замјеник предсједника,
- Далибор Томаш, члан,
- Ранка Мишић, члан и
- Младенка Петковић, члан.

У 2022. години, сходно одредбама члана 28. Закона о Пензијском резервном фонду Републике Српске („Службени гласник Републике Српске“, број: 73/08, 50/10, 120/12, 20/18 и 111/21), чланови Надзорног одбора Младенка Петковић, Јеленко Коњевић и Далибор Томаш су именовани на основу јавног конкурса, а један члан је именован на приједлог већинског репрезентативног синдиката организованог на нивоу Републике Српске – Савез синдиката Републике Српске (Ранка Мишић), те је један члан именован на приједлог Фонда ПИО (Сања Рашевић). Предсједник Надзорног одбора је

Сања Рашевић, а замјеник предсједника Јеленко Коњевић.

Надзорни одбор Друштва за управљање, између осталог:

- усваја Статут Друштва, уз претходну сагласност Владе Републике Српске,
- именује и разрјешава управу Друштва,
- врши надзор над усклађеношћу рада и финансијског пословања Друштва са одредбама Закона и других закона, и актима ПРЕФ-а и Друштва,
- даје мишљење о финансијском плану Друштва и инвестиционој политици и циљевима ПРЕФ-а,
- даје Скупштини ПРЕФ-а мишљење о годишњем извјештају о пословању Друштва и ПРЕФ-а, и приједлог за коришћење и распојелу нето добити остварене пословањем ПРЕФ-а, са посебним ставом о могућностима обезбјеђења новчаних средстава у случају исплате оснивачу,
- даје сагласност Управи на приједлоге одлука које доноси Скупштина ПРЕФ-а у вези са емисијом акција и реструктурирањем ПРЕФ-а,
- даје сагласност на уговоре са лицима која пружају услуге ПРЕФ-у, при чему се такви уговори не могу закључивати на период дужи од три године,
- даје приједлог Скупштини ПРЕФ-а за избор ревизора и депозитара,
- закључује уговоре о раду са члановима Управе Друштва,
- доноси опште акте Друштва и правила пословања и
- даје сагласност на обављање значајних трансакција имовином ПРЕФ-а (трансакције преко 1.000.000 КМ) и даје сагласност на све уговоре Друштва за управљање чија вриједност прелази 10.000 КМ, итд.

Активности Надзорног одбора Друштва за управљање Пензијским резервним фондом Републике Српске а.д. Бања Лука у 2022. години

У току 2022. године, Надзорни одбор је одржао 10 сједница, а неке од поменутих су, одржане телефонским путем и коришћењем електронске поште. На предметним сједницама, Надзорни одбор је, осим усвајања записника са претходних сједница тог органа, доносио одлуке и акта из своје надлежности, и то:

1. Дана 16.02.2022. године, одржана је 58. сједница на којој је, осим усвајања Записника са претходних сједница, донесена је Одлука о усвајању Извјештаја о извршеном попису имовине и обавеза у Друштву за управљање ПРЕФ-ом и ПРЕФ-а на дан 31.12.2021. године, усвојен је Правилник о унутрашњој организацији и систематизацији радних мјеста у Друштву за управљање Пензијским резервним фондом Републике Српске а.д. Бања Лука и донесена су Правила пословања Друштва за управљање Пензијским резервним фондом Републике Српске а.д. Бања Лука. На истој сједници усвојена су два извјештаја о раду Управе Друштва за управљање и то за новембар и за децембар 2021. године. Такође, донесена је Одлука о давању сагласности на Одлуку о депоновању слободних новчаних средстава Друштва за управљање ПРЕФ-ом и потписивање уговора о ороченом депозиту, те је Надзорни одбор информисан о Одлуци Управе Друштва о почетној класификацији имовине Пензијског резервног фонда Републике Српске – прелазак на МСФИ 9 и о Одлуци Управе Друштва о признавању дијела негативних ревалоризационих резерви на основу теста умањења.
2. Дана 02.03.2022. године, одржана је 59. сједница на којој је усвојен Правилник о измјенама и допунама Правилника о раду у Друштву за управљање Пензијским резервним фондом Републике Српске а.д. Бања Лука, те је изнесена Информација уз приједлог за доношење Одлуке о давању сагласности Управи Друштва на Одлуку о приступању фонду SCV Technology Fund III, C.V.
3. Дана 07.04.2022. године, одржана је 60. сједница, гдје су поред усвајања записника са претходних сједница, донесене и одлуке о усвајању извјештаја Управе Друштва за јануар и фебруар 2022. године. Такође, дато је позитивно мишљење о

извјештају независног ревизора Друштва за управљање за 2021. годину и о извјештају независног ревизора ПРЕФ-а за 2021. годину, те позитивно мишљење о годишњем извјештају о пословању Друштва за управљање и ПРЕФ-а. На истој сједници, донесена је Одлука о сазивању редовне сједнице Скупштине Пензијског резервног фонда Републике Српске а.д. Бања Лука и усвојен је Извјештај о ризицима за 2021. годину. Донесене су три одлуке о давању сагласности Управи Друштва за обављање значајне трансакције и то за куповину дужничких хартија од вриједности емитента Република Српска, за продају обвезница емитента Република Српска и за продају акција емитената листираних на иностраним тржиштима капитала. Надзорни одбор је на предметној сједници упознат са извјештајем о судским поступцима и информисан о изложености Резервног фонда према емитенту Телеком Српске а.д. Бања Лука.

4. Дана 06.06.2022. године, одржана је 61. сједница и то телефонским путем и коришћењем електронске поште, на којој је усвојен Записник са 60. сједнице и донесене су одлуке о усвајању Извјештаја о раду Управе Друштва за управљање за март и за април 2022. године, донесена је Одлука о усвајању Измјена Плана набавки Друштва за управљање Пензијским резервним фондом Републике Српске а.д. Бања Лука за 2022. годину и Одлука о давању сагласности Управи Друштва за обављање значајне трансакције – продаја акција из портфеља ПРЕФ-а.
5. Дана 18.10.2022. године, одржана је 1. конститутивна сједница у новом саставу, односно мандату НО, гдје је на дневни ред стављена једна тачка и донесена је једна одлука, и то о избору предсједника и потпредсједника Надзорног одбора Друштва за управљање Пензијским резервним фондом Републике Српске а.д. Бања Лука.
6. Дана 18.10.2022. године, одржана је 2. сједница, на којој су поднесени извјештаји Управе Друштва за управљање за мај, јуни, јули и август 2022. године, а осим записника са 61. сједнице усвојена су Правила пословања Друштва за управљање Пензијским резервним фондом Републике Српске а.д. Бања Лука, дато је позитивно мишљење на Инвестициону политику и циљеве ПРЕФ-а за 2022. годину, информисан је Надзорни одбор о финансијским извјештајима Друштва за управљање и ПРЕФ-а за период 01.01.-

30.06.2022. године, као и за „Сарајево гас“ а.д. Источно Сарајево, те је донесена одлука о сазивању ванредне сједнице Скупштине Пензијског резервног фонда Републике Српске а.д. Бања Лука.

- Дана 25.10.2022. године, одржана је 3. сједница, која је одржана телефонским путем односно путем кориштења електронске поште, на којој је донесена Одлука о давању сагласности Управи Друштва за обављање значајне трансакције – куповина акција емитента Сарајево гас а.д. Источно Сарајево.
- Дана 22.11.2022. године, одржана је 4. сједница, осим усвајања три записника са претходних сједница, поднесен је и Извјештај о раду Управе Друштва за септембар 2022. године, те је усвојен Извјештај Управе Друштва за октобар 2022. године. Надзорном одбору је дата Информација о Закључку Управе Друштва о прихватању анализе о банкама.
- Дана 05.12.2022. године, одржана је 5. сједница и то електронским путем, гдје је донесена Одлука о давању сагласности за закључивање уговора са најповољнијим понуђачем у поступку јавне набавке услуге осигурања од одговорности менаџера Друштва за управљање Пензијским резервним фондом Републике Српске а.д. Бања Лука.
- Дана 22.12.2022. године, одржана је 6. сједница гдје је донесен Пословник о раду Надзорног одбора Друштва за управљање ПРЕФ-ом, Одлука о усвајању Извјештаја о раду Управе Друштва за управљање за новембар 2022. године, Одлука о давању сагласности за закључење Уговора о скрбништву и Уговора о прослијеђивању брокерских налога на инострана тржишта, усвојен је План набавке Друштва за управљање Пензијским резервним фондом Републике Српске а.д. Бања Лука за 2023. годину, дато је позитивно Мишљење на Финансијски план Друштва за управљање Пензијским резервним фондом Републике Српске а.д. Бања Лука за 2023. годину и на приједлог Инвестиционе политике и циљева Пензијског резервног фонда Републике Српске а.д. Бања Лука за 2023. годину. На истој сједници Надзорном одбору је изнесена Информација о иностраним улагањима Пензијског резервног фонда, донесен је Правилник о рачуноводству и рачуноводственим политикама ПРЕФ-а и Одлука о сазивању ванредне сједнице Скупштине Пензијског резервног фонда Републике Српске а.д. Бања Лука.

Извјештај о раду Управе Друштва за управљање

Надлежности Управе Друштва за управљање

Надлежности Управе Друштва за управљање уређене су Законом о Пензијском резервном фонду Републике Српске а.д. Бања Лука (ПРЕФ), Статутом Друштва за управљање ПРЕФ-ом и Статутом ПРЕФ-а. Управа Друштва за управљање заступа Друштво за управљање и ПРЕФ, те између осталог:

- организује и води послове и одговорна је за доношење и извршавање свих одлука из своје надлежности,
- заступа Друштво за управљање и ПРЕФ, те стара се и одговара за законитост рада Друштва за управљање,
- закључује уговоре које Друштво за управљање склапа у име и за рачун ПРЕФ-а,
- најмање једном годишње врши ревизију инвестиционе политике и циљева и по потреби предлаже њихове измјене и допуне,
- мјесечно извјештава Надзорни одбор о свом раду,
- предлаже и надзире извршење финансијског плана пословања,
- припрема полугодишње и годишње рачуноводствене извјештаје, извјештаје о пословању Друштва за управљање и ПРЕФ-а,
- утврђује приједлоге о расподјели добити и покрићу губитака Друштва за управљање и ПРЕФ-а,
- предлаже Надзорном одбору правила пословања,
- предлаже Надзорном одбору инвестиционе одлуке, те одлуке које се тичу обезбјеђења материјално-техничких услова пословања Друштва за управљање,
- обавља и друге послове у складу са законом.

Чланови Управе Друштва за управљање су:

- Др Милош Грујић, директор,
- Др Саша Стевановић, извршни директор Сектора за инвестиционе послове,
- Мр Љиљана Амићић - Глигорић, извршни директор Сектора за рачуноводство, опште послове и развој пословања.

Управа Друштва за управљање у другом мандату је именована 27.08.2015. године, и то: за директора Дарко Лакић, за извршног директора Сектора за рачуноводство, опште послове

и развој Гордана Дробњак и за извршног директора Сектора за инвестиционе послове Саша Стевановић. Рјешења о наведеним именованима су објављена у „Службеном гласнику Републике Српске“, број 71/15.

Након споразумног престанка радног односа и донесеног рјешења о разрјешењу члана Управе Друштва за управљање Пензијским резервним фондом Републике Српске а.д. Бања Лука, извршног директора Гордане Дробњак, те након спроведене процедуре јавног конкурса, дана 01.08.2017. године, за извршног директора Сектора за рачуноводство, опште послове и развој је именована Љиљана Амићић – Глигорић, са мандатом у трајању као и тадашњим члановима Управе Друштва за управљање, тј. до 02.09.2020. године. Рјешење о том именовану је објављено у „Службеном гласнику Републике Српске“, број 74/17 и ступило је на снагу дана 08.08.2017. године.

Након споразумног престанка радног односа и донесеног рјешења о разрјешењу члана Управе Друштва за управљање Пензијским резервним фондом Републике Српске а.д. Бања Лука, директора Дарка Лакића, те након спроведене процедуре јавног конкурса, дана 18.10.2018. године за директора Друштва је именован Милош Грујић, са мандатом у трајању од пет година. Рјешење о том именовану је објављено у „Службеном гласнику Републике Српске“, број: 98/18 и ступило је на снагу дана 23.10.2018. године.

Посљедње именоване било је 2020. године, након спроведене процедуре јавног конкурса, те је за извршног директора Сектора за рачуноводство, опште послове и развој именована Љиљана Амићић – Глигорић, а за извршног директора Сектора за инвестиционе послове, именован је Саша Стевановић, и то обоје са мандатом од пет година почевши од дана 02.09.2020. године. Рјешење о тим именованима објављено је у „Службеном гласнику Републике Српске“, број: 86/20.

Активности Управе Друштва за управљање у 2022. години

Рад Управе је дефинисан Пословником о раду Управе Друштва за управљање и он се прије свега одвијао кроз сједнице.

У току 2022. године је одржано 50 сједница Управе, на којима је Управа доносила акта из своје надлежности дефинисана Законом, Статутом Друштва за управљање, позитивним законским прописима и интерним актима. Сједницама Управе је предсједавао директор Милош Грујић.

На својим сједницама Управа је, осим устаљених и уобичајених одлука (усвајање записника са својих сједница, утврђивање мјесечних нето вриједности средстава ПРЕФ-а, утврђивање мјесечних извјештаја о раду Управе), усвојила следеће одлуке и закључке:

- Закључак о извршеној ревизији Инвестиционе политике и циљева Пензијског резервног фонда Републике Српске а.д. Бања Лука за 2022. годину;

- Инвестициону политику и циљеве Пензијског резервног фонда Републике Српске а.д. Бања Лука за 2023. годину;

- Финансијски план Друштва за управљање за 2023. годину и План набавки Друштва за управљање за 2023. годину, План и програм едукације запослених у Друштву за управљање за 2023. годину;

- Одлуку о депоновању слободних новчаних средстава Друштва за управљање ПРЕФ-ом;

- Одлуке о утврђивању финансијских извјештаја Пензијског резервног фонда Републике Српске а.д. Бања Лука и Друштва за управљање Пензијским резервним фондом Републике Српске а.д. Бања Лука за 2021. годину, уз достављање истих Агенцији за посредничке, информатичке и финансијске услуге а.д. Бања Лука;

- Приједлоге одлука о расподјели остварене нето добити Пензијског резервног фонда Републике Српске а.д. Бања Лука и Друштва за управљање Пензијским резервним фондом Републике Српске а.д. Бања Лука за 2021. годину;

- Одлуке о утврђивању полугодишњих финансијских извјештаја Пензијског резервног фонда Републике Српске а.д. Бања Лука и Друштва за управљање Пензијским резервним фондом Републике Српске а.д. Бања Лука за 2022. годину, уз достављање истих Агенцији за посредничке, информатичке и финансијске услуге а.д. Бања Лука;

- пуномоћи и упутства за гласање на 79 скупштина акционара емитената из портфеља ПРЕФ-а;

- одлуке о усвајању 81 писаних гласања на скупштинама акционара емитената из портфеља ПРЕФ-а;

- У току 2022. године, укупно је на продају понуђено 184 пакета акција од чега је реализовано/продато девет пакета акција;

- 14 одлука које су се односиле на куповину хартија од вриједности - обвезница чији је емитент Република Српска и хартија од вриједности у иностранству;
  - 124 одлуке и рјешења који су се односили на покретање поступака јавних набавки или избор најповољнијих понуђача, у складу са Планом набавки за 2022. годину, а с циљем успјешног пословања и обављања редовних активности Друштва за управљање и ПРЕФ-а;
  - 15 одлука, рјешења и закључака у вези са управљањем људским ресурсима у Друштву за управљање (укључујући и рјешења о коришћењу годишњих одмора);
  - 3 одлуке о прихватању извјештаја интерне контроле, као и поступање у складу са налазима исте;
  - 6 одлука о прихватањима осталих извјештаја (аналитичара ризика, извјештаја о реализацији инвестиционих одлука, извјештаја о судским споровима);
  - једну одлуку о предузимању неопходних радњи за заштиту имовине ПРЕФ-а (слање захтјева за откуп акција, жалбе и сл.);
  - 11 одлуке о донацијама и
  - остала акта у складу са овлашћењима.

Одржани су састанци са заинтересованим купцима/менаџментом/акционарима и представницима емитената из портфеља ПРЕФ-а, те представницима домаћих и иностраних инвеститора у погледу потенцијалних улагања.

У наредној табели дат је преглед активности Управе Друштва за управљање у току 2022. године:

Табела 21 - Активности Управе Друштва на сједницама у 2022. години

Опис	Број
Број сједница Управе Друштва за управљање	50
Укупан број тачака дневног реда које су разматране на сједницама	461
Број пуномоћи и упутстава за гласање у скупштинама акционара	79
Број одлука о усвајању писаних гласања на скупштинама акционара	81
Број одлука и рјешења који се односе на јавне набавке	124
Број одлука које се односе на продају акција	9
Број пакета акција за које су донесене одлуке о продаји хартија од вриједности из портфеља ПРЕФ-а	184
Број усвојених извјештаја и закључака поводом интерне контроле/ризика	3
Број усвојених осталих извјештаја	6
Број одлука које се односе на куповину хартија од вриједности	14
Број одлука и закључака о предузимању неопходних радњи за заштиту имовине ПРЕФ-а (слање захтјева за откуп акција, жалбе и сл.)	2
Број одлука, рјешења и закључака које се односе на радне односе	15
Број одлука о донацијама	11
Број одржаних састанака с различитим заинтересованим странама	13

Тим Друштва за управљање

Организациона структура

У складу са Правилником о унутрашњој организацији и систематизацији радних мјеста који је усвојен почетком 2022. године, радна мјеста у Друштву за управљање Пензијским резервним фондом Републике Српске а.д. Бања Лука су попуњена према прописаним условима. Као и до сада, Друштво за управљање је и у 2022. години, као послодавац, у потпуности поштовало и примјењивало све позитивне законске прописе који дефинишу област радног права. Правилник о раду у Друштву за управљање донесен је крајем 2017. године, након чега је измијењен у 2018. и 2019. години. У том погледу разматрају се могућности на предузимању даљих корака и активности с циљем унапређења регулативе у датој области водећи рачуна о актуелним правним прописима и постојећој пракси.

У 2022. години у Друштву за управљање је дошло до мањих промјена у организационој структури.

Друштво за управљање је организовано на следећи начин:

- Надзорни одбор Друштва за управљање, кога чини пет чланова;
- Управа Друштва за управљање, коју чини директор Друштва и два извршна директора;
- Одјељење интерне контроле тренутно има једног запосленог интерног контролора и оно је независно од сектора у свом раду;
- Сектор за инвестиционе послове, којим руководи извршни директор за инвестиционе послове, а који има предвиђена четири извршиоца и то: три инвестициона менаџера – аналитичара и стручног сарадника за корпоративне послове;
- Сектор за рачуноводство, опште послове и развој пословања, којим руководи извршни директор за рачуноводство, опште послове и развој пословања, а који има предвиђена четири извршиоца и то: рачуновођу, пословног секретара, стручног сарадника за правне послове и информатичара.

Графикон 9 - Организациона структура у Друштву за управљање

Образовна структура

У току 2022. године, у Друштву за управљање су сви запослени имали најмање високу стручну спрему, два запослена стручно звање магистра, један звање мастера, док су два запослена у поступку стицања звања магистра/мастера, те су два запослена стекла звање доктора економских наука. Друштво за управљање је један од ријетких послодаваца који могу истаћи да су сви запослени високообразовани, и да ће у

наредним годинама велика већина запослених имати и звање магистра/мастера, чиме ће наставити да се даље истиче и у овом сегменту. Како је област пословања изузетно комплексна и промјењива област економије, константно едуковање запослених је неопходно, о чему унутар Друштва за управљање постоји широко развијена свијест и култура континуираног образовања.

Полна структура запослених у Друштву за управљање је шест мушкараца и четири жене.

Табела 22 - Образовна структура запослених у Друштву за управљање

Опис	Број запослених	У % од укупног броја
висока стручна спрема	3	30,00%
висока стручна спрема на магистарским/мастер студијама	2	20,00%
магистар/мастер	3	30,00%
доктор наука	2	20,00%
Укупно:	10	100%

Додатне квалификације

Сматрамо значајним нагласити да запослени, осим високог образовања, посједују значајно радно искуство и континуирано стичу додатне лиценце и сертификате. На крају 2022. године, додатне лиценце запослених су:

- инвестициони менаџер (седам запослених),
- Financial Risk Manager-FRM® (један запослени),
- Certified financial service auditor CFSA (један запослени)
- овлашћени рачуновођа (четири запослена),
- овлашћени процјенитељ (седам запослених),
- брокер (четири запослена),
- инвестициони савјетник (један запослени),

- форензички рачуновођа (један запослени),
- правосудни испит (два запослена),
- судски вјештак економске струке (четири запослена),
- интерни ревизор (три запослена),
- сертификат за оцјену квалитета рада интерних ревизора (један запослени) и
- сертификат за координатора за финансијско управљање и контролу издат од стране CRO CERT BH (један запослени).

Планом едукација Друштва за управљање за 2023. годину предвиђене су континуиране едукације запослених у разним областима из дјелокруга пословања Друштва за управљање. Спровођење едукација је планирано кроз учешћа на домаћим и иностраним научним и стручним конференцијама, семинарима, савјетовањима и другим видовима едукације.

Извршење Финансијског плана Друштва

Реализација Финансијског плана Друштва за управљање за 2022. годину

Друштво за управљање се финансира из накнаде за управљање ПРЕФ-ом.

Према постојећим одредбама Закона, висина накнаде за управљање ПРЕФ-ом утврђује се на основу финансијског плана и извјештаја о пословним резултатима ПРЕФ-а, које усваја Управни одбор Фонда ПИО, у улози Скупштине ПРЕФ-а. Критеријуми за утврђивање накнаде посебним актом доноси Влада Републике Српске.

Одлуком Владе Републике Српске о накнади за управљање („Службени гласник РС, број 53/18“) утврђена је провизија у висини 0,42% просјечне годишње нето вриједности имовине ПРЕФ-а умањене за некорпоратизована правна лица. Законом је утврђено да максимални износ годишње накнаде не може бити већи од 0,5% просјечне годишње нето вриједности имовине ПРЕФ-а.

Финансијски план Друштва за управљање за 2022. годину се базира на сљедећим претпоставкама:

1. да ће Друштво за управљање обрачунавати провизију за управљање од 0,42% од нето вриједности имовине ПРЕФ-а умањене за вриједност „некорпоратизованих лица“, у складу са одлуком Владе Републике Српске број 04/1-012-2-1411/18 од 30.05.2018. године,
2. да ће просјечна нето вриједност имовине ПРЕФ-а у току 2022. године износити 249 милиона КМ, а просјечна основица за обрачун провизије 220,5 милиона КМ,
3. да ће Друштво остварити одређени приход, односно добитке од продаје основних средстава који би по процјени требали износити око 14.000 КМ и
4. приходи од донација од 17.339 КМ се односе на чињеницу да Друштво за управљање користи пословне просторије без накнаде, тако да се наведени приходи анулирају са трошковима закупнине пословних просторија.

Друштво је 2022. годину окончао са нето добити од 328.850 КМ, која је за 71% већа у односу на нето добит остварену на крају 2021. године.

Приходи Друштва за управљање

У протеклој години Друштво је остварило укупне приходе у висини од 1.087.096 КМ, који су већи за 13% у односу на планиране.

Табела 25 - Планирани и остварени приходи у 2022. години у КМ

Врсте прихода	Реализација у 2022.	План 2022	Реализација у 2021.	Индекс Реализација 2022 / План 2022
Приходи од продаје услуга повезаним правним лицима у земљи	1.065.587	926.204	918.113	115
Закуп канцеларијског простора	17.339	17.339	17.339	100
Приходи од фондова			6.371	
Добици од продаје ОС	0	14.000		
Остале камате по виђењу и на орочено	4.170	4.500		93
УКУПНО	1.087.096	962.043	941.824	113

Приходи од провизија по основу управљања ПРЕФ – ом износе 1.065.587 КМ и већи су за 15% у односу на планиране. У укупним приходима најзначајније учешће имају приходи које Друштво остварује по основу управљања имовином ПРЕФ-а, који чине 98% укупно остварених.

Приходи од донација, који се у складу са Међу-

народним рачуноводственим стандардом МРС 20 – рачуноводствено обухватање државних давања и објелодањивање државне помоћи, објелодањују и анулирају са трошковима на које се односи донација у виду коришћења пословног простора, процијењени су на основу јавних информација и околности пословног амбијента у току 2022. године.

Табела 23 - Планирани и остварени трошкови у 2022. години у КМ

Назив трошка	Реализација у 2022.	План 2022	Реализација у 2021.	Индекс Реализација 2022 / План 2022
2	3	4	5	6(4/3*100)
Трошкови бруто зарада запослених	388.572	492.157	438.283	79
Трошкови бруто накнада члановима надзорног одбора	26.054	38.340	33.730	68
Остале накнаде трошкова запосленима (топли оброк, регрес, помоћ)	24.642	38.770	27.916	64
Трошкови амортизације	24.031	30.000	21.850	80
Трошкови резервисања за јубиларне награде и отпремнине	8.045	3.519	21.739	229
Трошкови режијског материјала	4.719	9.300	3.452	51
Трошкови горива и енергије	14.444	14.620	8.928	99
Укупни трошкови службених путовања	8.065	14.500	1.671	56
Трошкови транспортних услуга	10.340	14.500	10.164	71
Трошкови услуга одржавања	1.474	9.000	2.186	16
Трошкови закупа	73.335	87.885	59.188	83
Трошкови непроизводних услуга (ревизија, чишћење, здравств. услуге, консултантске услуге, едукација, АПИФ, услуге дигитализације архиве,итд.)	36.889	85.580	31.888	43
Трошкови рекламе и пропаганде	3.080	6.000	1.815	51
Трошкови репрезентације	11.761	14.800	6.735	79
Трошкови премија осигурања	18.485	24.250	19.601	76
Трошкови платног промета	1.028	2.200	1.051	47
Трошкови пореза	3.354	7.000	4.928	48
Трошкови доприноса	807	4.500	898	18
Трошкови осталих услуга, накнада уговора о дјелу, уговора о допунском раду	36.141	5.100	2.439	709
Трошкови чланарина	274	1.000	418	27
Остали нематеријални трошкови и издаци за хуманитарне, здравствене, и друге намјене	23.761	38.100	29.583	62
Расходи на основу расходања основних средстава	0	1.000	3	0
УКУПНО	719.301	942.121	728.465	76

Трошкови Друштва за управљање

Укупни трошкови Друштва за управљање за 2022. годину износе 719.301 КМ, и нижи су у односу на планиране за 24%, док се крећу на нивоу остварених у 2021. години.

У укупној структури трошкова, највеће учешће имају трошкови бруто зарада запослених са учешћем од 54%, док заједно са трошковима накнада за допунски рад износе око 58%. Наиме, Правилник о контом оквиру и садржини рачуна у Контном оквиру за привредна друштва, задруге, друга правна лица и предузетнике („Сл. Гласник Републике Српске“, број 104/21 и 59/22), који је у примјени од 2022. године, реструктурирао је реализоване трошкове Друштва у односу на планиране за 2022. годину, који се највише односе на трошкове осталих услуга по основу допунског рада. Ови трошкови се сад по новим правилима приказују у оквиру трошкова производних услуга.

Други према величини су трошкови закупа са учешћем од 10%, те трошкова непроизводних услуга и трошкови осталих услуга са учешћем од 5%. Трошкови закупа у већини се односе на трошкове закупа рачуноводственог софтвера (49.140 КМ).

Друштво има потписан Уговор о организовању пензијског плана са Друштвом за управљање Европским добровољним пензијским фондом за запослене, те уплаћује допринос у висини од 50 КМ по запосленом у сврху добровољног пензијског осигурања, те укупни трошкови за ову намјену су у 2022. години износили 5.550 КМ.

Трошкови премије осигурања осим премија каско осигурања за возила, обавезног осигурања радника и осигурања возила, обухватају и полису осигурања од одговорности, Д&О (*Directors and*

officers) осигурање, које представља стандардно осигурање за финансијске институције, које покрива трошкове одбране неоснованих одштетних захтјева, те штити билансе Друштва за управљање и ПРЕФ-а.

Друштво сваке године планира и реализује донације зарад друштвено-одговорног понашања и помоћи за хуманитарне намјене удружењима, организацијама и појединцима. У току 2022. године Друштво је имало издатке по основу пружања помоћи и донација у износу од 10.069 КМ.

У складу са друштвено одговорним циљевима и бриге за популацију пензионера, донирали смо Општини Шековићи једну гарнитуру фигура за вањски шах, као и средства донирана Удружењу пензионера Републике Српске за подршку организовању традиционалне манифестације – 21. Шаховско првенство пензионера Републике Српске, која је као и сваке године била подржана од стране Друштва. Међу другим донацијама су и средства донирана Удружењу породица са четворо и више дјеце Града Бања Лука, Организацији ампутираца УДАС Републике Српске, Удружењу за помоћ лицима с аутизмом „Дјеца свјетлости“, те Удружењу родитеља дјеце и омладине са посебним потребама и инвалидних лица „Сунце“ Дервента.

Међу образовним институцијама које су добиле нашу подршку су ЈУ Економска школа Бања Лука и Економски факултет Пале са сврхом учешћа у суфинансирању Једанаесте научне конференције са међународним учешћем.

У току 2022. године није изостао одазив у тринаестој по реду хуманитарној акцији “С љубављу храбрим срцима”, која се организује под покровитељством предсједника Републике Српске.

Приносни, финансијски и имовински положај

Приносни положај Друштва за управљање

Структура финансијског резултата

Друштво је у 2022. години остварило нето добит у висини од 328.850 КМ, која је за 71% већа у односу на остварену у 2021. години.

Успјешност у обављању основне дјелатности исказана је и резултатом редовне активности, који на крају извјештајног периода износи 367.794 КМ.

Табела 24 - Структура финансијског резултата Друштва за управљање

Ред. бр.	Опис	2022	2021
1	Пословни резултат (ЕВИТ)	363.624	206.990
2	Резултат финансирања	4.170	6.371
3	Резултат редовне активности (1+2)	367.794	213.361
4	Резултат осталих прихода и расхода	0	0
5	Бруто резултат (ЕВТ) (3+4)	367.794	213.361
6	Порез из добитка	38.944	21.196
7	Нето добитак / укупан губитак (5+/-6)	328.850	192.165

Стопа нето приноса на ангажовану имовину у 2022. години износи 16%, и једнака је стопи приноса на сопствени капитал, јер се Друштво финасира само из сопственог капитала.

Табела 25 - Рентабилност имовине и капитала

Опис	2022	2021
1) Нето добит	328.850	192.162
2) Расходи финансирања	0	0
Свега 1+2	328.850	192.162
Просјечна укупна имовина	2.099.423	1.834.954
Стопа приноса на укупну имовину ROA	16%	10%
Просјечан сопствени капитал	2.028.677	1.768.171
Стопа приноса на сопствени капитал ROE	16%	11%

Финансијски положај Друштва за управљање

Финансијска стабилност и финансијска равнотежа Друштва за управљање помјерена је ка трајним и дугорочним изворима средстава. У висини разлике између трајног капитала и ду-

горочно везане имовине, краткорочна имовина је финансирана дугорочним изворима од којих је у Друштву првенствено заступљен капитал.

Коефицијент ликвидности износи 38, коефицијент финансијске стабилности је 0,02 који је резултат мале вриједности сталне имовине у односу на висок сопствени капитал.

Табела 26 - Коефицијент ликвидности и финансијске стабилности Друштва за управљање

Опис	2022.	2021.
Готовина	131.971	91.174
Краткорочна потраживања	1.565.001	1.259.415
Готовина и краткорочна потраживања (1+2)	1.696.972	1.350.589
Краткорочне обавезе	44.664	39.295
Коефицијент ликвидности (3/4)	38	34
Нето обртни фонд 3-4	1.652.308	1.311.294
Стална имовина	55.371	62.850
Капитал	2.193.102	1.864.252
Дугорочне обавезе		
Дугорочна резервисања	32.789	24.744
Трајни и дугорочни капитал (8 до 10)	2.225.891	1.888.996
Коефицијент финансијске стабилности (7/11)	0,02	0,03

Друштво за управљање се доминантно финансира из сопственог капитала. Друштво је задржало учешће капитала у пасиви (умањеној за резервисања) у 2022. години у висини 98%, док је учешће дугова 2%.

Друштво нема позајмљених извора финансирања на које се плаћа камата, нити дугорочних дугова.

Табела 27 - Коефицијент задужености Друштва за управљање

Опис	2022.		2021.	
	Износи у КМ	% учешће	Износи у КМ	% учешће
Капитал	2.193.102	98	1.864.252	98
Дугови	44.664	2	39.295	2
Пасива	2.237.766	100	1.903.547	100

Коефицијент солвентости у 2022. години износи 51 и показатељ је да је Друштво и у 2022. години

изразито солвентно, са значајно већим рациом од 1.

Табела 28 - Коефицијент солвентности Друштва за управљање

Опис	2022.	2021.
Имовина у КМ	2.270.555	1.928.291
Дугови у КМ	44.664	39.295
Коефицијент солвентности (1/2)	51	49

Имовински положај Друштва

Друштво за управљање у 2022. години има учешће сталне имовине од 2% у укупној имовини, и задржало је учешће у висини 2021. године.

Табела 29 - Имовински положај Друштва за управљање

Опис	2022.		2021.	
	Износи у КМ	% учешће	Износи у КМ	% учешће
Стална имовина	55.371	2%	62.850	3%
Обртна имовина	2.215.184	98%	1.865.441	97%
Укупно	2.270.555	100%	1.928.291	100%

Коефицијент обрта пословне имовине Друштва у току 2022. године износи 0,51, док коефицијент обрта обртне имовине износио 0,52. Нижи коефицијент обрта имовине детерминише већи број дана трајања обрта. Међутим, како приходи

Друштва не зависе од тржишних фактора, већ су одређени законом и регулативом, ови показатељи немају већег значаја, осим код њиховог поређења кроз периоде.

Табела 30 - Коефицијент обрта имовине Друштва за управљање

Опис	2022.	2021.
Пословни приходи од провизије за управљање у КМ	1.065.587	918.113
Финансијски приходи	4.170	6.371
Укупно	1.069.757	924.484
Просјечна пословна имовина у КМ	2.099.423	1.834.954
Просјечна обртна имовина у КМ	2.040.098	1.517.745
Коефицијент обрта пословне имовине (3/4)	0,51	0,50
Коефицијент обрта обртне имовине (3/5)	0,52	0,61
Број дана обрта пословне имовине	716	724
Број дана обрта обртне имовине	696	599

Етички кодекс и друштвено одговорно пословање

У свом пословању велику пажњу посвећујемо поштовању етичких норми и кодекса с циљем стварања и одржавања повјерења у рад Друштва за управљање, као и промоцији друштвено одговорног понашања.

Прихватањем Етичког кодекса, запослени постављају стандард добре праксе којег се придржавају као минимума у свом пословању. На основу Етичког кодекса настојимо управљати ризиком континуиране примјерености и прикладности, као и ризиком сукоба интереса. Такође, с циљем унапређења заштите интереса ПРЕФ-а, регулисано је избегавање потенцијалних конфликата интереса у које запослени могу свјесно или несвјесно ући уколико се професионално ангажују ван Друштва, уз истовремено повећање информисаности Управе.

У свакодневном раду водимо рачуна о сукобу интереса како бисмо наше одлуке доносили објективно и независно. Запослени у Друштву за управљање уколико желе да купују акције или обвезнице, своје активности морају претходно најавити, а такође постоје ограничења за обављање трансакција уколико ПРЕФ купује или продаје одређене финансијске инструменте.

Стандарде професионалног понашања којима дајемо приоритет су:

- Професионалност** - подразумијева обављање послова на професионалан начин поштујући начело добре праксе, уз стално унапређење професионалног знања, образовања и међусобну размјену знања и искустава запослених и осталих учесника на тржишту капитала.
- Интегритет тржишта капитала** – Запослени који посједују информацију која још није објављена (повлашћена информација), а која може утицати на вриједност финансијског инструмента, не смију дјеловати или навести друге да дјелују на бази те информације.
- Обавезе према корисницима средстава ПРЕФ-а** - Запослени имају обавезу да се понашају лојално према Друштву за управљање и средствима ПРЕФ-а, и у свом поступању морају испољити разумну бригу и опрезно просуђивање. Запослени морају да дјелују у корист Друштва за управљање и ПРЕФ-а, чије интересе морају ставити изнад својих интереса.

- Обавезе према Друштву за управљање** - Запослени се у свом дјеловању морају понашати у корист Друштва за управљање и ПРЕФ-а, не смију ускратити располагање знањима и способностима које посједује, не смију одати повјерљиве информације или на други начин наудити пословању Друштва за управљање и ПРЕФ-а.
- Инвестициона анализа и инвестиционе одлуке** - Приликом спровођења инвестиционе анализе и доношења инвестиционих одлука, запослени морају да покажу систематичност, независност и марљивост. Запослени морају имати разумну и провјерену основу за дјеловање која је подржана адекватним истраживањем за било коју анализу и инвестициону одлуку.
- Сукоб интереса** - У случају када запослени имају лични интерес, који је такав да утиче или може да утиче на непристрасно и објективно вршење послова, онда постоји сукоб интереса. Запослени не смије дозволити да његов лични интерес утиче на законито, објективно и непристрасно вршење послова.
- Пријављивање неетичких захтјева** - Запослени који сматрају да се од њих захтјева да поступају на начин који је непримјерен, неетички или на други начин није у складу са Етичким кодексом, пријављују такав захтјев Управи.

ESG (Environmental, Social, and Governance) пословање

Друштво за управљање Пензијским резервним фондом Републике Српске је препознало важност ESG (Environmental, Social, and Governance) стандарда.

Када истичемо „Е“ у ESG стандардима мислимо на на нашу бригу за животну средину. Друштво за управљање ПРЕФ-ом снажно подржава одрживост и управљање ресурсима на начин који минимизира негативни утицај на околину. Фокусирани смо на смањење отпада, смањивање употребе папира и унапређење енергетске ефикасности.

Говорећи о „S“ у ESG стандардима мислимо на друштвену одговорност и бригу за заједницу. Као финансијска институција, посвећени смо постизању позитивних финансијских резултата, али смо такође препознали важност да се одговорно понашамо према заједници у којој послујемо. Сматрамо да је важно да се привредна друштва фокусирају на друштвено одговорно пословање и бригу за околину. У складу са друштвено одговорним циљевима и бриге за популацију пензионера, донирали смо Општини Шековићи једну гарнитуру фигура за вањски шах, као и средства донирана Удружењу пензионера Републике Српске за подршку организовању традиционалне манифестације – 21. Шаховско првенство пензионера Републике Српске. Међу другим донацијама су и средства донирана Удружењу породица са четворо и више дјеце Града Бања Лука, Организацији ампутираца УДАС Републике Српске, Удружењу за помоћ лицима с аутизмом „Дјеца свјетлости“, Удружењу родитеља дјеце и омладине са посебним потребама и инвалидних лица „Сунце“ Дервента, те наше учешће у акцији „С љубављу храбрим срцима“ и другима. Укупан износ донација у 2022. години је износио 10.069 КМ.

Друштво за управљање Пензијским резервним фондом Републике Српске је у складу са условима конкурса из децембра наградило три најбоља дипломска рада из области финансијских тржишта, пословних финансија и финансијског управљања. Након обављеног задатка и међусобних консултација Комисија је оцијенила да сљедећа три аутора заслужују награде за 2022. годину: Дајана Малбашић из Бањалуке са освојеним првим мјестом и наградом у износу од 500 КМ, Јелена Симовић из Источног Сарајева са освојеним другим мјестом и наградом од 250 КМ, и Оливера Видовић из Бања Луке са освојеним трећим мјестом и наградом од 150 КМ. Сматрамо да на овај начин

унапређујемо сарадњу са високошколским установама и да уз помоћ академске заједнице подстичемо студентску заједницу да се и на практичном нивоу упозна са дешавањима на финансијском тржишту.

Поносни смо што имамо актив добровољних давалаца крви у нашем особљу. Сматрамо да је ово важан корак према стварању одрживијег друштва, те да смо на тај начин успјели допринијети заједници у којој послујемо. У будућности ћемо наставити са овим иницијативама и циљ нам је да унаприједимо наш рад и повећамо утицај на добробит заједнице у цјелини. Задовољство нам је што можемо бити дио друштвено одговорне иницијативе, која треба да остварује позитиван утицај на друштво и околину.

Када говоримо о „G“ у ESG стандардима, то се односи на управљање Друштвом и фондом у складу са професионалним и етичким начелима. Настојимо да се придржавамо највиших стандарда управљања, што подразумева успостављање етичких и интегритетних стандарда за све запослене. Осим тога, интерним актима Друштва за управљање успоставили смо стандард друштвено одговорног понашања. Уколико се остварује накнада по основу ангажовања у органима акционарских друштава из портфеља ПРЕФ-а, представницима ПРЕФ-а је предложено да између 10% - 25% новчаних средстава донирају у добротворне сврхе или други вид социјално одговорног дјеловања по сопственом избору.

Друштво ће се у пословању придржавати начела савјесности и поштења, те у извршавању обавеза Друштва поступати професионално, с пажњом доброг стручњака, према правилима струке, добрим пословним обичајима и законским прописима, све у интересу заштите угледа и имовине ПРЕФ-а и Друштва.

Интерна контрола у Друштву за управљање

Интерне контроле су акције које се успостављају кроз политике и процедуре, које треба да допринесе ублажавању ризика како би се остварили постављени циљеви.

Контролне активности се успостављају на свим нивоима, у оквиру различитих процеса као и у оквиру технолошког окружења.

На основу годишњег Плана одјељења интерних контрола који се сачињава на основу процјене ризичних процеса или области, врше се контроле и сачињава извјештај. У протеклој години предмет контроле су биле измјене у регулативи које се односе на примјену Правилника о контном оквиру и садржини рачуна у контном оквиру за инвестиционе фондове који је у примјени од 1.1.2022. године („Сл. Гласник Републике Српске, 113/21), Правилник о контном оквиру и садржини рачуна у контном оквиру за привредна друштва, друга правна лица и предузетнике („Сл. Гласник Републике Српске, 104/21, 59/22, 113/21), процедуре које се односе на обрачун нето вриједности имовине Резервног фонда Републике Српске.

Главни ризици са којима се суочава Резервни фонд и који се прате у току године, о којима интерна контрола периодично извјештава су: ризик ликвидности, тржишни ризик (цјеновни ризик, валутни ризик, ризик каматне стопе), кредитни ризик и ризик друге уговорне стране.

Подручја ризика која представљају основне хоризонталне линије на којима се базирају основе финансијских стубова, и који могу утицати на цијелу организацију су:

Ризик модела - Потенцијал за штетне посљедице одлука заснованих на нетачним резултатима, неадекватним или недостајућим моделима.

Ризик усклађености - Ризик појаве материјалног, финансијског губитка или губитка репутације, који се претрпи због непоштовања закона, прописа, правила, сродних стандарда или примјенивих кодекса понашања.

Оперативни ризик - Ризик губитка који је резултат неадекватних или неуспјелих интерних процеса, људи, и система, или од вањских догађаја.

Извјештај о ризицима Друштва за управљање

Анализа пословног и финансијског ризика Друштва се врши са аспекта анализе имовинског, приносног и финансијског положаја Друштва за управљање, с циљем да се детаљније оцијени и прикаже бонитет Друштва који управља Пензијским резервним фондом Републике Српске ад Бања Лука.

Приликом анализе, ризик пословања је потребно посматрати у контексту положаја Друштва за управљање, односно прописа којима је уређено његово пословање. Наиме, Статутом Друштва за управљање предвиђена је обавеза да Фонд ПИО РС у случају пада нивоа законски прописаног лимита капитала у износу од 100.000 КМ, обезбиједи средства за докапитализацију. У досадашњем пословању Друштво је обезбиједило капитал значајно изнад законом прописаног нивоа.

Систем управљања ризицима ERM (Enterprise Risk Management) Друштва настоји се стално унапређивати, што се постиже информисањем с циљем елиминисања фактора који могу угрозити остварење пословних циљева.

Пословни ризик

Пословни ризик је ризик остварења пословног добитка као бруто приноса на укупан капитал, тј. ризик покрића из пословних прихода свих расхода (изузев расхода финансирања). Пословни ризик мјери се фактором пословног ризика (пословни левериџ) који се добија из односа марже покрића и пословног добитка.

Фактор пословног ризика показује колико пута се брже мијења пословни добитак при свакој промјени пословних прихода, односно при свакој промјени марже покрића. Што је фактор пословног ризика нижи, утолико је ризик остварења пословног добитка мањи.

Фактор пословног ризика у 2022. години износи 2,61. Пословни левериџ је релативно висок због трошкова фиксног или релативно фиксног карактера, прије свега трошкова радне снаге у виду бруто трошкова зарада, који имају удио од 54% у укупним трошковима Друштва за управљање. Улога Друштва за управљање се своди на испуњење мандата тј. управљање имовином која је у саставу Пензијског резервног фонда Републике Српске.

Табела 31 - Фактори ризика Друштва за управљање

Опис	2022.	2021.
УКУПНИ ПОСЛОВНИ ПРИХОДИ	1.082.927	935.453
ВАРИЈАБИЛНИ РАСХОДИ	133.177	116.695
МАРЖА ПОКРИЋА (1 - 2)	949.750	818.758
ФИКСНИ И ПРЕТЕЖНО ФИКСНИ РАСХОДИ (расходи зарада, амортизација и резервисања)	586.126	611.768
НЕТО РАСХОДИ ФИНАНСИРАЊА	4.170	6.371
ПОСЛОВНИ РЕЗУЛТАТ (3 - 4)	363.624	206.990
ДОБИТАК РЕДОВНЕ АКТИВНОСТИ (6 - 5)	367.794	213.361
ФАКТОРИ РИЗИКА :		
ПОСЛОВНОГ (3/6)	2,61	3,96
ФИНАНСИЈСКОГ (6/7)	0,99	0,97
УКУПНОГ (3/7) или (8.1 * 8.2)	2,58	3,84
КОЕФИЦИЈЕНТ МАРЖЕ ПОКРИЋА (3/1)	0,88	0,88
ПОТРЕБАН ПОСЛОВНИ ПРИХОД ЗА ОСТВАРЕЊЕ неутралног резултата	586.126	611.768

Финансијски ризик

Финансијски ризик је ризик покрића трошкова (расхода) финансирања. Израчунава се као однос пословног резултата и укупног резултата.

Што је фактор финансијског ризика (финансијски леверидж) нижи, то је финансијски ризик остварења добитка редовне активности мањи.

Фактор финансијског ризика на крају 2022. године износи 0,99. Друштво се финансира искључиво из сопствених извора.

Укупан ризик

Укупан ризик је ризик остварења добитка редовне активности, а тиме и нето добитка који у себи сублимира и пословни и финансијски ризик.

Што је фактор укупног ризика нижи, утолико је укупан ризик остварења добитка редовне активности мањи, и обрнуто. С обзиром на то да Друштво има виши пословни ризик због већег удјела пословних фиксних расхода, Друштво се и финансира само из сопственог капитала, чиме се умањује фактор финансијског левериджа, а тиме и фактор укупног ризика.

Оперативни ризик

Осим наведених ризика, Друштво за управљање је изложено и оперативном ризику који представља вјероватноћу ефеката на резултат и капитал Резервног фонда и Друштва за управљање услед утицаја информационих технологија и процеса управљања.

Ризик ИТ (информационих технологија)

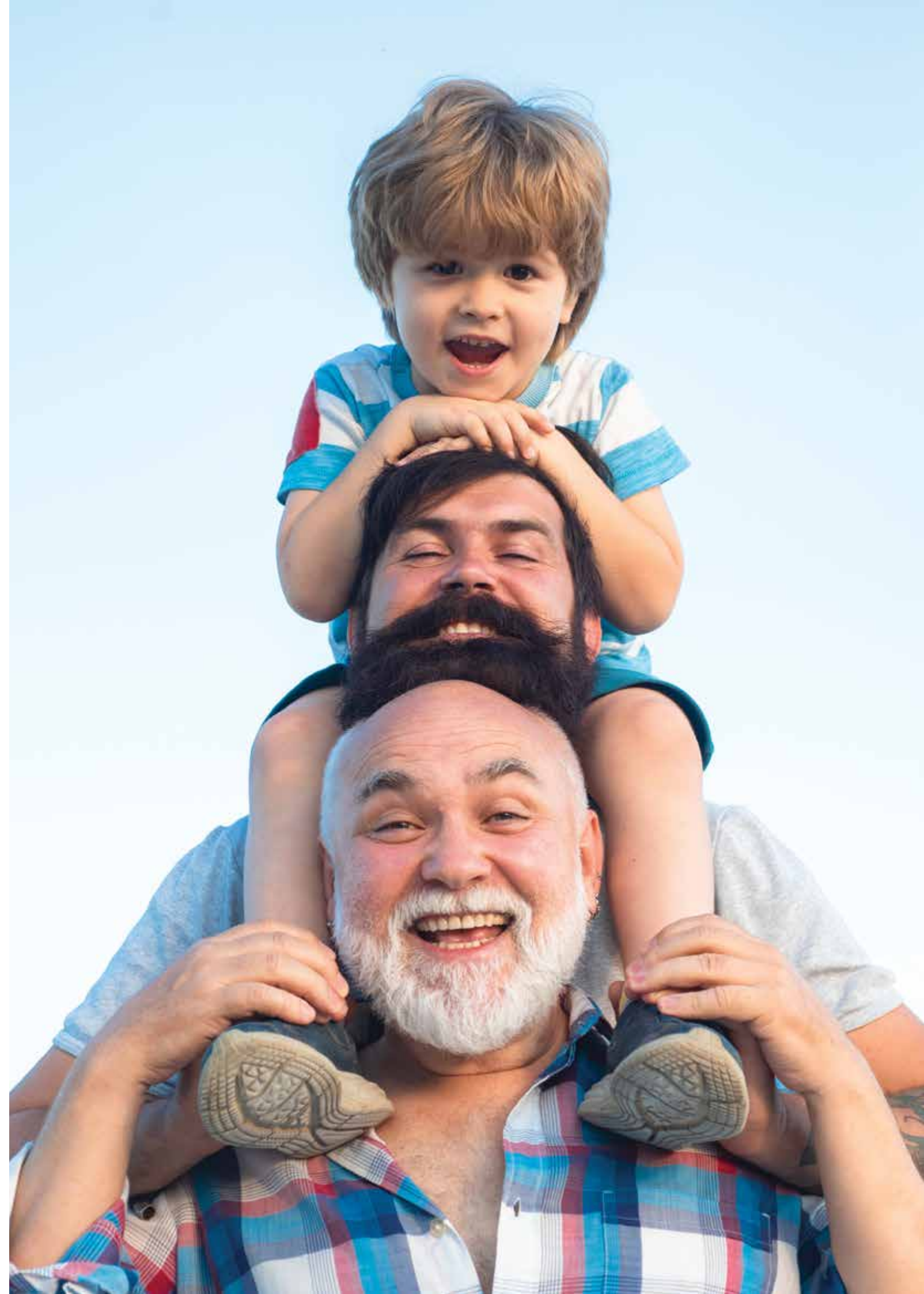
Сигурност информационих технологија односи се на заштиту информатичке имовине с обзиром да се информације обрађују, похрањују и преносе информацијским системима. Како су напади на информационе технологије генерално у порасту, постоји значајна потреба за побољшаним управљањем ризиком информатичке сигурности.

Рањивост се генерално повећава услед већег ослањања на програме који се изнајмљују, друштвене медије и податке, а негативни ефекти могу бити финансијске и репутационе природе. Да би се постигао планирани резултат из односа са трећим странама, неопходно је континуирано процјењивати и на одговарајући начин управљати ризицима.

Са аспекта управљања ризиком информационих технологија постоји потреба за побољшањем, те усавршавањем и примјеном знања из ове области.

Остале информације:

- Друштво за управљање у току 2022. године није имало активности у вези са истраживањем и развојем, с обзиром да услуге нису оријентисане нити зависне од тржишта. Међутим, константно улагање у едукацију и подстицање проширења знања и вјештина запослених ствара основу за напредовање и примјену тих знања, нарочито у сегменту управљања ризицима, нових инвестиција, те развоју нових пословних процеса.
- Друштво за управљање у току 2022. године није вршило откуп властитих акција.
- Друштво за управљање нема пословних јединица као посебних пословних сегмената, нити у будућности планира њихово оснивање.
- Друштво за управљање у активи не посједује портфељ ни власничких ни дужничких хартија од вриједности, на 31.12.2022. нема дугорочних финансијских пласмана.
- Друштво за управљање организује обављање дјелатности којом се осигурава безбједност на раду, као и спровођење потребних мјера на раду и заштите животне околине, сагласно законским прописима који регулишу ову материју.
- Процјена очекиваног будућег развоја Друштва за управљање: Друштво за управљање ће у будућности наставити да управља имовином ПРЕФ-а у складу са законом, са пажњом доброг привредника у циљу очувања и увећања вриједности имовине ПРЕФ-а, како би се обезбједила подршка дугорочној финансијској одрживости обавезног пензијског осигурања у Републици Српској.
- Глобална дешавања у вези са кризом у Украјини и изазвани инфлаторни притисци, те њихов потенцијални утицај на имовинску и зарађивачку моћ Друштва у наредном периоду није могуће предвидјети.

Извјештај независног ревизора

Grant Thornton д.о.о. Бања Лука
Басе Пелагића 2/IV
78 000 Бања Лука
Република Српска
Босна и Херцеговина

T +387 51 211 509; +387 51 211 294
F +387 51 211 501
E office@ba.gt.com
www.grantthornton.ba

Надзорном одбору и Управи Пензијског резервног фонда Републике Српске а.д. Бања Лука

Мишљење

Обавили смо ревизију приложених финансијских извјештаја Пензијског резервног фонда Републике Српске а.д. Бања Лука (у даљем тексту "Фонд"), који обухватају биланс стања на дан 31. децембра 2022. године, и биланс успеха, извјештај о промјенама нето имовине Фонда, биланс токова готовине за годину која се завршава на тај дан, као и напомене уз финансијске извјештаје које садрже преглед значајних рачуноводствених политика.

Према нашем мишљењу, приложени финансијски извјештаји истинито и фер приказују у свим материјално значајним аспектима, финансијски положај Фонда на дан 31. децембра 2022. године и његову финансијску успешност, те његове новчане токове за годину која је тада завршила у складу са законским рачуноводственим оквиром примјеним на Фонд.

Основа за мишљење

Обавили смо ревизију у складу са Међународним ревизијским стандардима. Наше одговорности према тим стандардима су детаљно описане у нашем извјештају у одјељку Одговорности ревизора за ревизију финансијских извјештаја. Независни смо у односу на Фонд у складу са Кодексом етике за професионалне рачуновође Одбора за међународне стандарде етике за рачуновође (IESBA), и испунили смо наше остале етичке одговорности у складу с IESBA Кодексом. Увјерени смо да су ревизорски докази које смо прикупили достатни и примјерени као основа за изражавање нашег мишљења.

Остала питања

Финансијске извјештаје Фонда на дан и за годину која се завршава 31. децембра 2021. године ревидирао је други ревизор, у чијем је Извјештају од 6. априла 2022. године изражено немодификовано мишљење (позитивно мишљење са истицањем питања).

Истицање питања

Скрећемо пажњу на напомену 2.2 и 3.5 уз приложене финансијске извјештаје у којој је објелодањено да је обрачун нето вриједности имовине Фонда извршен у складу са Уредбом о методологији за утврђивање нето вриједности имовине Акцијског фонда и Фонда за реституцију Републике Српске („Службени гласник РС”, број 95/06, 2/07, 7/07 и 120/08), чије одредбе у одређеним сегментима одступају од захтјева Закона о рачуноводству и ревизији Републике Српске и релевантног оквира за инвестиционе фондове.

Наше мишљење није модификовано у вези са наведеним питањима.

Одговорност Управе за финансијске извјештаје

Управа Фонда је одговорна за састављање и фер приказивање финансијских извјештаја у складу са рачуноводственим прописима Републике Српске и Законом о Пензијском резервном фонду Републике Српске као и за такве интерне контроле за које Управа Фонда утврди да су неопходне и које омогућавају састављање финансијских извјештаја који не садрже погрешне информације од материјалног значаја, настале услед проневијере или грешке.

У састављању финансијских извјештаја, Управа Фонда је одговорна за процјењивање способности Фонда да настави с пословањем по временски неограниченом пословању и објављивање, ако је примјениво, питања повезаних с временски неограниченим пословањем и кориштењем рачуноводствене основе утемељене на временској неограничености пословања.

Лица овлашћена за управљање одговорна су за надзор над процесом финансијског извјештавања Фонда.

Одговорност ревизора за ревизију финансијских извјештаја

Наши циљеви су стећи разумно увјерење о томе јесу ли финансијски извјештаји, као цјелина, без значајног погрешног приказа услед преваре или погрешке и издати ревизоров извјештај који укључује наше мишљење. Разумно увјерење је виши ниво увјерења, али није гаранција да ће ревизија у складу са Међународним стандардима ревизије увијек открити значајно погрешно приказивање када оно постоји. Погрешни прикази могу настати услед преваре или погрешке и сматрају се значајним ако се разумно може очекивати да, појединачно или у збиру, утичу на економске одлуке корисника донијете на основу тих финансијских извјештаја.

Као саставни дио ревизије у складу с МРевС-има, стварамо професионалне просудбе и одржавамо професионални скептицизам током ревизије. Ми такође:

- препознајемо и процјењујемо ризике значајног погрешног приказа финансијских извјештаја, због преваре или погрешке, обликујемо и обављамо ревизијске поступке као реакцију на те ризике и прибављамо ревизијске доказе који су достатни и примјерени да осигурају основу за наше мишљење. Ризик неоткривања значајног погрешног приказа насталог услед преваре је већи од ризика насталог услед погрешке, јер превара може укључити тајне споразуме, кривотворење, намјерно испуштање, погрешно приказивање или заобилажење интерних контрола;
- стичемо разумијевање интерних контрола релевантних за ревизију како бисмо обликовали ревизијске поступке који су примјерени у датим околностима, али не и за сврху изражавања мишљења о учинковитости интерних контрола Фонда;

- оцјењујемо примјереност кориштених рачуноводствених политика, разумност рачуноводствених процјена и повезаних објава које је створио Фонд;
- закључујемо о примјерености кориштења рачуноводствене основе утемељене на временској неограничености пословања и, темељно на прибављеним ревизијским доказима, закључујемо о томе постоји ли значајна неизвјесност у вези с догађајима или околностима који могу стварати значајну сумњу у способност Фонда да настави с пословањем по временски неограниченом пословању. Ако закључимо да постоји значајна неизвјесност, од нас се захтијева да скренемо пажњу у нашем ревизорском извјештају на повезане објаве у финансијским извјештајима или, ако такве објаве нису одговарајуће, да модификујемо наше мишљење. Наши закључци се темеље на ревизијским доказима прибављеним све до датума нашег ревизорског извјештаја. Међутим, будући догађаји или услови могу узроковати да Фонд прекине с настављањем пословања по временски неограниченом пословању;
- оцјењујемо укупну презентацију, структуру и садржај финансијских извјештаја, укључујући и објаве, као и одражавају ли финансијски извјештаји, основне трансакције и догађаје на начин којим се постиже фер презентација.

Ми комуницирамо са онима који су задужени за управљање у вези са, између осталих питања, планираним обимом и временским распоредом ревизије и важним ревизијским налазима, укључујући и све значајне недостатке у интерним контролама који су откривени током наше ревизије.

Такође, достављамо руководству Фонда изјаву да смо усклађени са релевантним етичким захтјевима у погледу независности и да ћемо их обавијестити о свим односима и осталим питањима за које се може разумно да се претпостави да утичу на нашу независност, и гдје је то могуће, о повезаним мјерама заштите.

Партнер на ревизорском ангажману чији је резултат овај извјештај независног ревизора је Невена Милинковић, Овлашћени ревизор.

Grant Thornton д.о.о. Бања Лука
Бања Лука, 15. март 2023. године

Исидора Џомбић
Managing Partner - Директор
Grant Thornton д.о.о. Бања Лука

Невена Милинковић
Овлашћени ревизор

Grant Thornton д.о.о. Бања Лука

Grant Thornton д.о.о. Бања Лука

БИЛАНС УСПЈЕХА
од 01.01.2022. до 31.12.2022. године

Позиција	Напомена	2022.	2021.
РЕАЛИЗОВАНИ ПРИХОДИ			
Пословни приходи		11.108.949	11.732.849
Приходи од дивиденди	5	7.998.505	8.181.168
Приходи од камата и амортизација премије (дисконта) по основу хов са фиксним роком доспијећа и остали пословни приходи	6	3.110.444	3.551.681
Реализовани добити	7	2.835.457	1.447.405
Реализовани добити од продаје финансијских средстава по фер вр. кроз биланс успјеха		712.896	461.714
Реализовани добити од продаје финансијских средстава по фер вр. кроз остали укупни резултат		548.420	923.892
Реализоване позитивне курсне разлике		1.499.102	50.685
Остали реализовани добити		75.039	11.114
Финансијски приходи		-	13.021
РЕАЛИЗОВАНИ РАСХОДИ			
Пословни расходи		(1.605.571)	(1.310.494)
Накнада друштву за управљање	8	(1.065.587)	(918.113)
Остали пословни расходи	9	(539.984)	(392.381)
Трошкови куповине и продаје хартија од вриједности		(69.133)	(38.626)
Накнаде банци депозитару		(34.800)	(31.900)
Расходи по основу пореза		(126.704)	(50.348)
Остали дозвољени расходи фонда		(309.347)	(271.507)
Реализовани губити	7	(1.181.469)	(1.460.402)
Реализовани губити на продаји финансијских средстава по фер вр. кроз биланс успјеха		(326.855)	-
Реализовани губити на продаји финансијских средстава по фер вр. кроз остали укупни резултат		(346.650)	(279.721)
Реализоване негативне курсне разлике		(506.460)	(93.237)
Остали реализовани губити		(1.504)	(1.087.444)
Финансијски расходи		-	-
РЕАЛИЗОВАНА ДОБИТ (ГУБИТАК) ПРИЈЕ ОПОРЕЗИВАЊА		11.157.366	10.422.379
НЕРЕАЛИЗОВАНИ ДОБИЦИ	10	9.250.069	2.901.823
Нереализовани добити од финансијских средстава по фер вр. кроз БУ по основу свођења на фер вриједност		7.075.615	2.901.823
Нереализоване позитивне курсне разлике		2.174.454	-
НЕРЕАЛИЗОВАНИ ГУБИЦИ	10	(14.249.971)	(240.226)
Нереализовани губити од финансијских средстава по фер вр. кроз БУ по основу свођења на фер вриједност		(12.131.212)	(240.226)
Нереализоване негативне курсне разлике		(2.118.759)	-
УКУПНА НЕРЕАЛИЗОВАНА ДОБИТ(ГУБИТАК) ПРИЈЕ ОПОРЕЗИВАЊА		(4.999.902)	2.661.597
УКУПНА ДОБИТ(ГУБИТАК) ПРИЈЕ ОПОРЕЗИВАЊА		6.157.464	13.083.976
ПОРЕЗ НА ДОБИТ	11	-	-
УКУПНА ДОБИТ(ГУБИТАК) ПОСЛИЈЕ ОПОРЕЗИВАЊА		6.157.464	13.083.976
ОСТАЛИ УКУПНИ РЕЗУЛТАТ		24.609.456	22.707.988
Повећање/(смањење) фер вриједности дужничких инструмената по фер вр. кроз ОУР		314.276	(173.266)
Повећање/(смањење) фер вриједности власничких инструмената по фер вр. кроз ОУР		24.295.180	22.881.254
ПОВЕЋАЊЕ/(СМАЊЕЊЕ) НЕТО ИМОВИНЕ - УКУПНИ РЕЗУЛТАТ		30.766.920	35.791.964
ЗАРАДА ПО АКЦИЈИ			
Основна зарада по акцији		0,1104	0,1285
Напомене на наредним странама чине саставни дио ових финансијских извјештаја.			

Управа Друштва за управљање Пензијским резервним фондом а.д., Бања Лука ("Друштво") је саставила приложене финансијске извјештаје Фонда дана 16. фебруара 2023. године. Приложени финансијски извјештаји ће бити достављени Надзорном одбору Друштва на давање мишљења, а након тога и Скупштини Фонда на усвајање.

Потписано у име Фонда и Друштва:
Милош Грујић,
Генерални директор Друштва

Милош Грујић

Славко Нинковић,
Руководилац рачуноводства Друштва

Славко Нинковић

БИЛАНС СТАЊА
на дан 31.12.2022. године

ПЕНЗИЈСКИ РЕЗЕРВНИ ФОНД
РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ А.Д. БАЊА ЛУКА

Позиција	Напомена	(У ВАР)	
		31.12.2022.	31.12.2021.
2	3	5	6
СРЕДСТВА			
Готовина и готовински еквиваленти	12	3.630.003	8.564.945
Улагања фонда у финансијска средства по фер вриједности кроз биланс	13	17.423.756	22.318.638
успјеха:			
<i>Власнички инструменти домаћих и страних емитената</i>		17.423.756	22.318.638
Улагања фонда у финансијска средства по фер вриједности кроз остали укупни резултат	14	271.969.698	237.287.825
<i>Власнички инструменти домаћих и страних емитената</i>		178.201.226	156.055.507
<i>Дужнички инструменти домаћих и страних емитената</i>		93.767.772	81.230.330
<i>Потраживања за камату од дужничких инструмената</i>		700	1.988
Потраживања		1.942.135	2.626.492
Потраживања по основу дивиденди	15	1.942.081	2.598.523
Остала потраживања из активности фонда	16	54	27.969
Разграничења	17	550.275	-
УКУПНО СРЕДСТВА		295.515.867	270.797.900
ОБАВЕЗЕ			
Обавезе по основу трошкова пословања	18	29.808	17.373
Обавеза према другству за управљање	19	1.565.001	1.259.415
Пасивна временска разграничења	20	16.892	16.892
УКУПНО ОБАВЕЗЕ		1.611.701	1.293.680
НЕТО ИМОВИНА	21		
Основни капитал		278.608.989	278.608.989
Ревалоризационе резерве по основу ревалоризације финансијских средстава по фер вр. кроз ОУР		(9.703.900)	(34.313.356)
Законске резерве		3.989.299	3.468.180
Статутарне резерве		1.994.650	1.734.090
Акумулирана, нераспоређена добит из ранијих година		12.857.664	6.922.341
Добит текућег године		6.157.464	13.083.976
УКУПНО НЕТО ИМОВИНА		293.904.166	269.504.220
БРОЈ ЕМИТОВАНИХ АКЦИЈА/УДЈЕЛА		278.608.989	278.608.989
НЕТО ИМОВИНА ПО АКЦИЈИ/УДЈЕЛУ		1,0549	0,9673

Напомене на наредним странама чине
саставни дио ових финансијских извјештаја.

ПЕНЗИЈСКИ РЕЗЕРВНИ ФОНД
РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ А.Д. БАЊА ЛУКА

ИЗВЈЕШТАЈ О ПРОМЈЕНАМА НЕТО ИМОВИНЕ ФОНДА
за период од 01.01.2022. до 31.12.2022. године

Позиција	(У ВАР)	
	2022.	2021.
Стање на дан 31.12.2021. године	269.504.220	238.794.726
Повећање нето имовине		
Добит/(губитак) за период	6.157.464	13.083.976
Остали укупни резултат за период	24.609.456	22.707.988
Смањење нето имовине		
Објављене дивиденде и други видови расподеле добити	(5.000.000)	(5.082.470)
Остале промјене	(1.366.974)	-
Стање на датум извјештавања текућег обрачуноског периода	293.904.166	269.504.220
Број удјела/акција фонда у периоду		
Број удјела/акција фонда на почетку периода	278.608.989	278.608.988
Издати удјели/акције у току периода	-	1
Повучени удјели/акције у току периода	-	-
Број удјела/акција фонда на крају периода	278.608.989	278.608.989

Напомене на наредним странама чине
саставни дио ових финансијских извјештаја.

ПЕНЗИЈСКИ РЕЗЕРВНИ ФОНД
РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ А.Д. БАЊА ЛУКА

БИЛАНС ТОКОВА ГОТОВИНЕ
за период од 01.01.2022. до 31.12.2022. године

Позиција	2022.	(У ВАН) 2021.
ТОКОВИ ГОТОВИНЕ ИЗ ПОСЛОВНИХ АКТИВНОСТИ		
Приливи од продаје финансијских средстава по фер вриједности кроз биланс успјеха	15.375.175	2.415.385
Одливи по основу улагања у финансијска средства по фер вриједности кроз биланс успјеха	(16.273.145)	(20.722.719)
Приливи од продаје финансијских средстава по фер вриједности кроз остали укупни резултат	4.707.346	8.436.824
Одливи по основу улагања у финансијска средства по фер вриједности кроз остали укупни резултат	(19.452.054)	(3.981.406)
Приливи од камата	2.388.499	2.577.815
Приливи од дивиденди	8.530.159	7.756.102
Одливи по основу плаћених накнада друштву за управљање	(760.000)	(520.000)
Одливи по основу плаћених трансакцијских трошкова при куповини и продаји улагања	(57.955)	(38.646)
Одливи по основу плаћених накнада депозитару	(34.800)	(34.800)
Остали приливи из пословних активности	5.647.164	10.086.560
Остали одливи из пословних активности	(126.217)	(87.287)
Нето ток готовине који је генерисан (коришћен) у пословним активностима	(55.828)	5.887.828
ТОКОВИ ГОТОВИНЕ ИЗ АКТИВНОСТИ ФИНАНСИРАЊА		
Одливи по основу исплаћених дивиденди	(5.000.000)	(5.082.471)
Нето ток готовине који је генерисан/коришћен у активностима финансирања	(5.000.000)	(5.082.471)
НЕТО ПОВЕЋАЊЕ/(СМАЊЕЊЕ) ГОТОВИНЕ И ГОТОВИНСКИХ ЕКВИВАЛЕНАТА	(5.055.828)	805.357
ГОТОВИНА И ГОТОВИНСКИ ЕКВИВАЛЕНТИ НА ПОЧЕТКУ ПЕРИОДА	8.564.945	7.787.574
ЕФЕКТИ ПРОМЈЕНЕ ДЕВИЗНИХ КУРСЕВА ГОТОВИНЕ И ГОТОВИНСКИХ ЕКВИВАЛЕНАТА	120.886	(27.986)
ГОТОВИНА И ГОТОВИНСКИ ЕКВИВАЛЕНТИ НА КРАЈУ ПЕРИОДА	3.630.003	8.564.945

Напомене на наредним странама чине
саставни дио ових финансијских извјештаја.

Извјештај независног ревизора

Grant Thornton д.о.о. Бања Лука
Басе Пеларића 2/IV
78 000 Бања Лука
Република Српска
Босна и Херцеговина

T +387 51 211 509; +387 51 211 294
F +387 51 211 501
E office@ba.gt.com
www.grantthornton.ba

Надзорном одбору и Управи Друштва за управљање Пензијским резервним фондом Републике Српске а.д. Бања Лука

Мишљење

Обавили смо ревизију приложених финансијских извјештаја Друштва за управљање Пензијским резервним фондом Републике Српске а.д. Бања Лука (у даљем тексту "Друштво"), који обухватају биланс стања на дан 31. децембра 2022. године, биланс успјеха, извјештај о промјенама на капиталу, биланс токова готовине за годину која се завршава на наведени датум и напомене уз финансијске извјештаје које укључују и преглед значајних рачуноводствених политика.

Према нашем мишљењу, приложени финансијски извјештаји истинито и објективно приказују у свим материјално значајним аспектима, финансијски положај Друштва на дан 31. децембра 2022. године и његову финансијску успјешност, те новчане токове за годину која је тада завршила у складу са Законом о рачуноводству и ревизији Републике Српске.

Основа за мишљење

Обавили смо ревизију у складу са Међународним ревизијским стандардима. Наше одговорности према тим стандардима су детаљно описане у нашем извјештају у одјељку Одговорности ревизора за ревизију финансијских извјештаја. Независни смо у односу на Друштво у складу са Кодексом етике за професионалне рачуновође Одбора за међународне стандарде етике за рачуновође (IESBA), и испунили смо наше остале етичке одговорности у складу са IESBA Кодексом. Увјерени смо да су ревизорски докази које смо прикупили dostatни и примјерени као основа за изражавање нашег мишљења.

Остала питања

Финансијске извјештаје Друштва на дан и за годину која се завршава на дан 31. децембра 2021. године ревидирао је други ревизор, у чијем је Извјештају од 06. априла 2022. године изражено немодификовано мишљење.

Одговорност Управе за финансијске извјештаје

Управа Друштва је одговорна за састављање и фер приказивање финансијских извјештаја у складу са Законом о рачуноводству и ревизији Републике Српске као и за такве интерне контроле за које Управа Друштва утврди да су неопходне и које омогућавају састављање финансијских извјештаја који не садрже погрешне информације од материјалног значаја, настале услед проневијере или грешке.

У састављању финансијских извјештаја, Управа је одговорна за процјењивање способности Друштва да настави с пословањем по временски неограниченом пословању и објављивање, ако је примјениво, питања повезаних с временски неограниченим пословањем и кориштењем рачуноводствене основе утемељене на временској неограничености пословања, осим ако Управа или намјерава ликвидирати Друштво или прекинути пословање или нема реалне алтернативе него да то учини.

Надзорни одбор је одговоран за надзирање процеса финансијског извјештавања које је установило Друштво.

Одговорност ревизора за ревизију финансијских извјештаја

Наши циљеви су стећи разумно увјерење о томе јесу ли финансијски извјештаји, као цјелина, без значајног погрешног приказа услед преваре или погрешке и издати ревизоров извјештај који укључује наше мишљење. Разумно увјерење је виши ниво увјерења, али није гаранција да ће ревизија у складу са Међународним стандардима ревизије увијек открити значајно погрешно приказивање када оно постоји. Погрешни прикази могу настати услед преваре или погрешке и сматрају се значајним ако се разумно може очекивати да, појединачно или у збиру, утичу на економске одлуке корисника донијете на основу тих финансијских извјештаја.

Као саставни дио ревизије у складу с МРевС-има, стварамо професионалне просудбе и одржавамо професионални скептицизам током ревизије. Ми такође:

- препознајемо и процјењујемо ризике значајног погрешног приказа финансијских извјештаја, због преваре или погрешке, обликујемо и обављамо ревизијске поступке као реакцију на те ризике и прибављамо ревизијске доказе који су достатни и примјерени да осигурају основу за наше мишљење. Ризик неоткривања значајног погрешног приказа насталог услед преваре је већи од ризика насталог услед погрешке, јер превара може укључити тајне споразуме, кривотворење, намјерно испуштање, погрешно приказивање или заобилажење интерних контрола;
- стичемо разумијевање интерних контрола релевантних за ревизију како бисмо обликовали ревизијске поступке који су примјерени у датим околностима, али не и за сврху изражавања мишљења о учинковитости интерних контрола Друштва;
- оцјењујемо примјереност коришћених рачуноводствених политика, разумност рачуноводствених процјена и повезаних објава које је створила Управа;
- закључујемо о примјерености кориштења рачуноводствене основе утемељене на временској неограничености пословања и, темељно на прибављеним ревизијским доказима, закључујемо о томе постоји ли значајна неизвјесност у вези с догађајима или околностима који могу стварати значајну сумњу у способност Друштва да настави с пословањем по временски неограниченом пословању. Ако закључимо да постоји значајна неизвјесност, од нас се захтијева да скренемо пажњу у нашем ревизорском извјештају на повезане објаве у финансијским извјештајима или, ако такве објаве нису одговарајуће, да модификујемо наше мишљење. Наши закључци се темеље на ревизијским доказима прибављеним све до датума нашег ревизорског извјештаја. Међутим, будући догађаји или услови могу узроковати да Друштво прекине с настављањем пословања по временски неограниченом пословању;
- оцјењујемо укупну презентацију, структуру и садржај финансијских извјештаја, укључујући и објаве, као и одражавају ли финансијски извјештаји, основне трансакције и догађаје на начин којим се постиже фер презентација.

Ми комуницирамо са онима који су задужени за управљање у вези са, између осталих питања, планираним обимом и временским распоредом ревизије и важним ревизијским налазима, укључујући и све значајне недостатке у интерним контролама који су откривени током наше ревизије.

Такође, достављамо руководству Друштва изјаву да смо усклађени са релевантним етичким захтјевима у погледу независности и да ћемо их обавијестити о свим односима и осталим питањима за које се може разумно да се претпостави да утичу на нашу независност, и гдје је то могуће, о повезаним мјерама заштите.

Партнер на ревизорском ангажману чији је резултат овај извјештај независног ревизора је Невена Милинковић, Овлашћени ревизор.

Grant Thornton д.о.о. Бања Лука

Бања Лука, 15. март 2023. године

Исидора Џомбић
Managing Partner – Директор

Grant Thornton д.о.о. Бања Лука

Невена Милинковић
Овлашћени ревизор

Grant Thornton д.о.о. Бања Лука

ДРУШТВО ЗА УПРАВЉАЊЕ
ПЕНЗИЈСКИМ РЕЗЕРВНИМ ФОНДОМ
РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ А.Д. БАЊА ЛУКА

БИЛАНС УСПЈЕХА

За годину која се завршила 31. децембра 2022. године

ОПИС	Напомена	2022.	(У ВАМ) 2021.
Пословни приходи			
Приходи од пружених услуга повезаним правним лицима	5	1.065.587	918.113
Остали пословни приходи	6	17.340	17.340
		1.082.927	935.453
Пословни расходи			
Трошкови материјала	7	(4.719)	(3.451)
Трошкови горива и енергије	8	(14.444)	(8.929)
Трошкови плата, накнада плата и осталих личних примања	9	(447.333)	(467.435)
Трошкови производних услуга	10	(134.439)	(128.884)
Трошкови амортизације и резервисања	11	(32.076)	(43.589)
Нематеријални трошкови (без пореза и доприноса)	12	(82.131)	(70.350)
Трошкови пореза	13	(3.354)	(4.928)
Трошкови доприноса	13	(807)	(897)
		(719.303)	(728.463)
Пословни добитак		363.624	206.990
Финансијски приходи			
Приходи од камата		4.170	6.371
Добитак редовне активности		367.794	213.361
Остали расходи и губици		-	(3)
Добитак прије опорезивања		367.794	213.358
Порез на добитак	14	(38.944)	(21.196)
Нето добитак периода		328.850	192.162
Зарада по акцији:	24		
- Обична зарада по акцији		3.288,50	1.921,62

Напомене на наредним странама чине
саставни дио ових финансијских извјештаја.

Управа Друштва је саставила приложене финансијске извјештаје дана 16. фебруара 2023. године.
Приложени финансијски извјештаји ће бити достављени Надзорном одбору Друштва на давање
мишљења, а након тога и Скупштини Пензијског резервног фонда Републике Српске а.д. Бања Лука на
усвајање.

Потписано у име Друштва за управљање Пензијским резервним фондом Републике Српске а.д. Бања
Лука:

Милош Грујић
Директор

Славко Нинковић,
Руководилац рачуноводства

[Signature]

ДРУШТВО ЗА УПРАВЉАЊЕ
ПЕНЗИЈСКИМ РЕЗЕРВНИМ ФОНДОМ
РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ А.Д. БАЊА ЛУКА

БИЛАНС СТАЊА

На дан 31. децембра 2022. године

ОПИС	Напомена	31.12.2022.	(У ВАМ) 31.12.2021.
АКТИВА			
Стална средства			
Постројења и опрема	15	54.553	62.032
Остала дугорочна средства и разграничења		818	818
		55.371	62.850
Текућа средства			
Дати аванси		-	430
Краткорочна потраживања	16	1.565.551	1.259.609
Краткорочни финансијски пласмани	17	500.000	500.000
Готовински еквиваленти и готовина	18	131.971	91.174
Активна временска разграничења	19	17.662	14.228
		2.215.184	1.865.441
Укупна актива		2.270.555	1.928.291
ПАСИВА			
Капитал	20		
Акцијски капитал		100.000	100.000
Законске резерве		14.493	14.493
Статутарне резерве		7.247	7.247
Нераспоређени добитак ранијих година		1.742.512	1.550.350
Нераспоређени добитак текуће године		328.850	192.162
		2.193.102	1.864.252
Резервисања			
Дугорочна резервисања	21	32.789	24.744
Краткорочне обавезе			
Обавезе из пословања	22	7.157	18.528
Друге обавезе		555	488
Обавезе за порез на добитак	23	36.952	20.279
		44.664	39.295
Укупна пасива		2.270.555	1.928.291

Напомене на наредним странама чине
саставни дио ових финансијских извјештаја.

ДРУШТВО ЗА УПРАВЉАЊЕ
ПЕНЗИЈСКИМ РЕЗЕРВНИМ ФОНДОМ
РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ А.Д. БАЊА ЛУКА

ИЗВЈЕШТАЈ О ПРОМЈЕНАМА НА КАПИТАЛУ
За годину која се завршила 31. децембра 2022. године

	Акцијски капитал	Законске резерве	Статутарне резерве	Акумулирани нераспоређени добитак	(У ВАР)
Укупни капитал					
Стање, 1. јануар 2021. године	100.000	14.493	7.247	1.550.350	1.672.090
Добит/(губитак) за годину	-	-	-	192.162	192.162
Стање, 31. децембар 2021. године/01. јануар 2022. године	100.000	14.493	7.247	1.742.512	1.864.252
Добит/(губитак) за годину	-	-	-	328.850	328.850
Стање, 31. децембар 2022. године	100.000	14.493	7.247	2.071.362	2.193.102

Напомене на наредним странама чине саставни дио ових финансијских извјештаја.

ДРУШТВО ЗА УПРАВЉАЊЕ
ПЕНЗИЈСКИМ РЕЗЕРВНИМ ФОНДОМ
РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ А.Д. БАЊА ЛУКА

БИЛАНС ТОКОВА ГОТОВИНЕ
За период од 01.01. до 31.12.2022. године

ОПИС	2022.	(У ВАР)
2021.		
Токови готовине из пословних активности		
Приливи од купаца и примљени аванси у земљи	760.000	520.000
Остали приливи из пословних активности	3.126	2.958
Одливи по основу исплата добављачима и дати аванси у земљи	(186.882)	(136.304)
Одливи по основу исплата добављачима и дати аванси у иностранству	(1.031)	-
Одливи по основу исплата плата, накнада плата и осталих личних расхода	(476.057)	(534.285)
Одливи по основу пореза на добит	(22.272)	(26.104)
Остали одливи из пословних активности	(23.323)	(22.872)
Нето прилив/(одлив) готовине из пословних активности	53.561	(196.607)
Токови готовине из активности инвестирања		
Приливи од осталих финансијских средстава по амортизованој вриједности	500.000	-
Приливи по основу камата	3.789	6.371
Одливи по основу куповине некретнина, постројења и опреме	(16.553)	(13.566)
Одливи по основу осталих финансијских средстава по амортизованој вриједности	(500.000)	-
Нето прилив/(одлив) готовине из активности инвестирања	(12.764)	(7.195)
УКУПНИ ПРИЛИВИ ГОТОВИНЕ	1.266.915	529.329
УКУПНИ ОДЛИВИ ГОТОВИНЕ	(1.226.118)	(733.131)
НЕТО ПРИЛИВ/(ОДЛИВ) ГОТОВИНЕ	40.797	(203.802)
ГОТОВИНА НА ПОЧЕТКУ ОБРАЧУНСКОГ ПЕРИОДА	91.174	294.976
ГОТОВИНА НА КРАЈУ ОБРАЧУНСКОГ ПЕРИОДА	131.971	91.174

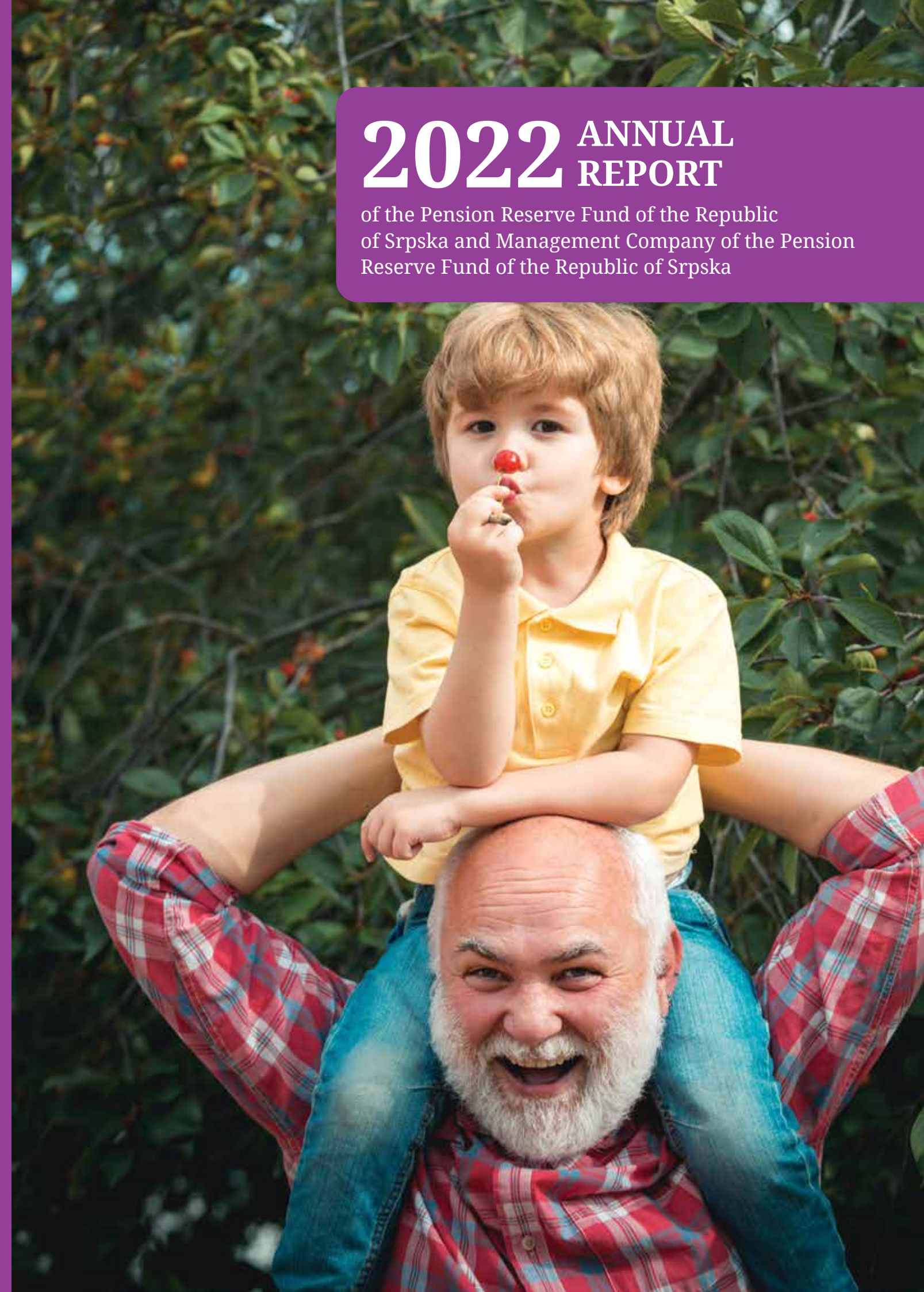
Напомене на наредним странама чине саставни дио ових финансијских извјештаја.

2022 ANNUAL REPORT

of the Pension Reserve Fund of the Republic of Srpska and Management Company of the Pension Reserve Fund of the Republic of Srpska

List of contents:

90	● Basic information on operating activities of the Pension Reserve Fund of the Republic of Srpska (PREF)
92	● The Letter of the Management Board
94	● Corporate governance
95	● PREF's financial outcome in 2022
99	● Rebalancing the PREF's portfolio
102	● Structure of PREF's portfolio
104	● Establishment of the first voluntary pension fund in the Republic of Srpska
104	● Team of the Management Company

Basic information on operating activities of the Pension Reserve Fund of Republic of Srpska (PREF)

	2012.	2013.	2014.	2015.	2016.	2017.	2018.	2019.	2020.	2021.	2022.
PREF's net income (million BAM)	6.02	7.4	8.42	6.74	4.85	5.01	6.1	8.6	8.42	10.42	6.16
Max. portion of profit available for payment to PDI Fund of RS (million BAM)	5.57	6.8	7.79	6.23	4.49	4.63	5.08	5.17	5.08	5.87	5.55
Dividend income (million BAM)	11.9	12.6	12.21	10.64	6.49	6.3	5.4	5.6	6.28	8.18	7.99
Interest income (bonds and deposits) (million BAM)	1.9	2.63	3.7	4.53	4.86	4.95	4.75	4.7	3.9	3.55	3.11
Investing in bonds and treasury bills (million BAM)	16.7	22.2	28.22	20.33	28.41	11.57	10.38	41.3	5.29	1.38	18.78
Investing in shares (million BAM)	0.44	0	0	0	0	0	0	0	3.97	22.9	17.09
PREF's net asset value (31.12.) (million BAM)	259	261	261.9	260.8	220.6	225.1	221.2	232.8	238.79	269.5	293.9
Value of bonds, deposits, treasury bills, cash and receivables (million BAM)	32.1	48.9	63.41	76.71	81.58	88.35	93.5	100.6	102.96	92.42	94.91
Number of companies under PREF's portfolio (31.12.)	593	504	445	415	376	346	301	289	283	315	322 ¹
Package of shares available for sale	207	199	132	57	92	90	101	127	96	84	69

¹ Total number of packages of shares (domestic and foreign issuers).

	2012.	2013.	2014.	2015.	2016.	2017.	2018.	2019.	2020.	2021.	2022.
Package of shares sold in full	44	48	29	9	13	10	16	10	6	8	9
Number of companies where share in ownership is partially reduced	2	2	1	1	0	0	0	0	0	1	1
Total value of sold shares (million BAM)	5.54	6.02	7.07	2.88	1.8	1.17	1.78	1.44	3.16	1.00	3.91
Number of bankruptcy processes came to an end (removed from portfolio)	41	41	29	25	26	22	19	11	6	8	10
Number of open bankruptcy cases	22	7	7	8	8	4	5	5	3	4	3
Realized loss based on bankruptcy, equity reduction, loss over equity and other expenses (million BAM)	5.23	6.66	6.22	7.28	4.97	5.61	1.84	1.5	2.11	1.09	0
Number of companies that paid out dividends	10	11	11	10	9	9	8	10	17	37	43 ²
Number of orders for sale and purchase of securities	789	817	419	416	335	270	289	288	375	340	299
Value of realized orders for sale and purchase of securities (million BAM)	29, 5	40.1	41.92	30.07	37.69	12.02	12.16	53.11	14.86	24.89	58.35
Number of shareholders' meetings held	400	336	243	212	218	209	180	179	166	172	161

² 6 domestic companies, 23 foreign companies and 14 foreign investment funds.

The Letter of the Management Board

During the last year, the value of assets under management increased by 24.39 million BAM or 9.05% and now amounts to 293.9 million convertible marks, which contributes to the increase and preservation of our portfolio. Revenue growth of 5.7% was recorded and revenue of 14 million BAM was achieved.

Our results are the result of government support for activities carried out on domestic and foreign financial markets. As before, our investment activities are carried out in accordance with specific and measurable principles of safety, liquidity, diversification and profitability.

The net profit amounted to 6.16 million BAM. This amount takes into account the application of the International Financial Reporting Standard - IFRS 9. The implementation of this standard represents a significant challenge in our business and in reporting our results. This standard replaces International Accounting Standard 39. Its implementation introduces new requirements regarding the classification of financial instruments and their impact on the fund's results. The implementation of IFRS 9 significantly affects the business of all institutions and companies, as it introduces additional uncertainty and challenges from the point of view of management and reporting. The expected changes primarily affect the area of classification and measurement of investments for investment and pension funds. Specifically, changes in the fair value of financial assets marked to fair value through profit or loss are reflected in the fund's net result. Therefore, changes in market prices directly affect the result of the current period. In our case, the decrease in the value of assets on foreign markets during 2022 amounted to 4.99 million BAM. Despite the fact that this loss was not realized, it is reflected in the net result.

If we had had the opportunity to decide not to apply the standard and if there had been a possibility of hedging foreign financial instruments, net profit would have amounted to 11.16 million BAM. Despite this, we can be satisfied.

By law, part of the annual net profit can be paid out to the founder, i.e., the Pension and Disability In-

surance Fund, provided that the amount of the net profit paid out does not exceed 50% of the value of dividends received in cash by the Reserve Fund and 50% of the interest income earned by the Reserve Fund. If the Assembly of PREF decides to pay dividends, taking into account the prescribed maximum amount, the previous practice, and investment needs for liquidity, a dividend of 5.24 million BAM can be paid out. This amount is equal to the average of the annual dividends paid out so far. As a reminder, the total amount of accumulated profit for 12 years of the Fund's operation is 89.6 million BAM, and the dividends paid out, taking into account the above, amount to approximately 68 million BAM.

During the past year, we sold packages of shares in nine issuers at an auction using an "all or nothing" method. Our policy for selling shares is not to sell them only because of buyers' interests at a given moment but to sell them at adequate prices that we consider appropriate at a given moment. The effect of these sales was a cash inflow of BAM 2.31 million and a realized gain of BAM 192,408.07.

The described indicators are the result of our strategy since the foundation - constant and long-term restructuring of the portfolio. The strategy implies investing in liquid financial instruments with stable returns and investing in instruments with higher risk and potential for higher profits. In inflationary conditions, excessive focus on debt financial instruments carries with it additional risks of loss of real value. In this regard, we are determined to continue investing in foreign financial instruments with the aim of increasing the profitability of PREF while maintaining approximately the same level of portfolio risk. Hedging activities of proprietary financial instruments abroad were started. The money obtained by investing abroad will support the domestic economic system. As before, we are ready to continue supporting the fiscal framework of Republika Srpska by paying dividends, investing in domestic bonds and developing new domestic financial instruments.

The Reserve Fund's investment goals are rebalancing the portfolio to optimize the structure of assets, risks and returns in a five-year period, with a port-

folio approach strategy, in order to increase the value of capital in the long term and achieve current inflows, and to provide support for the long-term financial sustainability of mandatory pension insurance. Our mission is to take care of the elderly population. We will continue to maintain the current course in order to provide long-term support for the Republika Srpska pension system.

Through participation in the work of management and supervisory boards in companies from PREF's portfolio, we strive to support the business of issuers from our portfolio and participate in achieving better business results of those companies. We will continue to work on improving corporate governance in companies from the PREF portfolio. In accordance with the adopted investment policy, we will perform the management function through constant cooperation with our representatives in those companies. In addition, we will advocate the adoption of a dividend policy for those issuers that do not pay dividends.

In addition to fulfilling the mission of the Pension Reserve Fund, through various activities and donations to the PREF Management Company, we try to help pensioner associations, pensioners, and persons with disabilities. The previous actions have proven to be effective, which gives us confirmation

that we should continue similar activities in the future.

We are proud of our cooperation with the Government of the Republic of Srpska and the Pension and Disability Insurance Fund. We will strive to continue improving portfolio management activities on the portfolio principle in the domestic and foreign financial markets with the aim of reducing the concentration of price risk. Through several different strategies abroad, we will choose those strategies that maximize the ratio of risk and return, and our further investment activities will be based on the results. Some bad experiences we had, which were not deprived of any management system, will serve as a lesson for the future, positively influencing the learning curve of our organization and our employees. The incentive for the result will serve us as a guiding idea in the development of investment activities, with strict control of the risks taken. We are convinced that long-term exposure to an acceptable level of risk has a positive impact on PREF as a conservative investor.

Last but not least, we are proud of the good functioning and organization of business in the PREF Management Company. The results of PREF would not exist without the daily efforts of the employees.

Ph.D. Miloš Grujić
Director

MA Ljiljana Amidžić-Gligorić
Executive Director

Ph.D. Saša Stevanović, FRM
Executive Director

Corporate governance

Shareholders assemblies and membership in issuer’s bodies under the PREF’s portfolio

In 2022, we kept our commitment to raising the level of corporate culture in companies in which we participate as owners. In the last year, 161 shareholders’ assemblies under the PREF’s portfolio were held. Our experience from 2,982 shareholder assemblies from 2011 increased our corporate experience and showed us the practical problems of the companies in our portfolio regarding corporate activities. Our personal experience provides us with additional information on the activities of the companies under our portfolio and is considered a significant basis for our managerial activities. In 2022, our communication with companies, institutions of the capital market, and other institutions in the Republic of Srpska was supported by 539 letters. The goal of our correspondence is motivated by the desire for open-minded and interactive solutions to problems that we are faced with in managing our portfolio.

Our investments in shareholders’ companies are also traced via membership in the management bodies. On 31 December 2022, we were members of 28 management bodies, of which 7 company representatives are employed in Management Company.

Initiated lawsuits and rights of dissenting shareholder

In 2018, the Law on the Pension Reserve Fund of the Republic of Srpska was amended, which brought changes concerning the possibilities of investing in other forms of assets. Also, the changes were in the exposure limitations of the investments and the specific basis for calculating the management fee.

The amendments on Law of PREF from 2018 and 2021 extended the forms of PREF’s property through the introduction of projects with contractual co-financing or other financial agreements in Bosnia and Herzegovina, OECD, EU and CEFTA countries, with international financial organizations and multilateral development banks (joint ventures), sharing

the investment risk. Also, the possibility of investing property expanded the circle of potential domestic and foreign issuers and redefined conditions in that part, to the form of the repurchase agreements. The new legal solutions, as well, give possibilities for the Management Company to manage more pension and other investment funds.

In 2019, the Company Law was amended, which made changes in the area related to the use of rights of dissenting shareholders. Essentially, the changes made specific exceptions regarding allowed acting of a joint-stock company, in such situations due to the obligations arising from international treaties, i.e. the obligations as part of the process of stabilization and association with the European Union, concerning mostly harmonizing acts. Also, changes were made in regulating the determining the value of shares when using the rights of the dissenting shareholders.

In terms of the activities regarding court proceedings, just like in the previous period, PREF representatives have carried out the preparation of court proceedings such as the collection of documentation, evidence, analysis of justifiability of conduct of proceedings, as well as actions taken before courts such as representation at hearings, preparation, and filing of initial submissions, submissions in general and legal remedies, finding methods for a peaceful resolution of proceedings, collection of claims, etc. taking into account the existing circumstances.

Surely it is important to emphasize that several final decisions have been made, and the collection of receivables has been realized in some cases. The amount of PREF estimated court proceedings on 31 December 2022 was BAM 1,011,281 and the structure is based on the use of rights of dissenting shareholders, the sale of shares through court on the basis of an obligation to takeover, as well as the receivables for the compensation of damage.

In 2023, actions will be taken before the competent authorities to complete the initiated court proceedings, as well as the planned activities to initiate new proceedings with the aim of protecting the Fund’s property.

PREF’s financial outcome in 2022

In consideration of PREF’s income realized on basis of dividends paid by the companies under its portfolio, the dividend has been paid by 43 companies under the PREF’s portfolio in the total amount of BAM 7,998,504 (which makes 2% less than in 2021). As before, dominant participation in total dividend income is held by the Telekom Srpske’s dividend, which was paid in 2022 in the total amount of BAM 3,918,319 which makes around 50% of total dividend income (in some previous years the percentage was even higher). In addition to Telekom Srpske, there are a few other domestic issuers under the PREF’s portfolio (GP Krajina a.d. Banja Luka, TGT a.d. Laktaši, Meridian a.d. Banja Luka, Gas Promet a.d. Istočno Sarajevo, Romanijaputevi a.d. Sokolac) which pay a certain portion of profit to shareholders through dividends each year, and it

was first time for RZR “Ljubija” a.d. Prijedor to decide to pay the dividend. Unlike previous years, in 2020 we started with equity investments in foreign stock exchanges, and in 2022 we significantly made such investments, so the total number of companies that paid out dividends was 43 (6 domestic companies, 23 foreign companies and 14 foreign investment funds).

The share of dividend income in the operating income of the PREF in 2022 amounted to 72%, which is more than in 2021 (70%). As in previous years, the business activity in 2022 was in favor of achieving a long-term goal - that the PREF’s profit does not depend on the payment of a dividend of one joint-stock company under the portfolio.

Domestic companies that paid out dividends in 2022

Issuer	Code of issuer	Record date	% of PREF in the issuer on the evaluation date	Number of PREF's shares on the evaluation day	Dividend per share in BAM	Dividend in BAM
Telekom Srpske a.d. B. Luka	TLKM-R-A	15.07.2022.	8.7437	42,685,269	0.09179559	3,918,319
RZR Ljubija a.d. Prijedor	LJUB-R-A	27.04.2022.	10.00	5,077,739	0.2954	1,499,999
RZR Ljubija a.d. Prijedor	LJUB-R-A	05.09.2022.	10.00	5,077,739	0.2954	1,499,999
Krajina GP a.d. Banja Luka	KRJN-R-A	21.07.2022.	16.5838	1,872,179	0.18	336,992
TGT a.d. Laktaši	TGTN-R-A	20.05.2022.	6.9075	67,008	2.,58	172,881
Sarajevo - Pale	GPIS-R-A	15.06.2022.	10.0000	469,063	0.0312	14,613
Romanijaputevi a.d. Sokolac	ROPT-R-A	23.12.2022.	10.0000	785,139	0.015	11,777
Total:						7,454,580

Foreign companies and investment funds that paid out dividends in 2022			
	Issuer	Code of Issuer	Dividend in BAM
Total SA		TOT	62,989
AT&T Inc		T	54,659
BASF SE		BASFN	45,219
Allianz SE		ALV	42,246
Rio Tinto PLC		RIO	40,028
UniCredit SpA		CRDI	31,567
iShares International Select Div ETF		IDV	28,614
Schwab US Dividend Equity ETF		SCHD	26,485
Arkema SA		AKE	20,536
Invesco S&P 500 High Dividend Low Volatility ETF		SPHD	16,162
PPG Industries Inc		PPG	16,151
Sanofi-Aventis S.A.		SNW	15,631
Paramount Global		VIAC	14,662
iShares Select Dividend ETF		DVY	13,694
iShares Core EURO STOXX 50 UCITS ETF EUR (Dist)		EUN2	13,156
Colgate-Palmolive Company		CL	12,358
Schneider Electric SE		SCHN	10,777
iShares MSCI Europe ex-UK UCITS ETF EUR (Dist)		IQQU	10,270
International Business Machines		IBM	8,412
iShares STOXX Europe 600 Health Care UCITS ETF (DE)		EXV4	6,717
iSHARES EURO DIVIDEND		IQQA	6,107
FedEx Corporation		FDX	5,048
iShares FTSE 250 UCITS ETF GBP (Dist)		MIDD	4,494
iShares STOXX Europe 600 Personal & Household Goods UCITS		EXH7	4,152
Invesco Dynamic Food & Beverage ETF		PBJ	4,078
Prologis Inc		PLD	3,565
AbbVie Inc		ABBV	3,512
Coca-Cola Co		KO	3,217
General Motors Company		GM	3,094
iShares STOXX Europe 600 Financial Services UCITS		EXH2	3,030
Apple Inc		APPL	2,726
iShares STOXX Europe 600 Food & Beverage UCITS		EXH3	2,704
Diamondback		FANG	2,685
Invesco QQQ Trust		QQQ	2,113
CVS Health Corp		CVS	1,795
General Electric		GE	865
NVIDIA Corporation		NVDA	404
Total:			543,924

Interest income

Based on investments in bonds and deposits in 2022, the PREF realized interest income in the amount of BAM 3,110,444 which declined 12.39% compared to 2021, due to the previous general decline in effective interest rates. The interest income is a result of the restructuring of the PREF’s portfolio with the aim of reallocating the assets from risky financial instruments, which did not exercise positive effects on increasing the assets of the PREF, and transfer in

less risky financial assets such as bonds and treasury bills, which delivers a stable and certain yield, and inflows known in advance.

The main goal of the Management Company is to continue restructuring assets, which will make a prerequisite to keep improving the financial results of the PREF in the future and provide continuity in paying dividends to the Pension and Disability Insurance Fund of RS.

Realised income/loss from sale of securities

In 2022, net profit on the sale of packages of shares was realized in the amount of BAM 587,811 as a result of an ongoing process of restructuring the portfolio. Realized profit based on the sale of shares and bonds amounted to BAM 1,261,316 while realized losses from sales amounted to BAM 673,505. Including positive and negative exchange differences, positive effect from sale is even higher.

Operating expenses

Total operating expenses in 2022 amounted to BAM 1,605,571 including reimbursement to the Management Company, depositary fees, the cost of trading on the Banja Luka Stock Exchange, custody fees, etc.

Unrealized gains and losses

At the End of 2022 PREF had 16.89 million invested in foreign stock exchanges and according to IFRS 9 classified that assets as “fair value through profit and loss”. Therefore, in 2022 there were unrealized

gains in the amount of BAM 9,250,069 and unrealized losses in the amount of BAM 14,249,971, which resulted in BAM 4,999,902 of total unrealized loss. Nevertheless, capacity to pay the dividend was not decreased.

Payment of profit to the Pension and Disability Insurance Fund of the RS

The law sets forth the possibility of the profit payoff to the founder, in particular, the Pension and Disability Insurance Fund of the Republic of Srpska, PREF’s net profit in 2022 amounted to BAM 6,157,464 in accordance with Article 8 of the Pension Reserve Fund Act: “Annual Net Profit of the Reserve fund, based on the decision of Reserve fund authorities, can be paid to the founder exclusively to finance current pension beneficiaries, provided that the amount of net profit paid does not exceed 50% of the dividend value received in cash by the Reserve fund and 50% of interest income generated by the Reserve fund,” Concerning investment plans and liquidity capacity, according to the PREF’s Assembly rules on paying dividends to the Pension and Disability Insurance Fund of the RS, the amount at which dividend can be paid out is around 5 million BAM.

Abbreviated Profit and Loss Account of the PREF	
Description of income/profit	Amount (BAM)
Dividend income	7,998,505
Interest income	3,110,444
Realised profit from sale of shares	1,261,316
Realized positive exchange differences	1,499,102
Other income	75,039
Total realized income:	13,944,406
Description of expenses/losses	Amount (BAM)
PREF’s operating expenses	1,605,571
Realised losses from sale of shares	673,505
Realized negative exchange differences	506,460
Other expenses	1,504
Total realized expenses:	2,787,040
Total realized profit	11,157,366
Unrealized gains and losses	
Unrealized gains	9,250,069
Unrealized losses	14,249,971
Total unrealized profit/(loss)	(4,999,902)
Total profit:	6,157,464

Rebalancing the PREF's portfolio

By establishing the Pension Reserve Fund in 2011, the Act defined the framework for managing the PREF's portfolio. The core investment principles set by the legal framework are the security principle, the principle of diversification, the liquidity principle and the principle of profitability. In order to determine the framework and activities of daily portfolio management as well as management by Key performance indicators, the said principles are quantified in the following way. The principle of security of the fund's assets – the fund will invest in financial instruments of issuers with high credit ratings - low risk. The following instruments covered by definition: „financial instruments with high credit ratings, i.e. low risk“, are:

- cash, cash equivalents, deposits and certificates of deposit with banks in Bosnia and Herzegovina,
- state and entity debt securities, and debt securities of the Brčko District and Central Bank of Bosnia and Herzegovina and debt securities for which they give guarantee,
- municipal bonds and bonds with guarantee of local municipalities in Republic of Srpska and municipal and cantonal bonds in Federation of Bosnia and Herzegovina, and
- foreign debt securities issued by state or by legal entity with credit ratings in investment range, assigned by external institutions, which are registered by European Banking Authority and those in trade on stock markets in OECD, EU and CEFTA countries.

The principle of portfolio diversification - the investment will be made in financial instruments that vary according to the type and issuers, as well as to other features. Diversification is achieved by investing in financial instruments whose yields has relatively low positive correlation, negative correlation, or is indifferent.

The principle of liquidity - the investment will be made in financial instruments that can be quickly and efficiently bought and sold at a relatively uni-

form and stable price, as well as financial instruments whose cash flow is certain and known in advance.

The principle of profitability - investment will be made in such a way that the structure of the fund's portfolio includes financial instruments that, with respect to the previous principles, deliver the highest yield at the risk level taken.

In the period from 2011 to 2022, the operationalization of the principles set and daily activities of management of the company and its employees achieved results as follows.

Although the trend in the increase of low-risk assets remains, there are financial instruments that do not operate in the fund's portfolio, which accounts are blocked and their liquidation and bankruptcy are expected in the coming period. A significant number of issuers under the PREF's portfolio (88 issuers) had blocked accounts at the end of 2022 and bankruptcy or liquidation can be expected according to the applicable legal regulations.

From the beginning of 2011 until the end of 2022, we sold 257 packages of shares, a number from which 9 refers to the year 2022. There is a declining trend in this selling activity compared to the first three years of operations, mostly because of the deficit of interest in this kind of asset. The principle of diversification of the portfolio was already at stake by the establishment of PREF. Through a process of restructuring in the past years, significant inflows from the sale of shares under the portfolio and dividend income from companies under the portfolio have been accomplished, which made growth in the value of liquid assets with relatively stable yields. We may point out the fact that in the past twelve years the Pension and Disability Insurance Fund received dividends in the total of BAM 68 million. Development movements in the past years in financial markets in Europe, the conditions of negative interest rates, and record market capitalization of issuers gave priority to domestic financial instruments over foreign ones. Unlike previous years, in 2020 we started with equity investments in foreign stock exchanges, and in 2022 we significantly made

such investments in the amount of around 17 million BAM which is 6% of total asset value.

The next period represents a period of investment, with increased exposure to risky instruments, with the aim of achieving higher profitability rates. Considering that we are interested in developing specific knowledge and experience for investing in direct placements, which pose a higher risk exposure, amendments to the Law on PREF have been adopted to include international financial institutions in

these forms of investments. With these potential partners, the chance of sharing risks is gained with the acquisition of specific knowledge. Under the adopted Investment policy and detailed terms, there are possibilities to invest in instruments with certain risk levels such as shares and bonds of joint-stock companies, capital shares in investment funds, etc. In this way, in addition to the expected increase in profitability, we will use future inflows and liquidity to support activities in the Republic of Srpska.

The portfolios of pension funds are characterized by mostly conservative forms of financial instruments. Starting from the investment structure of PREF during its establishment, the policy was led to a restructuring of the portfolio by reducing contribution in the equity financial instruments and by increasing the equity in debt financial instruments. The decisions from the previous period increased the safety, liquidity, and profitability of the portfolio following the principle of diversification. Embed framework of the investment policy, adopted by the PREF’s Assembly, provides us with strong support to keep

leading conservative investment policy to support the long-term viability and stability of the pension system of the Republic of Srpska. Traditionally, pension funds are conservative investors who prefer the security of investments. The long-term goal of PREF is to ensure the structure of the portfolio with a dominant share of debt securities, money market instruments, and bank deposits. The Investment policy in 2022 gave us the opportunity to invest in equity instruments in foreign stock exchanges, so the aim to increase liquidity was supported.

The structure of PREF assets per year

Date	Shares of joint stock companies	Shares in non-corporated companies	Bonds, deposits, treasury bills, cash, receivables, accrued expenses and deferred income
31.12.2011	215,030,191 BAM (81.42%)	29,748,947 BAM (11.26%)	19,320,096 BAM (7.32%)
31.12.2012	197,529,023 BAM (76.34%)	29,150,730 BAM (11.27%)	32,073,283 BAM (12.40%)
31.12.2013	183,318,276 BAM (70.14%)	29,129,858 BAM (11.14%)	48,926,710 BAM (18.72%)
31.12.2014	169,924,456 BAM (64.74%)	29,129,830 BAM (11.10%)	63,414,377 BAM (24.16%)
31.12.2015	156,931,906 BAM (59.84%)	28,611,058 BAM (10.91%)	76,710,413 BAM (29.25%)
31.12.2016	111,486,358 BAM (50,30%)	28,543,257 BAM (12,88%)	81,584,386 BAM (36,81%)
31.12.2017	109,362,603 BAM (48.34%)	28,543,257 BAM (12.62%)	88,348,357 BAM (39.04%)
31.12.2018	99,314,434 BAM (44.88%)	28,495,047 BAM (12.87%)	93,498,152 BAM (42.25%)
31.12.2019	104,456,972 BAM (44.73%)	28,495,047 BAM (12.20%)	100,573,668 BAM (43.07%)
31.12.2020.	108,241,105 BAM (45.16%)	28,495,047 BAM (11.89%)	102,963,891 BAM (42.95%)
31.12.2021.	149,318,165 BAM (55.14%)	28,495,047 BAM (10.52%)	92,984,688 BAM (34.34%)
31.12.2022.	166,597,785 BAM (56.38%)	28,495,047 BAM (9.64%)	100,423,035 BAM (33.98%)

The principle of liquidity is achieved by investing in financial instruments that can be rapidly and efficiently bought and sold at a relatively uniform and stable price, as well as financial instruments whose cash flow is certain and known in advance. The liquidity of PREF is managed by the quarterly liquid-

ity plans, and when keeping in mind that the only obligation of PREF is the payment of dividends, our commitment is to invest the surplus of liquid assets in low-risk financial instruments that are liquid, or which cash flow is known in advance.

PREF’s portfolio liquidity movement

Date	Fair value	Contribution in NAV of the PREF
31.12.2022	168,949,882	57.48
21.12.2021	176,281,242	65.00
31.12.2020	150,625,976	63.08
12.31.2019	142,221,924	60.9
12.31.2018	129,885,575	58.69
12.31.2017	134,380,641	59
12.31.2016	125,283,386	56.8
12.31.2015	141,986,187	54.14
12.31.2014	131,176,514	49.98
12.31.2013	119,825,727	45.86

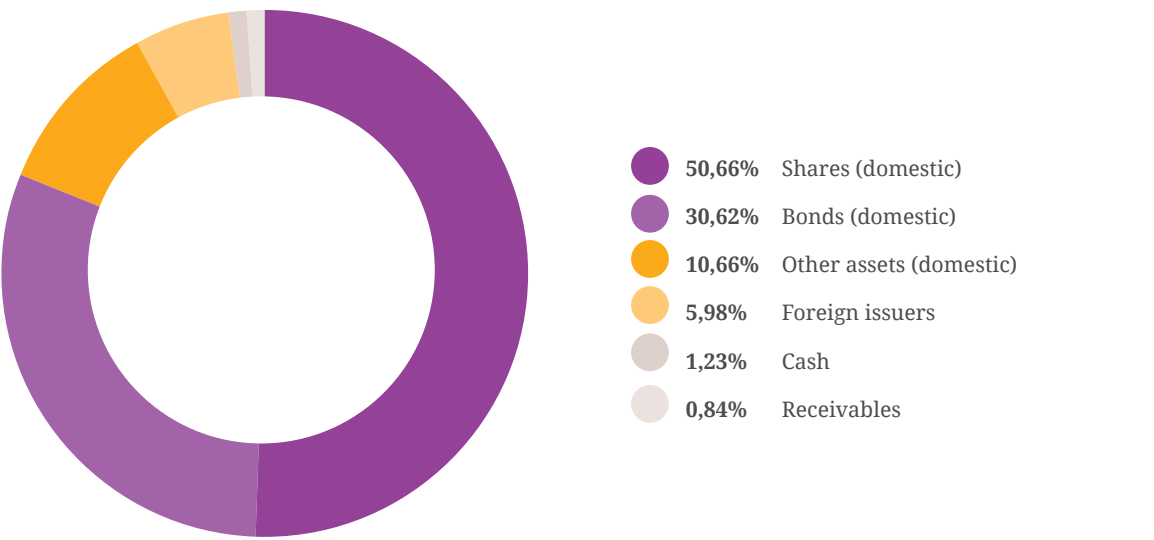

Structure of PREF’s portfolio

Considering the structure of the PREF’s portfolio, the Republic of Srpska’s Telekom (23.19%) and Power Utility of the Republic of Srpska (12.47%) have a dominant place. By restructuring the portfolio, the assets obtained from the sale of shares and dividend income were mainly invested in bonds and deposits, and partly in foreign stock companies and ETFs. Such activity has resulted in contributions in

bonds to BAM 91.28 million, currently amounting to 30.89%, and with other liquid assets amounts to 57.48%. The structure of the portfolio at the annual level is planned by taking into account the potential payment of dividends to the Pension and Disability Insurance Fund and the impairment of liquidity risk on that basis.

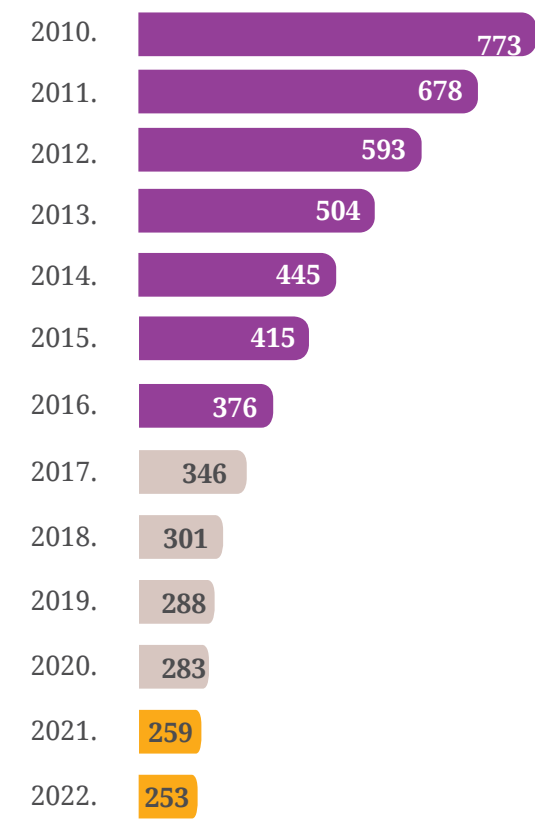
End of the Year	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Cash	1,416,904	857,552	1,855,973	2,325,183	6,584,872	10,204,849	4,341,296	7,787,574	8,564,945	3,630,003
Deposits and Financial placements	11,700,000	4,700,000	4,500,000	0	1,500,000	4,500,000	1,300,000	0	0	0
Receivables, accrued expenses and deferred income	955,838	2,604,435	4,924,391	3,893,343	3,290,401	2,236,047	76,567	2,271,729	2,628,481	2,492,411
Domestic issuers	247,302,102	254,306,677	250,973,013	215,395,475	214,878,944	204,366,737	227,807,824	225,380,521	237,846,769	271,710,417
Shares	183,318,276	169,924,455	156,931,906	111,486,358	109,362,603	99,314,434	104,456,972	103,923,956	127,560,460	149,706,179
Bonds	31,883,605	48,647,393	65,430,049	75,365,860	76,973,085	76,557,256	94,855,805	92,409,237	81,230,330	90,491,438
Other assets	32,100,221	35,734,828	28,611,058	28,543,257	28,543,257	28,495,047	28,495,047	29,047,327	29,055,979	31,512,800
Foreign issuers	0	0	0	0	0	0	0	4,260,220	21,757,706	17,682,337
Shares								995,313	13,439,581	9,615,714
Bonds										790,731
Other assets (ETF's)								3,264,906	8,318,125	7,275,892
Total assets	261,374,844	262,468,663	262,253,377	221,614,001	226,254,218	221,307,633	233,525,687	239,700,043	270,797,901	295,515,167

In 2021 and 2022, the net asset value of PREF ranged from BAM 235.13 million to BAM 293.90 million. In previous years, for instance, comparing 2016 to 2015, the largest cause of fall in net value can be found in paying lower companies profitability in PREF portfolio which was the trigger for share price decline, but in the period 2017-2020 the declining trend was halted, and variation in assets value was more stable so that in period 2021-2022 asset value increased. Monthly reports on the net asset value of PREF are published by the 15th of the month for the previous month on the website of the Management Company (www.pref.rs.ba) and on the website of the Pension and Disability Insurance Fund RS (www.fondpiors.org). The number of domestic companies under the

PREF’s portfolio is constantly reducing. By reducing the number of companies, we believe that we will manage the portfolio risk more effectively and be able to take advantage of statistical and mathematical risk management instruments. On 31 December 2010, the number of companies amounted to 773 companies. Since its establishment, the number of domestic issuers has been reduced to 253, either by deletion due to disorganized records or due to the sale. In this way, in addition to the mandate to invest in accordance with the principles of safety, liquidity, profitability, and diversification, we are getting closer to a better inclusion of statistical and mathematical tools to assess risk.

Total number of companies under portfolio

Establishment of the first voluntary pension fund in the Republic of Srpska

Until 2017, in Bosnia and Herzegovina there have not been any mandatory or voluntary pension funds that comprised the second and third pillars. In the Republic of Srpska, Law on voluntary pension funds and pension plans was adopted in 2009, so it was a prerequisite for founding the first voluntary pension fund in 2017. PREF participated in the establishment of the first voluntary pension fund management company in the Republic of Srpska and Bosnia and Herzegovina, with the support of the Government of the Republic of Srpska, and partners: European Bank for Reconstruction and Development and Skupna pokojninska družba from Ljubljana (Triglav pokojninska družba as a new name).

The establishment of the first voluntary pension fund is an important step in the process of reforming the pension system in the Republic of Srpska, and it is important both for the financial sector in

the region and the society as a whole. The establishment of the European Voluntary Pension Fund Management Company (epf.ba) was completed at the end of 2017 but the period 2018 - 2022 was challenging for making an effort to gain a solid start.

The efficiency of the new Company's operations can be evaluated in the medium term, in which we expect the fund to significantly increase the size of the assets under management and expand the member base. We have great expectations from the Republic of Srpska's market, where we hope that employees, but also individuals, will primarily recognize the advantage and importance of voluntary pension insurance. So, in 2022 the Fund exceeded expectations and plans, and significantly expanded the number of members, which gives the opportunity for growth.

Team of the Management Company

Organisational structure

From the very beginning of its business activity in full capacity in 2011, there have been no changes in the Company with regard to the established organizational structure. However, after accepting the resignation of Darko Lakić on the 3rd of July 2018, after a public competition, the Supervisory Board appointed M.Sc Miloš Grujić as Director on the 23rd of October 2018. In accordance with the Regulation on internal organization and job classification, currently, there are 10 full-time employees in the Company. As earlier, the Company, as the employer, also fully followed and applied all of the legal regulations defining the area of employment in 2022.

What especially stood out in all previous Business Reports, even in the statement of operations for 2022, we can proudly say that all employees have at least a university degree, three employees hold a master's degree in Economics, and currently, one employee is in the process of acquiring the title of magistrate/master. At this moment there were two employees with a Ph.D. degrees in Economics. As the area of business activity is a complex and constantly changing field of the economy, continuous training of employees is necessary as there is a broad awareness and culture of continuous training in the Company.

Additional qualifications of employees

We would like to emphasise that, in addition to higher education, employees in the Company have significant work experience, and continuously acquire additional licenses and certificates, The Company is an institutional investor where 80% of employees are licensed investment managers, At the end of 2022, additional licenses of employees are as follows:

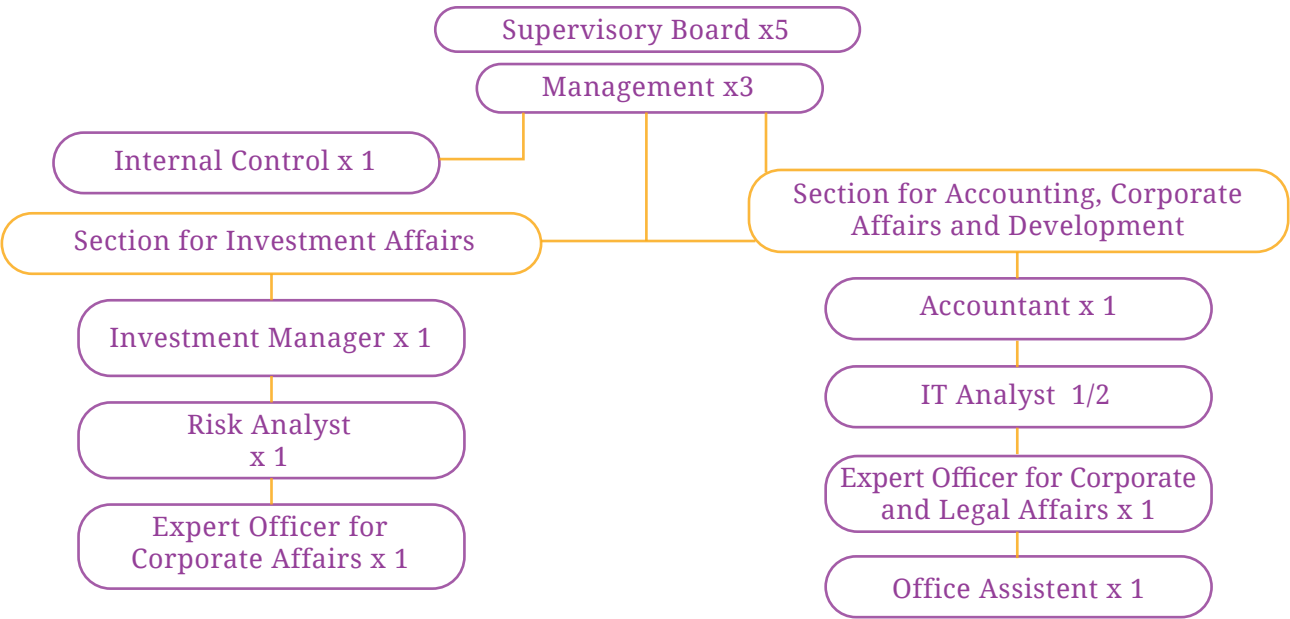
- Investment Manager (seven employees),
- Financial Risk Manager-FRM® (one employee)
- Chartered Certified Accountant (four employees),
- Certified Assessor (seven employees),
- Broker-dealer (four employees),
- Investment Advisor (one employee),
- Forensic Accountant (one employee),
- Bar exam (two employees),
- Court Expert in Economy (four employees),
- Internal Auditor (three employees),
- Certified Financial service auditor CFSA (one employee),

- Quality Assessment of Internal Audit Services Certificate (one employee), and
- Financial Management and Controlling Certificate (one employee).

Management Company is organised as follows:

- Supervisory Board having five members;
- Management Board consisting of a manager and two executive managers;
- Internal Control currently has one employed internal auditor, and its work is independent from the sector;
- Sector for Investment Operations managed by Executive Manager for Investments, three employees: two investment managers and associate for corporate affairs;
- Sector for Accounting, General Affairs and Development managed by Executive Manager for Accounting, General Affairs and Development, with four employees: accountant, business secretary, associate for legal affairs and an IT expert.

Organizational structure in the company

Independent Auditor's Report

Grant Thornton d.o.o. Banja Luka
Vase Pelagića 2/IV
78 000 Banja Luka
Republika Srpska
Bosna i Hercegovina

T +387 51 211 509; +387 51 211 294
F +387 51 211 501
E office@ba.gt.com
www.grantthornton.ba

To the Supervisory Board and Management of the Pension Reserve Fund Of the Republic of Srpska a.d. Banja Luka

Opinion

We have audited the accompanying financial statements of the Pension Reserve Fund Of the Republic of Srpska a.d. Banja Luka (hereinafter: "the Fund"), which comprise of the statement of financial position – balance sheet as at 31 December 2022, the statement of profit or loss – income statement, the statement of changes in net assets of the Fund and the statement of cash flows for the year then ended, and notes to the financial statements including a summary of significant accounting policies.

In our opinion, the accompanying financial statements present fairly, in all material respects, the financial position of the Fund as at 31 December 2022, as well as its financial performance and cash flows for the year then ended, in accordance with the legal accounting framework applicable to the Fund.

Basis for Opinion

We conducted our audit in accordance with International Standards on Auditing. Our responsibilities under those standards are further described in the Auditor's Responsibilities for the Audit of the Financial Statements section of our report. We are independent of the Fund in accordance with the International Ethics Standards Board for Accountants' Code of Ethics for Professional Accountants (IESBA Code) and we have fulfilled our other ethical responsibilities in accordance with these requirements and the IESBA Code. We believe that the audit evidence we have obtained is sufficient and appropriate to provide a basis for our opinion.

Other Matters

The Fund's financial statements as at and for the year ended 31 December 2021 were audited by another auditor, who expressed an unqualified opinion in the report dated 6 April 2022 (unqualified opinion with emphasis of matter).

Emphasis of Matter

We draw attention to notes 2.2 and 3.5 to the accompanying financial statements, which disclose that the calculation of the net value of the Fund's assets was carried out in accordance with the Regulation on the methodology for determining the net value of the assets of the Equity Fund and the Restitution Fund of the Republic of Srpska ("Official Gazette of the Republic of Srpska", no. 95/06, 2/07, 7/07 and 120/08), with the provisions in certain segments deviating from the requirements of the Law on Accounting and Auditing of the Republic of Srpska and the relevant framework for investment funds.

Our opinion is not modified in respect of the matter emphasized.

Responsibilities of Management for the Financial Statements

The Fund's Management is responsible for the preparation and fair presentation of the financial statements in accordance with the accounting regulations of the Republic of Srpska and the Law on the Pension Reserve Fund of the Republic of Srpska and for such internal control as the Fund's Management determines is necessary to enable the preparation of financial statements that are free from material misstatement, whether due to fraud or error.

In preparing the financial statements, the Fund's Management is responsible for assessing the Fund's ability to continue as a going concern, disclosing, as applicable, matters related to going concern and using the going concern basis of accounting.

Those charged with governance are responsible for overseeing the financial reporting process of the Fund.

Auditor's Responsibilities for the Audit of the Financial Statements

Our objectives are to obtain reasonable assurance about whether the financial statements as a whole are free from material misstatement, whether due to fraud or error, and to issue an auditor's report that includes our opinion. Reasonable assurance is a high level of assurance, but is not a guarantee that an audit conducted in accordance with ISAs will always detect a material misstatement when it exists. Misstatements can arise from fraud or error and are considered material if, individually or in the aggregate, they could reasonably be expected to influence the economic decisions of users taken on the basis of these financial statements.

As part of an audit in accordance with ISAs, we exercise professional judgement and maintain professional scepticism throughout the audit. We also:

- Identify and assess the risks of material misstatement of the financial statements, whether due to fraud or error, design and perform audit procedures responsive to those risks, and obtain audit evidence that is sufficient and appropriate to provide a basis for our opinion. The risk of not detecting a material misstatement resulting from fraud is higher than for one resulting from error, as fraud may involve collusion, forgery, intentional omissions, misrepresentations, or the override of internal control;
- Obtain an understanding of internal control relevant to the audit in order to design audit procedures that are appropriate in the circumstances, but not for the purpose of expressing an opinion on the effectiveness of the Fund's internal;
- Evaluate the appropriateness of accounting policies used and the reasonableness of

- accounting estimates and related disclosures made by Management;
- Conclude on the appropriateness of the use of the going concern basis of accounting and, based on the audit evidence obtained, whether a material uncertainty exists related to events or conditions that may cast significant doubt on the Fund's ability to continue as a going concern. If we conclude that a material uncertainty exists, we are required to draw attention in our auditor's report to the related disclosures in the financial statements or, if such disclosures are inadequate, to modify our opinion. Our conclusions are based on the audit evidence obtained up to the date of our auditor's report. However, future events or conditions may cause the Fund to cease to continue as a going concern;
- Evaluate the overall presentation, structure and content of the financial statements, including the disclosures, and whether the financial statements represent the underlying transactions and events in a manner that achieves fair presentation.

We communicate with those charged with governance regarding, among other matters, the planned scope and timing of the audit and significant audit findings, including any significant deficiencies in internal control that we identify during our audit.

We also provide the Fund's Management with a statement that we have complied with relevant ethical requirements regarding independence, and that we will communicate to them all relationships and other matters that may reasonably be thought to bear on our independence, and, where applicable, the related safeguards

The engagement partner on the audit resulting in this independent auditor's report is Nevena Milinković, Certified auditor.

Grant Thornton d.o.o. Banja Luka
Banja Luka, 15 March 2023

Isidora Džombić
Managing Partner – Director
Grant Thornton d.o.o. Banja Luka

Nevena Milinković
Certified auditor
Grant Thornton d.o.o. Banja Luka

PENSION RESERVE FUND OF THE
REPUBLIC OF SRPSKA A.D. BANJA LUKA

STATEMENT OF PROFIT OR LOSS – INCOME STATEMENT
From 01.01.2022 to 31.12.2022

	Item	Note	2022	(In BAM) 2021
REALIZED INCOME				
Operating income			11.108.949	11.732.849
Income from dividends		5	7.998.505	8.181.168
Interest income and amortization of the premium (discount) based on securities with a fixed maturity date and other operating income		6	3.110.444	3.551.681
Realized gains		7	2.835.457	1.447.405
Realized gains from the sale of financial assets at fair value through the income statement			712.896	461.714
Realized gains from the sale of financial assets at fair value through other comprehensive income			548.420	923.892
Realized positive exchange differences			1.499.102	50.685
Other realized gains			75.039	11.114
Financial income			-	13.021
REALIZED EXPENSES				
Operating expenses			(1.605.571)	(1.310.494)
Management company fee		8	(1.065.587)	(918.113)
Other operating income		9	(539.984)	(392.381)
Costs of buying and selling securities			(69.133)	(38.626)
Depository bank fees			(34.800)	(31.900)
Expenses based on taxes			(126.704)	(50.348)
Other permitted expenses of the fund			(309.347)	(271.507)
Realized losses		7	(1.181.469)	(1.460.402)
Realized losses from the sale of financial assets at fair value through the income statement			(326.855)	-
Realized losses from the sale of financial assets at fair value through other comprehensive income			(346.650)	(279.721)
Realized negative exchange differences			(506.460)	(93.237)
Other realized losses			(1.504)	(1.087.444)
Financial expenses			-	-
REALIZED PROFIT / (LOSS) BEFORE TAXES			11.157.366	10.422.379
UNREALIZED GAINS		10	9.250.069	2.901.823
Unrealized gains from financial assets at fair value through the income statement on the basis of discounting to fair value			7.075.615	2.901.823
Unrealized positive exchange differences			2.174.454	-
UNREALIZED LOSSES		10	(14.249.971)	(240.226)
Unrealized losses from financial assets at fair value through the income statement on the basis of discounting to fair value			(12.131.212)	(240.226)
Unrealized negative exchange differences			(2.118.759)	-
TOTAL UNREALIZED PROFIT / (LOSS) BEFORE TAXES			(4.999.902)	2.661.597
TOTAL PROFIT/(LOSS) BEFORE TAXES			6.157.464	13.083.976
INCOME TAX		11	-	-
TOTAL PROFIT/(LOSS) AFTER TAXES			6.157.464	13.083.976
OTHER COMPREHENSIVE INCOME			24.609.456	22.707.988
Increase/(decrease) in fair value of debt instruments at fair value through other comprehensive income			314.276	(173.266)
Increase/(decrease) in fair value of equity instruments at fair value through other comprehensive income			24.295.180	22.881.254
INCREASE/(DECREASE) OF NET ASSETS - TOTAL RESULT			30.766.920	35.791.964
EARNINGS PER SHARE				
Basic earnings per share			0,1104	0,1285

The accompanying notes form an integral part of these financial statements.

The Management of the Management Company of the Pension Reserve Fund a.d. Banja Luka („the Company“) prepared the accompanying financial statements of the Fund on 16 February 2023. The accompanying financial statements will be submitted to the Supervisory Board of the Company for opinion, and after that to the Assembly of the Fund for adoption.

Signed on behalf of the Fund and the Company:
Miloš Grujić
General Director of the Company

Slavko Ninković,
Head of accounting of the Company

PENSION RESERVE FUND OF THE
REPUBLIC OF SRPSKA A.D. BANJA LUKA

STATEMENT OF FINANCIAL POSITION – BALANCE SHEET
As at 31.12.2022

Item	Note	31.12.2022	(In BAM) 31.12.2021
2	3	5	6
ASSETS			
Cash and cash equivalents	12	3.630.003	8.564.945
Investments of the Fund in financial assets at fair value through the income statement:	13	17.423.756	22.318.638
<i>Equity instruments of domestic and foreign issuers</i>		17.423.756	22.318.638
Investments of the Fund in financial assets at fair value through other comprehensive income	14	271.969.698	237.287.825
<i>Equity instruments of domestic and foreign issuers</i>		178.201.226	156.055.507
<i>Debt instruments of domestic and foreign issuers</i>		93.767.772	81.230.330
<i>Receivables for interest on debt instruments</i>		700	1.988
Receivables		1.942.135	2.626.492
Receivables based on dividends	15	1.942.081	2.598.523
Other receivables from fund activities	16	54	27.969
Accruals	17	550.275	-
TOTAL ASSETS		295.515.867	270.797.900
LIABILITIES			
Liabilities based on operating expenses	18	29.808	17.373
Liabilities to the management company	19	1.565.001	1.259.415
Deferred income	20	16.892	16.892
TOTAL LIABILITIES		1.611.701	1.293.680
NET ASSETS	21		
Basic capital		278.608.989	278.608.989
Revaluation reserves based on the revaluation of financial assets at fair value. through other comprehensive income		(9.703.900)	(34.313.356)
Legal reserves		3.989.299	3.468.180
Statutory reserves		1.994.650	1.734.090
Accumulated, retained earnings from previous years		12.857.664	6.922.341
Profit of the current year		6.157.464	13.083.976
TOTAL NET ASSETS		293.904.166	269.504.220
NUMBER OF SHARES ISSUED		278.608.989	278.608.989
NET ASSETS PER SHARE		1,0549	0,9673

The accompanying notes form an integral part of these financial statements.

PENSION RESERVE FUND OF THE
REPUBLIC OF SRPSKA A.D. BANJA LUKA

STATEMENT OF CHANGES IN NET ASSETS OF THE FUND
For the period 01.01.2022 to 31.12.2022

Item	2022	(In BAM) 2021
Balance as at 31.12.2021	269.504.220	238.794.726
Increase in net assets		
Profit/(loss) of the period	6.157.464	13.083.976
Other comprehensive income for the period	24.609.456	22.707.988
Decrease in net assets		
Announced dividends and other types of profit distribution	(5.000.000)	(5.082.470)
Other changes	(1.366.974)	-
Balance at the reporting date of the current accounting period	293.904.166	269.504.220
Number of shares of the Fund in the period		
Number of shares of the Fund at the beginning of the period	278.608.989	278.608.988
Shares issued during the period	-	1
Shares withdrawn during the period	-	-
Number of shares of the Fund at the end of the period	278.608.989	278.608.989

The accompanying notes form an integral part of these financial statements.

**PENSION RESERVE FUND OF THE
REPUBLIC OF SRPSKA A.D. BANJA LUKA**

STATEMENT OF CASH FLOWS
For the period 01.01.2022. to 31.12.2022

Item	2022	(In BAM) 2021
CASH FLOWS FROM OPERATING ACTIVITIES		
Inflows from the sale of financial assets at fair value through the income statement	15.375.175	2.415.385
Outflows based on investments in financial assets at fair value through the income statement	(16.273.145)	(20.722.719)
Inflows from the sale of financial assets at fair value through other comprehensive income	4.707.346	8.436.824
Outflows based on investments in financial assets at fair value through other comprehensive income	(19.452.054)	(3.981.406)
Inflows from interests	2.388.499	2.577.815
Inflows from dividends	8.530.159	7.756.102
Outflows based on paid management company fees	(760.000)	(520.000)
Outflows based on paid transaction costs when buying and selling investments	(57.955)	(38.646)
Outflows based on paid depository fees	(34.800)	(34.800)
Other inflows from operating activities	5.647.164	10.086.560
Other outflows from operating activities	(126.217)	(87.287)
Net cash flow that is generated/(used) in operating activities	(55.828)	5.887.828
CASH FLOWS FROM FINANCIAL ACTIVITIES		
Outflows based on dividends paid	(5.000.000)	(5.082.471)
Net cash flow generated/(used) in financial activities	(5.000.000)	(5.082.471)
NET INCREASE/(DECREASE) IN CASH AND CASH EQUIVALENTS	(5.055.828)	805.357
CASH AND CASH EQUIVALENTS AT THE BEGINNING OF THE PERIOD	8.564.945	7.787.574
EFFECTS OF CHANGES IN EXCHANGE RATES OF CASH AND CASH EQUIVALENTS	120.886	(27.986)
CASH AND CASH EQUIVALENTS AT THE END OF THE PERIOD	3.630.003	8.564.945

The accompanying notes form an integral part of these financial statements.

Independent Auditor's Report

Grant Thornton d.o.o. Banja Luka
Vase Pelagića 2/IV
78 000 Banja Luka
Republika Srpska
Bosna i Hercegovina

T +387 51 211 509; +387 51 211 294
F +387 51 211 501
E office@ba.gt.com
www.grantthornton.ba

To the Supervisory Board and Management of the Management Company of the Pension Reserve Fund Of the Republic of Srpska a.d. Banja Luka

Opinion

We have audited the accompanying financial statements of the Management Company of the Pension Reserve Fund Of the Republic of Srpska a.d. Banja Luka (hereinafter: "the Company"), which comprise of the statement of financial position – balance sheet as at 31 December 2022, the statement of profit or loss – income statement, the statement of changes in equity and the statement of cash flows for the year then ended, and notes to the financial statements including a summary of significant accounting policies. In our opinion, the accompanying financial statements present fairly, in all material respects, the financial position of the Company as at 31 December 2022, as well as its financial performance and cash flows for the year then ended, in accordance with the Law on Accounting and Auditing of the Republic of Srpska.

Basis for Opinion

We conducted our audit in accordance with International Standards on Auditing. Our responsibilities under those standards are further described in the Auditor's Responsibilities for the Audit of the Financial Statements section of our report. We are independent of the Company in accordance with the International Ethics Standards Board for Accountants' Code of Ethics for Professional Accountants (IESBA Code) and we have fulfilled our other ethical responsibilities in accordance with these requirements and the IESBA Code. We believe that the audit evidence we have obtained is sufficient and appropriate to provide a basis for our opinion.

Other Matters

The Company's financial statements as at and for the year ended 31 December 2021 were audited by another auditor, who expressed an unqualified opinion in the report dated 6 April 2022.

Responsibilities of Management for the Financial Statements

The Management of the Company is responsible for the preparation and fair presentation of the financial statements in accordance with the Law on Accounting and Auditing of the Republic of Srpska and for such internal control as the Company's Management determines is necessary to enable the preparation of financial statements that are free from material misstatement, whether due to fraud or error.

In preparing the financial statements, Management is responsible for assessing the Company's ability to continue as a going concern, disclosing, as applicable, matters related to going concern and using the going concern basis of accounting, unless Management either intends to liquidate the entity or to cease operations, or has no realistic alternative but to do so.

The Supervisory Board is responsible for overseeing the financial reporting process established by the Company.

Auditor's Responsibilities for the Audit of the Financial Statements

Our objectives are to obtain reasonable assurance about whether the financial statements as a whole are free from material misstatement, whether due to fraud or error, and to issue an auditor's report that includes our opinion. Reasonable assurance is a high level of assurance, but is not a guarantee that an audit conducted in accordance with ISAs will always detect a material misstatement when it exists. Misstatements can arise from fraud or error and are considered material if, individually or in the aggregate, they could reasonably be expected to influence the economic decisions of users taken on the basis of these financial statements.

As part of an audit in accordance with ISAs, we exercise professional judgement and maintain professional scepticism throughout the audit. We also:

- Identify and assess the risks of material misstatement of the financial statements, whether due to fraud or error, design and perform audit procedures responsive to those risks, and obtain audit evidence that is sufficient and appropriate to provide a basis for our opinion. The risk of not detecting a material misstatement resulting from fraud is higher than for one resulting from error, as fraud may involve collusion, forgery, intentional omissions, misrepresentations, or the override of internal control;
- Obtain an understanding of internal control relevant to the audit in order to design audit procedures that are appropriate in the circumstances, but not for the purpose of expressing an opinion on the effectiveness of the Company's internal;
- Evaluate the appropriateness of accounting policies used and the reasonableness of accounting estimates and related disclosures made by Management;
- Conclude on the appropriateness of the use of the going concern basis of accounting and, based on the audit evidence obtained, whether a material uncertainty exists related to events or conditions that may cast significant doubt on the Company's ability to continue as a going concern. If we conclude that a material uncertainty exists, we are required to draw attention in our auditor's report to the related disclosures in the financial statements or, if such disclosures are inadequate, to modify our opinion. Our conclusions are based on the audit evidence obtained up to the date of our auditor's report. However, future events or conditions may cause the Company to cease to continue as a going concern;
- Evaluate the overall presentation, structure and content of the financial statements, including the disclosures, and whether the financial statements represent the underlying transactions and events in a manner that achieves fair presentation.

We communicate with those charged with governance regarding, among other matters, the planned scope and timing of the audit and significant audit findings, including any significant deficiencies in internal control that we identify during our audit.

The engagement partner on the audit resulting in this independent auditor's report is Nevena Milinković, Certified auditor.

Grant Thornton d.o.o. Banja Luka
Banja Luka, 15 March 2023

Isidora Džombić
Managing Partner and Director
Grant Thornton d.o.o. Banja Luka

Nevena Milinković
Certified auditor
Grant Thornton d.o.o. Banja Luka

MANAGEMENT COMPANY OF THE
PENSION RESERVE FUND OF THE
REPUBLIC OF SRPSKA A.D. BANJA LUKA

STATEMENT OF PROFIT OR LOSS – INCOME STATEMENT
For the year ended 31 December 2022

DESCRIPTION	Note	2022	(In BAM) 2021
Operating income			
Income from services provided to related legal entities	5	1.065.587	918.113
Other operating income	6	17.340	17.340
		1.082.927	935.453
Operating expenses			
Material	7	(4.719)	(3.451)
Fuel and energy	8	(14.444)	(8.929)
Salaries, salary compensations and other personal income	9	(447.333)	(467.435)
Production service costs	10	(134.439)	(128.884)
Depreciation, amortization and provisions	11	(32.076)	(43.589)
Intangible costs (excluding taxes and contributions)	12	(82.131)	(70.350)
Taxes	13	(3.354)	(4.928)
Contributions	13	(807)	(897)
		(719.303)	(728.463)
Operating profit		363.624	206.990
Financial income			
Interest income		4.170	6.371
Profit from regular activities		367.794	213.361
Other expenses and losses		-	(3)
Profit before taxes		367.794	213.358
Income tax	14	(38.944)	(21.196)
Net profit of the period		328.850	192.162
Earnings per share:	24		
- Ordinary earnings per share		3.288,50	1.921,62

The accompanying notes form an integral
part of these financial statements.

The Company's management prepared the accompanying financial statements on 16 February 2023. The accompanying financial statements will be submitted to the Supervisory Board of the Company for opinion, and after that to the Assembly of the Pension Reserve Fund of the Republic of Srpska a.d. Banja Luka for adoption.

Signed on behalf of the Management Company of the Pension Reserve Fund of the Republic of Srpska a.d. Banja Luka:

Miloš Grujić
Director

Slavko Ninković,
Head of accounting

[Signature]

MANAGEMENT COMPANY OF THE
PENSION RESERVE FUND OF THE
REPUBLIC OF SRPSKA A.D. BANJA LUKA

STATEMENT OF FINANCIAL POSITION – BALANCE SHEET
As at 31 December 2022

DESCRIPTION	Note	31.12.2022	(In BAM) 31.12.2021
ASSETS			
Non-current assets			
Plant and equipment	15	54.553	62.032
Other long-term assets and accruals		818	818
		55.371	62.850
Current assets			
Advances given		-	430
Short-term receivables	16	1.565.551	1.259.609
Short-term financial investments	17	500.000	500.000
Cash and cash equivalents	18	131.971	91.174
Prepaid expenses	19	17.662	14.228
		2.215.184	1.865.441
Total assets		2.270.555	1.928.291
EQUITY AND LIABILITIES			
Equity	20		
Share capital		100.000	100.000
Legal reserves		14.493	14.493
Statutory reserves		7.247	7.247
Retained earnings from previous years		1.742.512	1.550.350
Retained earnings from the current year		328.850	192.162
		2.193.102	1.864.252
Provisions			
Long-term provisions	21	32.789	24.744
Short-term liabilities			
Trade payables	22	7.157	18.528
Other liabilities		555	488
Income tax liabilities	23	36.952	20.279
		44.664	39.295
Total equity and liabilities		2.270.555	1.928.291

The accompanying notes form an integral
part of these financial statements.

MANAGEMENT COMPANY OF THE
PENSION RESERVE FUND OF THE
REPUBLIC OF SRPSKA A.D. BANJA LUKA

STATEMENT OF CHANGES IN EQUITY
For the year ended 31 December 2022

	Share capital	Legal reserves	Statutory reserves	Accumulated retained earnings	(In BAM) Total equity
Balance, 1 January 2021	100.000	14.493	7.247	1.550.350	1.672.090
Profit/(loss) of the year	-	-	-	192.162	192.162
Balance, 31 December 2021 / 1 January 2022	100.000	14.493	7.247	1.742.512	1.864.252
Profit/(loss) of the year	-	-	-	328.850	328.850
Balance, 31 December 2022	100.000	14.493	7.247	2.071.362	2.193.102

The accompanying notes form an integral
part of these financial statements.

MANAGEMENT COMPANY OF THE
PENSION RESERVE FUND OF THE
REPUBLIC OF SRPSKA A.D. BANJA LUKA

STATEMENT OF CASH FLOWS
For the period 01.01. to 31.12.2022

DESCRIPTION	2022	(In BAM) 2021
Cash flows from operating activities		
Inflows from customers and advances received in the country	760.000	520.000
Other inflows from operating activities	3.126	2.958
Outflows based on payments to suppliers and advances given in the country	(186.882)	(136.304)
Outflows based on payments to suppliers and advances given abroad	(1.031)	-
Outflows based on payments for salaries, salary compensations and other personal expenses	(476.057)	(534.285)
Outflows based on income tax	(22.272)	(26.104)
Other outflows from operating activities	(23.323)	(22.872)
Net cash inflow/(outflow) from operating activities	53.561	(196.607)
Cash flows from investing activities		
Inflows from other financial assets at amortized value	500.000	-
Inflows based on interests	3.789	6.371
Outflows based on the purchase of property, plant and equipment	(16.553)	(13.566)
Outflows based on other financial assets at amortized value	(500.000)	-
Net cash inflow/(outflow) from investing activities	(12.764)	(7.195)
TOTAL CASH INFLOWS	1.266.916	529.329
TOTAL CASH OUTFLOWS	(1.226.118)	(733.131)
NET CASH INFLOW/(OUTFLOW)	40.797	(203.802)
CASH AT THE BEGINNING OF THE ACCOUNTING PERIOD	91.174	294.976
CASH AT THE END OF THE ACCOUNTING PERIOD	131.971	91.174

The accompanying notes form an integral
part of these financial statements.

Пензијски резервни фонд
Републике Српске и

Друштво за управљање
Пензијским резервним фондом
Републике Српске

www.pref.rs.ba

Адреса: Бана Милосављевића 8
78000 Бања Лука
Телефон: +387 51 228-480
Е-mail: info@pref.rs.ba